

Załącznik do Uchwały Nr XXXII/156/2020 Rady Powiatu w Brzezinach z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie: przyjęcia „Strategii Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027”

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BRZEZIŃSKIEGO NA LATA 2021-2027

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1.1. ISTOTA I ROLA STRATEGII	4
W ZARZĄDZANIU POWIATEM	4
1.2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII.....	4
1.2.1. WIZJA I MISJA POWIATU BRZEZIŃSKIEGO	4
1.2.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE.....	5
1.3. METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ	8
CHARAKTERYSTYKA POWIATU	10
1.4. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	10
1.5. WIELKOŚĆ POWIATU	11
1.6. CHARAKTER POWIATU	12
DIAGNOZA POTENCJAŁÓW I BARIER ROZWOJOWYCH POWIATU	16
ELEMENTY STRATEGICZNE	19
1.7. MISJA.....	19
1.8. WIZJA.....	19
1.9. CEL GŁÓWNY, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	20
1.9.1. Cel strategiczny I.....	20
1.9.2. Cel strategiczny II	25
1.9.3. Cel strategiczny III.....	29
1.9.4. Cel strategiczny IV	31
1.9.5. Cel strategiczny V.....	33
OKREŚLENIE SPÓJNOŚCI STRATEGII ROZWOJU POWIATU ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBLU KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM	37
1.10. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU, A STRATEGIE KRAJOWE.....	39
2.10. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU, A STRATEGIE REGIONALNE.....	43
FINANSOWANIE STRATEGII	49
WDRAŻANIE STRATEGII	57
MONITORING REALIZACJI STRATEGII	60
SPIS TABEL	63
SPIS RYSUNKÓW	64
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	64

CZĘŚĆ I

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027 została opracowana na zlecenie Starostwa Powiatowego w Brzezinach w ramach projektu realizowanego przez firmę Pheno Horizon OLP Sp. z o.o.

Niniejsza strategia jest kluczowym dokumentem z punktu widzenia rozwoju Powiatu. Strategia syntetyzuje wiedzę o Powiecie, wyznacza długofalowe cele i priorytety rozwoju oraz wskazuje kierunki działań, które powinny być podejmowane przez władze Powiatu. Dokument ten określa także stan docelowy, do którego Powiat powinien dążyć, podejmując inicjatywy wskazane w ramach każdego celu strategicznego.

Osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitoringu, dlatego zespół projektowy zaproponował koncepcję uwzględniającą mechanizmy monitoringu efektywności procesu realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Warto jednak zaznaczyć, iż dokument ten jest narzędziem nakreślającym długookresowe działania wpisujące się w politykę rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu, dlatego też nie należy ich traktować jako zbioru zamkniętego.

W opracowaniu strategii wzięli również udział reprezentanci Starostwa Powiatowego w Brzezinach, Radni, przedstawiciele władz Gmin wchodzących w skład Powiatu, instytucji oraz jednostek organizacyjnych funkcjonujących w Powiecie. Szczególnie istotnym elementem przy opracowaniu dokumentu były konsultacje społeczne przeprowadzone w formie warsztatów oraz badania ankietowego przy zaangażowaniu przedstawicieli życia społecznego, gospodarczego i politycznego Powiatu.

Ponadto, Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027 została wypracowana z uwzględnieniem zasad zgodności programowej z dokumentami wyższego szczebla – krajowego oraz regionalnego.

1.1. ISTOTA I ROLA STRATEGII W ZARZĄDZANIU POWIATEM

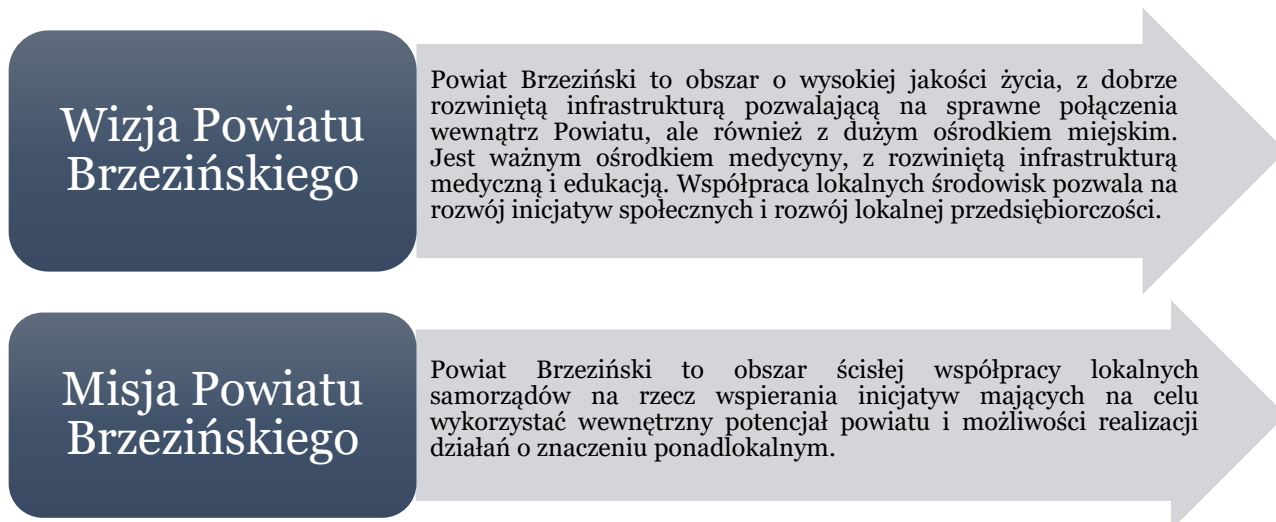
Strategia rozwoju jest kluczowym dokumentem, zawierającym wytyczne, ramy działań, określone w zdefiniowanym horyzoncie czasowym, które powinny być realizowane przez władze samorządowe. Umiejętne opracowanie i wdrożenie Strategii, poprzez realizację jasno wyznaczonych celów, kierunków, uwzględniających czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) oraz zewnętrzne (szanse i zagrożenia) jednostki, a następnie monitorowanie ich postępów pozwala rozwiązywać istniejące problemy, a w efekcie eliminować bariery, dysproporcje rozwojowe, kolejno przyczyniając się do zaspokojenia potrzeb interesariuszy i rozwoju jednostki samorządowej. Osiągnięcie zdefiniowanych celów strategicznych (głównych) i operacyjnych (szczegółowych) pozwala więc zrealizować pewną misję, czyli wyznaczony kierunek, który odzwierciedlony jest za pomocą wizji jednostki. W związku z powyższym, strategia jest kompleksowym narzędziem wspierania rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego, służącym do świadomej, efektywnej oraz użytecznej realizacji realnych zadań, których wdrażanie pozwala kreować przyszłość jednostki i osiągnąć jej pożądany stan, wizerunek.

1.2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII

Zasadniczym elementem Strategii Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027 jest określenie kierunku rozwoju Powiatu oraz kluczowych działań, które powinny być podejmowane przez władze Powiatu, aby osiągnąć pożądany stan docelowy w określonym przedziale czasowym. Z tego względu niezbędnym krokiem przy opracowywaniu niniejszego dokumentu było sformułowanie misji i wizji Powiatu Brzezińskiego, które stanowią pewien wzorzec planowanego procesu rozwoju – kierunku i sposobu działania władz przyjętego na okres do 2027 roku. Dążąc do realizacji wizji i misji Powiatu, zostały zdefiniowane cele strategiczne, które uzupełniono o cele operacyjne. Łącznie wyszczególniono pięć celów strategicznych oraz dwadzieścia cztery przyporządkowanych im celów operacyjnych.

1.2.1. WIZJA I MISJA POWIATU BRZEZIŃSKIEGO

Wizja określa długofalowe wyobrażenie Powiatu, czyli najbardziej pożądany stan docelowy do którego powinny dążyć władze w perspektywie najbliższych lat. Warunkiem osiągnięcia takiego stanu jest podjęcie szeregu działań, w oparciu o posiadane zasoby, które przyczynią się do systematycznego wzrostu społeczno-gospodarczego, a tym samym poziomu życia mieszkańców i świadczonych na ich rzecz usług publicznych, a w efekcie konkurencyjności jednostki samorządowej. Z tego względu, misja Powiatu wyznacza pewne ramy, sposoby osiągnięcia stanu docelowego – wizji.

Rys. 1. Misja i wizja Powiatu Brzezińskiego¹.

1.2.2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

W celu realizacji misji i wizji Powiatu, stworzono listę kluczowych celów strategicznych i uzupełniających ich celów operacyjnych, które wyznaczają długofalowe kierunki rozwoju. W ramach poszczególnych celów operacyjnych przedstawiono również przykładowe działania, inicjatywy, które mogą być pomocne przy realizacji poszczególnych celów, dlatego rekomenduje się ich podejmowanie przez władze Powiatu Brzezińskiego. W poniższej tabeli zaprezentowano poszczególne cele służące rozwojowi Powiatu (Tabela 1).

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i operacyjnych Powiatu Brzezińskiego².

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
I.	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	I.1. Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa bezpieczeństwa drogowego
		I.2. Rozwój sieci transportu zbiorowego i poprawa jego jakości
		I.3. Wspieranie gmin w kierunku wzrostu wskaźnika skanalizowania
		I.4. Inwestycje w rozbudowę szpitala i poprawę stanu infrastruktury medycznej
		I.5. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i oświatową
		I.6. Inwestycje w obiekty i budynki użyteczności publicznej
		I.7. Likwidacja barier rozwojowych Powiatu

¹ Opracowanie własne.

² Opracowanie własne.

II.	Adaptacja do zmian klimatu	II.1. Opracowanie wspólnego planu adaptacji do zmian klimatu dla całego Powiatu
		II.2. Wsparcie działań polegających na bieżącej konserwacji istniejącej infrastruktury melioracyjnej na terenie Powiatu Brzezińskiego
		II.3. Realizacja inwestycji z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury
		II.4. Podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości powietrza
		II.5. Wsparcie inwestycji w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)
		II.6. Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących ekologii i zmian klimatu
III.	Wzrost atrakcyjności turystycznej	III.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-sportowej
		III.2. Promocja atrakcji turystycznych i produktów regionalnych
		III.3. Zwiększenie przychodów Powiatu z tytułu ruchu turystycznego
IV.	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	IV.1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej
		IV.2. Nawiązanie współpracy z inwestorami
		IV.3. Zwiększenie przychodów Powiatu
		IV.4. Przeciwdziałanie wzrostowi stopy bezrobocia
V.	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw	V.1. Poprawa relacji między jednostkami samorządu terytorialnego z terenu Powiatu
		V.2. Promocja Powiatu jako atrakcyjnego miejsca do życia
		V.3. Nawiązywanie długofalowej współpracy z jednostkami administracji krajowej, sektora prywatnego i podmiotami zagranicznymi
		V.4. Pobudzanie i wspieranie inicjatyw społecznych
		V.5. Pobudzanie i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

Zgodnie z powyższą tabelą, w ramach realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027 zdefiniowano łącznie pięć celów strategicznych wśród których wyróżniono dwadzieścia cztery cele operacyjne.

Pierwszy cel strategiczny związany jest z poprawą stanu infrastruktury Powiatu poprzez: rozwój infrastruktury drogowej i poprawę bezpieczeństwa drogowego, rozwój sieci transportu zbiorowego i poprawę jego jakości, wspieranie gmin w kierunku wzrostu

wskaźnika skanalizowania, inwestycje w rozbudowę szpitala i poprawę stanu infrastruktury medycznej, inwestycje w obiekty i budynki użyteczności publicznej oraz likwidację barier rozwojowych Powiatu. Realizacja niniejszego celu przyczyni się do poprawy wszelkiego rodzaju infrastruktury (transportowej, techniczno-przesyłowej oraz społecznej, w tym medycznej i edukacyjnej) w obrębie Powiatu, a także do zaspokojenia potrzeb mieszkańców Powiatu, jak i inwestorów, turystów czy też innych osób odwiedzających region, a w efekcie do zwiększenia atrakcyjności regionu brzezińskiego.

Następny cel strategiczny powiązany jest z adaptacją do zmian klimatu. Wyróżniono w nim sześć celów operacyjnych: opracowanie wspólnego planu adaptacji do zmian klimatu dla całego Powiatu, wsparcie działań polegających na bieżącej konserwacji istniejącej infrastruktury melioracyjnej na terenie Powiatu Brzezińskiego, realizację inwestycji z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości powietrza, wsparcie inwestycji w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) oraz prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących ekologii i zmian klimatu. Wskazane działania pozytywnie wpłyną na funkcjonowanie Powiatu oraz znajdujących się na jego terenie przedsiębiorstw, jak również na jakość życia mieszkańców. Co więcej, podejmowanie zadań z omawianego zakresu wpłynie na ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatu w skali całego województwa łódzkiego.

Trzeci cel strategiczny dotyczy wzrostu atrakcyjności turystycznej Powiatu Brzezińskiego poprzez rozwój infrastruktury turystyczno-sportowej, promocję atrakcji turystycznych i produktów regionalnych oraz zwiększenie przychodów Powiatu z tytułu ruchu turystycznego. Można więc zauważyć, iż efektem realizacji tego celu będzie zwiększenie konkurencyjności (pod względem turystycznym) Powiatu, co korzystnie wpłynie na finanse przedsiębiorstw, a tym samym Powiatu, ale również na poziom życia mieszkańców, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju regionu.

Kolejny cel strategiczny dotyczy wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej, która przyczyni się do wzrostu społeczno-gospodarczego Powiatu Brzezińskiego. W ramach przytoczonego celu sformułowano cztery cele operacyjne: zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej, nawiązanie współpracy z inwestorami, zwiększenie przychodów Powiatu oraz przeciwdziałanie wzrostowi stopy bezrobocia.

Ostatni cel ukierunkowany jest na poprawę profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw. W jego obrębie szczególną uwagę zwrócono na poprawę relacji między jednostkami samorządu terytorialnego z terenu Powiatu poprzez wspieranie i pogłębianie współpracy j.s.t., promocję Powiatu jako atrakcyjnego miejsca do życia, nawiązywanie długofalowej współpracy z jednostkami administracji krajowej, sektora prywatnego i podmiotami zagranicznymi, pobudzanie i wspieranie inicjatyw społecznych jak też pobudzanie i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości. Przewidywanym efektem realizacji tego celu jest większa aktywność Powiatu jako całości, gmin wchodzących w jego skład, przedsiębiorstw oraz zamieszkującego go społeczeństwa.

1.3. METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027 była analiza sytuacji społeczno-gospodarczej Powiatu, stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu. Zawarto w niej szczegółową charakterystykę uwarunkowań, zasobów Powiatu, która została określona na podstawie danych rządowych, w tym m.in. Głównego Urzędu Statystycznego, Państwowego Instytutu Geologicznego, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska czy też Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, a także na podstawie danych dostarczonych przez Starostwo Powiatowe oraz przy wykorzystaniu ogólnodostępnych dokumentów i informacji na temat Powiatu. W celu weryfikacji poprawności i uzupełnienia pozyskanych w ten sposób informacji przeprowadzone zostały warsztaty strategiczne oraz badanie ankietowe wśród kluczowych interesariuszy Powiatu, tj. jego mieszkańców, Radnych, pracowników instytucji i organizacji działających na jego terenie.

W rezultacie została wypracowana analiza SWOT pozwalająca na określenie mocnych i słabych stron Powiatu Brzezińskiego, jak również szans i zagrożeń dla jego rozwoju. Przeprowadzona w ten sposób diagnoza Powiatu stanowiła punkt wyjścia do sformułowania przez zespół projektowy misji i wizji Powiatu, które zostały skonsultowane z władzami Powiatu.

W oparciu o wypracowaną misję i wizję Powiatu Brzezińskiego, opracowane zostały kierunki strategiczne, które podzielono na pięć najbardziej istotnych obszarów tematycznych, wskazywanych przez kluczowe grupy interesariuszy. Sformułowane cele strategiczne zostały uzupełnione o niezbędne do ich osiągnięcia cele operacyjne, wśród których dodatkowo wskazano przykładowe rozwiązania, które mogłyby zostać wdrożone przez władze Powiatu. Omawiana część dokumentu była następnie przedmiotem dyskusji z władzami i radnymi Powiatu.

Kolejny etap tworzenia niniejszego dokumentu stanowiło określenie spójności zdefiniowanych kierunków rozwoju Powiatu Brzezińskiego z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla – krajowego oraz regionalnego. Następnie zespół projektowy wskazał możliwe źródła finansowania zadań zdefiniowanych w ramach tej Strategii a także zaproponował koncepcję uwzględniającą mechanizmy monitoringu efektywności procesu realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych.

CZĘŚĆ II

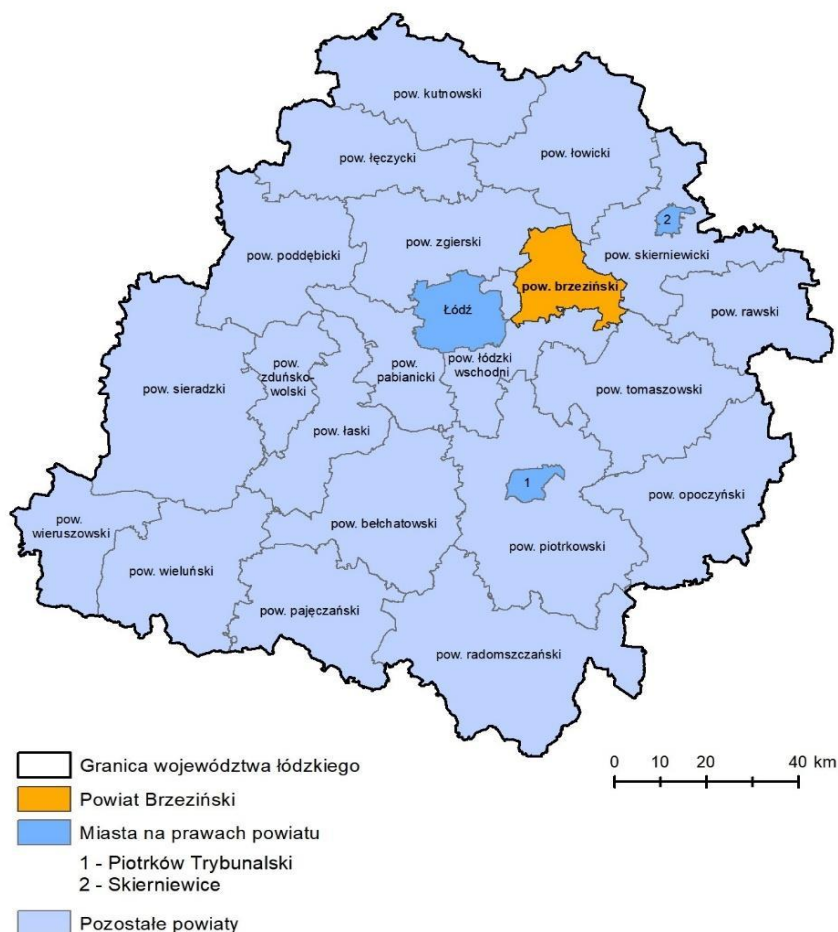

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

W niniejszym rozdziale Strategii przedstawiono ogólną charakterystykę Powiatu Brzezińskiego zawierającą podstawowe informacje, m.in. położenie geograficzne (zarówno w ujęciu krajowym jak i regionalnym), powiązanie z otoczeniem (sąsiedztwo, szlaki komunikacyjne), powierzchnię, podział administracyjny.

1.4. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Powiat Brzeziński zlokalizowany jest w centralnej Polsce, we wschodniej części województwa łódzkiego. Graniczy on z następującymi powiatami: skierniewickim, tomaszowskim, łódzkim-wschodnim, zgierskim oraz łowickim (Rys. 1).

Rys. 2. Położenie Powiatu Brzezińskiego w województwie łódzkim³.

³ Opracowanie własne na podstawie Państwowego Rejestru Granic.

Pod względem fizyczno-geograficznym Powiat Brzeziński znajduje się w granicach Wyżyny Łódzkiej, będącej najdalej wysuniętym na północ fragmentem wyżyn południowej Polski. Powiat Brzeziński należy do dorzecza rzeki Bzury, a na jego obszarze znajdują się źródła trzech rzek: Mrogi, Mrożycy oraz Rawki.

Jedynym miastem znajdującym się w granicach administracyjnych Powiatu Brzezińskiego jest Miasto Brzeziny. Ze względu na swoje położenie – między Łodzią a Warszawą niniejsze miasto posiada dogodne połączenia komunikacyjne poprzez drogę krajową nr 72 z Łodzią. Ponadto miasto jest dobrze skomunikowane poprzez ciągi drogowe z Koluszkami, Rawą Mazowiecką, Strykowem, Łyszkowicami i Andrespołem.

Gmina Brzeziny, która zlokalizowana w południowo-zachodniej części powiatu, okala miasto Brzeziny. Jej zaletą jest bardzo dobra dostępność transportowa ze względu na przebieg drogi krajowej nr 72 (Łódź - Warszawa), jak również autostrady A1 (przy jej zachodniej granicy). Dodatkowo odznacza się ona bogactwem przyrodniczo-krajobrazowym, które eksponuje Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich oraz doliny rzek Mrogi i Mrożycy.

W północnej części Powiatu Brzezińskiego znajduje się Gmina Dmosin, przez którą przebiega autostrada A2 oraz droga wojewódzka nr 704 (Brzeziny – Łyszkowice), będąca drogą dojazdową do wspomnianej autostrady.

Na południowy-wschód od Gminy Dmosin zlokalizowana jest Gmina Rogów, która również charakteryzuje się bardzo dobrym położeniem – przez jej teren także przebiega droga krajowa 72, jak również kolej relacji Piotrków Trybunalski – Skierniewice – Warszawa oraz Łódź – Koluszki – Skierniewice – Warszawa.

W południowo-wschodniej części Powiatu Brzezińskiego położona jest malownicza Gmina Jeżów, przez obszar której również przebiega droga krajowa nr 72 oraz droga wojewódzka nr 705.

1.5. WIELKOŚĆ POWIATU

Powiat Brzeziński zajmuje 358,56 km² (35 856 ha), a więc pod względem powierzchni jest jednym z najmniejszych powiatów w województwie łódzkim - 21 miejsce wśród 24 powiatów. W granicach administracyjnych Powiatu znajdują się cztery gminy wiejskie:

- Gmina Brzeziny,
- Gmina Dmosin,
- Gmina Jeżów,
- Gmina Rogów

oraz jedna gmina miejska: Miasto Brzeziny (będąca siedzibą Powiatu).

Gmina Brzeziny zajmuje największą część Powiatu Brzezińskiego i stanowi 29,74% jego powierzchni. Na drugim miejscu, pod względem wielkości, znajduje się Gmina Dmosin (28% powierzchni Powiatu). Gmina Rogów oraz Gmina Jeżów zajmują stosunkowo podobny obszar Powiatu (kolejno 18,42% oraz ok. 18%), natomiast najmniejszą powierzchnią charakteryzuje się miasto Brzeziny – nieco ponad 6% całkowitej powierzchni Powiatu.

Poniższa rycina przedstawia podział administracyjny Powiatu Brzezińskiego (Rys. 3).

Rys. 3. Podział administracyjny Powiatu Brzezińskiego⁴.

1.6. CHARAKTER POWIATU

Powiat Brzeziński w obecnym kształcie został utworzony 1 stycznia 2002 roku, na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 maja 2001 roku (Dz. U. Nr. 62 poz. 631 ze zmianami).

DZIEDZICTWO HISTORYCZNE, KULTUROWE I PRZYRODNICZE

Powiat Brzeziński odznacza się bogatą historią (sięgającą 1386 roku) i dziedzictwem kulturowym, których przejawem są liczne zabytki znajdujące się na jego terenie, które zostały wpisane do rejestru zabytków. Zalicza się do nich przede wszystkim obiekty sakralne oraz obiekty pamięci narodowej (w szczególności cmentarze wojenne). Wśród nich

⁴ Opracowanie własne.

można także wytypować zespoły dworskie i pałacowe wraz z parkami, jak też budynki mieszkalne.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje:

- „Żywy Skansen - Centrum Folkloru Polskiego” w Nagawkach (Gmina Dmosin), na którego terenie znajduje się drewniany dom pochodzący z 2 połowy XIX wieku (nr rej.: A/1102 z 10.05.1972),
- Rogowska Kolej Dojazdowa, wąskotorowa z 1914 roku (nr rej.: A/256 z 31.12.1996),
- Kościół Parafialny pw. Podwyższenia Krzyża z kaplicą Lasockich z XIV/XV w. (nr rej.: A/207 z 10.09.1947 oraz 27.07.1967) - Miasto Brzeziny,
- Kościół pw. św. Anny z 1719 roku wraz z zakrystią (XVIII w.) (nr rej.: 6-I-6 z 12.09.1947 i z 19.11.1960 oraz A/164 z 29.05.1967) - Miasto Brzeziny,
- Zespół klasztorny benedyktynów z XVI-XX wieku w miejscowości Jeżów (Gmina Jeżów). W jego skład wchodzi:
 - kościół pw. św. Józefa (nr rej.: A/241 z 8.12.1976),
 - kościół pw. św. Andrzeja (nr rej.: A/240 z 20.09.1947, z 19.1960 i z 27.05.1967),
 - cmentarz kościelny (nr rej.: A/242 z 22.02.1995),
- Willa wraz z parkiem (początek XX w.) w miejscowości Tworzyjanki (Gmina Brzeziny) (nr rej. A/502 z 16.09.1978 i A/161 z 28.07.1978),
- cmentarz mariawitów z 1907 roku (część północna) w Woli Cyrusowej (Gmina Dmosin) (nr rej.: A/231 z 19.12.1991),
- Zespół pałacowy i folwarczny (ok. 1916 rok) w Rogowie (Gmina Rogów) (nr rej.: A/254 z 8.11.1978).

Na szczególną uwagę zasługują również dawne układy miejskie pochodzące z XV wieku oraz z przełomu XIX i XX wieku. Pierwszy z nich znajduje się w mieście Brzeziny, natomiast drugi w miejscowości Dąbrowa Mszadelska (Gmina Dmosin). Na terenie Gminy Dmosin znajduje się przepiękny kościół drewniany pw. Wszystkich Świętych w Kołacinku (nr rej.: 333 z 29.05.1967) z zabytkową drewnianą dzwonnica (nr rej.: 377 z 29.05.1967). Ponadto na terenie Miasta Brzeziny znajdują się dwa zabytkowe kościoły: pw. Św. Ducha z 1750 r. i pw. Św. Franciszka z Asyżu z początku XVIII w.

Trwałym znamię tożsamości i przynależności do wspólnoty samorządowej oraz terytorialnej, podkreślającym więzi historyczne, kulturowe i emocjonalne mieszkańców z miejscem urodzenia, zamieszkania, pracy i siedzibą miast, są symbole Powiatu Brzezińskiego (Rys. 4), do których zalicza się: herb, flaga (powiatu i urzędowa), baner oraz pieczęć, ustanowione uchwałą NR XVIII/121/04 Rady Powiatu w Brzezinach z dnia 31 maja 2004 roku a także sztandar (uchwała NR VII/50/11 z dnia 20 maja 2011 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego Nr 197, poz. 2004).

Herb obrazuje w czerwonym polu gotyckiej (hiszpańskiej) tarczy, od głowicy wizerunek połuorła srebrnego (białego) oraz połuorła czarnego, natomiast poniżej godło herbu Dołęga Lasockich. Dzioby orłów, przepaski z trójliściami i krzyż kawalerski są w kolorze złotym. Cała tarcza herbowa otoczona jest czarnym konturem.

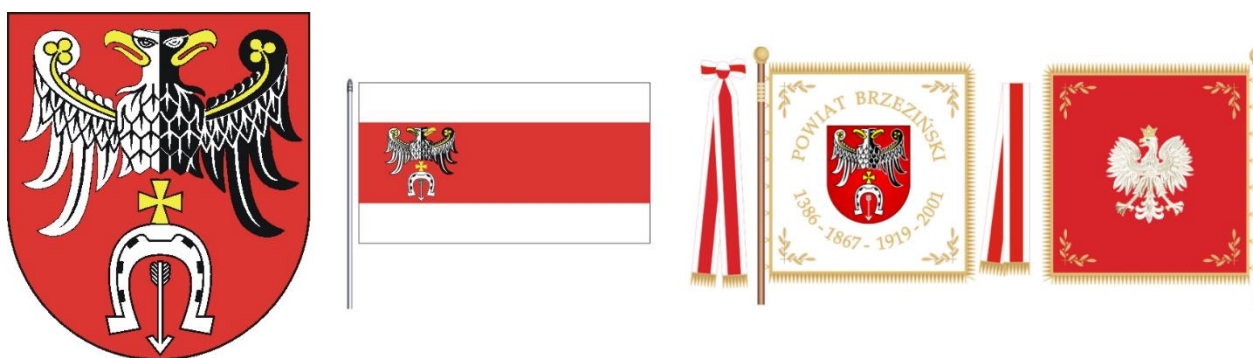
Flaga Powiatu przyjmuje kształt prostokąta o wymiarach 5x8, podzielonego na trzy pasy: górny i dolny w barwie białej, natomiast środkowy w barwie czerwonej. Flaga urzędowa

zwiera dodatkowo godło herbu Powiatu Brzezińskiego, umieszczone w środkowym pasie od czoła.

Baner Powiatu stanowią kolory flagi Powiatu Brzezińskiego z godłem Powiatu znajdującym się w górnej części baneru w 1/3 jego wysokości.

Pieczęć urzędowa Powiatu Brzezińskiego składa się z godła herbu Powiatu umieszczonego w polu pieczęci oraz z okalającego go odpowiedniego napisu (np. Starostwo Powiatowe, Zarząd Powiatu w Brzezinach).

Sztandar Powiatu Brzezińskiego składa się z dwóch części: samorządowej i państwowej. Pierwszą część tworzy biały płat materiału, którego centralnym elementem jest herb Powiatu. Wokół niego umieszczony został siedmio centymetrowy napis „POWIAT BRZEZIŃSKI 1386-1867-1919-2001”. Dodatkowym elementem są ornamenty roślinne (w postaci gałązek ilownych) wyhaftowane w narożnikach. Odwrotną stronę sztandaru, czyli państwową, tworzy czerwony płat materiały, na środku którego znajduje się godło państwowe (Orzeł Biały). Dodatkowym elementem są również złote gałązki oliwne, umieszczone w tym samym miejscu. Drzewce sztandaru Powiatu Brzezińskiego wykonane są z ciemnego drewna z okuciami i pierścieniami z wygrawerowanymi nazwami gmin tworzących Powiat.

Rys. 4. Symbole Powiatu Brzezińskiego⁵.

Powiat Brzeziński jest regionem o atrakcyjnych walorach przyrodniczo krajobrazowych, których rdzeń stanowi szata roślinna wraz z dolinami rzek Mrogi i Mroźnicy. Na jego terenie znajdują się liczne obszary i obiekty objęte ochroną prawną, które zajmują aż 55% jego całkowitej powierzchni. Zalicza się do nich:

- **Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich**, obejmujący zachodnią część Powiatu (miasto Brzeziny, gminę Brzeziny oraz gminę Dmosin),
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Mrogi i Mroźnicy**, obejmujący gminę Brzeziny, Dmosin oraz Rogów,
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki**, w którego strukturę wpisana jest gmina Rogów,
- **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Górna Mroźnica**, obejmujący swym zasięgiem gminę Brzeziny,
- **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Mrogi**, w którego strukturę wpisana jest gmina Dmosin, Brzeziny oraz Rogów,

⁵ <http://www.powiat-brzeziny.pl/page/memoria%C5%82>

- **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Rochna**, obejmujący tereny gminy Brzeziny,
- **Leśny Rezerwat Przyrody Doliska** (gmina Rogów),
- **Leśny Rezerwat Przyrody Zimna Woda** (gmina Rogów),
- **Leśny Rezerwat Przyrody Popień** (gmina Jeżów),
- **Leśny Rezerwat Przyrody Parowy Janinowskie** (gmina Brzeziny),
- **Krajobrazowy Rezerwat Przyrody Rawka** (gmina Jeżów),
- **Obszar Natura 2000 „Wola Cyrysowa” (kod: PLH100034)**, obejmujący swym zasięgiem gminę Dmosin oraz gminę Brzeziny,
- **Obszar Natura 2000 „Buczyna Janinowska” (kod: PLH100017)**, obejmujący gminę Brzeziny.

SPOŁECZNO-GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA POWIATU – KLUCZOWE FUNKCJE I ROLA

Ze względu na to, że Powiat Brzeziński w przeważającej części tworzą gminy wiejskie, które łącznie zajmują ok. 94% całkowitej powierzchni, ma on charakter rolniczy.

Jak już wspomniano jedynym ośrodkiem miejskim, a jednocześnie stolicą Powiatu, jest Miasto Brzeziny, które stanowi ok. 6% jego powierzchni. Miasto ma charakter usługowo-przemysłowy i w swoich granicach administracyjnych skupia wszystkie ważne dla funkcjonowania Powiatu instytucje, takie jak: Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, Szpital Powiatowy, Urząd Skarbowy, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, siedzibę Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Sąd Rejonowy, Komendę Powiatową Policji, Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, czy też siedzibę Urzędu Gminy Brzeziny.

Powiat Brzeziński obejmuje również tereny cenne przyrodniczo, które zostały objęte ochroną prawną, jak też odznacza się bogatym dziedzictwem historycznym i kulturowym, którego przejawem są liczne zabytki. Niniejsze zasoby stanowią podstawę do rozwoju lokalnej turystyki.

Dużym atutem Powiatu jest funkcjonujące na jego terenie Powiatowe Centrum Zdrowia w Brzezinach Sp. z o.o. W jego strukturze można wyróżnić Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ) Przychodnia Rejonowa w Brzezinach oraz NZOZ Szpital Powiatowy w Brzezinach, który udziela specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w ramach dziewięciu oddziałów szpitalnych. W Brzezinach funkcjonuje Centrum Leczenia Chorób Jelita Grubego, które oferuje całociowy system leczenia pacjentów ze schorzeniami jelit i do 2018 roku była to jedyna taka placówka w województwie łódzkim.

Jednym z kluczowych czynników warunkujących rozwój Powiatu jest dogodne położenie względem infrastruktury komunikacyjnej – przez północną część Powiatu (gmina Dmosin) przebiega Autostrada A2 (Stryków-Konotopa), natomiast przez południową Droga Krajowa nr 72. Co więcej, przez obszar Powiatu przebiegają cztery drogi wojewódzkie: nr 704 (Brzeziny-Jamno), nr 705 (Jeżów-Śladow), nr 708 (Ozorków-Brzeziny) oraz nr 715 (Brzeziny-Ujazd). Ponadto, tuż przy zachodniej granicy Powiatu znajduje się Autostrada A1.

DIAGNOZA POTENCJAŁÓW I BARIER ROZWOJOWYCH POWIATU

Niniejsza część strategii została poświęcona identyfikacji potencjałów i barier Powiatu Brzezińskiego oraz wskazaniu szans i wyzwań rozwojowych, które upatruje Powiat w swym otoczeniu. W tym celu została przeprowadzona i zastosowana analiza SWOT (Tabela 2), czyli metoda pozwalająca na uporządkowanie informacji zebranych w diagnozie społeczno-gospodarczej Powiatu, sondażu opinii publicznej, jak również podczas warsztatów strategicznych przeprowadzonych z udziałem kluczowych interesariuszy Powiatu, tj. jego mieszkańców, Radnych, pracowników instytucji i organizacji działających na jego terenie.

Tabela 2. Analiza SWOT Powiatu Brzezińskiego⁶.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dogodne położenie w Polsce i województwie (Łódzki Obszar Metropolitalny) • Rozwinięty transport publiczny i prywatny • Opieka zdrowotna – szpital powiatowy (leczenie schorzeń jelita grubego) • Rodzinne formy pieczy zastępczej, Domy Pomocy Społecznej • Partnerzy Instytucjonalni – Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Sąd Rejonowy, Powiatowy Urząd Pracy, Oddział Głównego Urzędu Statystycznego • Szkolnictwo (wyposażenie szkół, nowe kierunki nauczania, np. leśnik) • Zasoby przyrodniczo-krajobrazowe (obszary prawnie chronione, tereny rolnicze) • Dziedzictwo i zasoby kulturowe (obiekty historyczne, zabytki, produkty regionalne, np. wędliny, naturalne soki, pszczelarstwo) • Produkty turystyczne – kolej wąskotorowa i Arboretum w Rogowie, Dinopark w Kołacinku 	<ul style="list-style-type: none"> • Stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej • Brak rozbudowanej sieci gazowej • Gospodarka odpadami • Słaba partnerska współpraca – głównie na poziomie jednostek samorządu terytorialnego • Brak dużych zakładów pracy • Bezrobocie • Problemy związane ze zmianami klimatu (lokalne podtopienia, zła jakość powietrza) • Ograniczone środki finansowe

⁶ Opracowanie własne.

Szanse	Wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie – sąsiedztwo z Miastem Powiatowym Łódź i Strykowem • Położenie przy głównych szlakach komunikacyjnych – Autostrada A1, A2, Droga Krajowa nr 72 • Budowa obwodnicy Brzezin, zjazdu z Autostrady A2 i realizacja Centralnego Portu Komunikacyjnego • Modernizacja i rozwój szpitala • Rozwój ośrodków rehabilitacyjnych • Rozwój opieki geriatrycznej i placówek dziennego pobytu • Wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego w kierunku rozwoju turystyki • Rozwój bazy noclegowo-gastronomicznej • Kapitał gospodarczy – możliwość rozwoju inwestycyjnego, wykorzystanie potencjału gruntów inwestycyjnych na terenie Powiatu • Rozwój przedsiębiorstw, w tym zwiększenie miejsc pracy w Powiecie • Opracowanie planu adaptacji do zmian klimatu dla całego Powiatu • Aktywizacja społeczeństwa – wydarzenia, organizacje społeczne • Budowanie tożsamości lokalnej i wzmocnienie patriotyzmu lokalnego poprzez wsparcie lokalnych przedsiębiorstw i wytwórców • Ulepszenie oferty spędzania wolnego czasu • Budowa hali sportowo-widowiskowej • Promocja Powiatu • Pozyskanie środków na rozwój Powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmożony ruch samochodowy (niebezpieczeństwo, wypadki drogowe, hałas, zanieczyszczenie powietrza, transport materiałów niebezpiecznych, degradacja zabytkowych budynków) • Migracja mieszkańców do większych ośrodków miejskich – Łódź, Warszawa • Duża konkurencyjność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych • Konkurencja sąsiednich miejscowości pod względem posiadanych terenów inwestycyjnych i dogodniejszego położenia, tj. Koluszki, Stryków, Łódź

CZĘŚĆ III

ELEMENTY STRATEGICZNE

Diagnoza potencjałów i barier rozwojowych Powiatu stanowiła podstawę do określenia kluczowych elementów strategicznych jego rozwoju, czyli misji, wizji oraz niezbędnych do ich realizacji celów strategicznych i operacyjnych Powiatu Brzezińskiego. Niniejsze elementy strategiczne stanowią pewien wzorzec planowanego procesu rozwoju – kierunku i sposobu działania władz przyjętego na okres do 2027 roku.

1.7. MISJA

Misja określa zamierzenia i kierunki działań, które powinny podejmować władze Powiatu Brzezińskiego. Innymi słowy mówiąc misja pokazuje ogólny kierunek, w którym zmierza Powiat w perspektywie najbliższych lat. Warunkiem realizacji ustalonej misji jest podjęcie szeregu działań, które przyczynią się do trwałego wzrostu społeczno-gospodarczego Powiatu, a tym samym poziomu życia mieszkańców i świadczonych na ich rzecz usług publicznych, a w efekcie konkurencyjności jednostki samorządowej.

Poniżej zdefiniowana misja określa kierunek rozwoju Powiatu Brzezińskiego przyjęty na okres do 2027 roku.

Powiat Brzeziński to obszar ścisłej współpracy lokalnych samorządów na rzecz wspierania inicjatyw mających na celu wykorzystać wewnętrzny potencjał powiatu i możliwości realizacji działań o znaczeniu ponadlokalnym.

1.8. WIZJA

Wizja określa długofalowe wyobrażenie Powiatu, czyli najbardziej pożądany stan docelowy do którego powinny dążyć władze w perspektywie najbliższych lat. Z tego względu zdefiniowana misja Powiatu określa sposób osiągnięcia wyobrażenia Powiatu – jego stanu, pozycji w przyszłości, czyli wizji.

Poniżej sformułowana wizja określa wytyczne dotyczące kierunku i sposobu działania władz Powiatu Brzezińskiego przyjętego na okres do 2027 roku.

Powiat Brzeziński to obszar o wysokiej jakości życia, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą pozwalającą na sprawne połączenia wewnątrz Powiatu, ale również z dużym ośrodkiem miejskim. Jest ważnym ośrodkiem medycyny, z rozwiniętą infrastrukturą medyczną i edukacją. Współpraca lokalnych środowisk pozwala na rozwój inicjatyw społecznych i rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

1.9. CEL GŁÓWNY, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Dążąc do realizacji wizji i misji Powiatu, zostały sformułowane cele strategiczne, które odzwierciedlają pożądane kierunki rozwoju Powiatu. Zostały one podzielone na pięć najbardziej istotnych obszarów tematycznych, które zostały uzupełnione o niezbędne do ich osiągnięcia cele operacyjne. Dodatkowo wskazano przykładowe rozwiązania, które mogłyby zostać wdrożone w ramach poszczególnych celów. Łącznie zdefiniowano pięć celów strategicznych i dwadzieścia cztery cele operacyjne, które zaprezentowano w tabeli w rozdziale 1.2.2. - **Tabela 1.**

Sformułowanie powyższych celów, zarówno strategicznych jak i operacyjnych, było możliwe po przeprowadzeniu diagnozy społeczno-gospodarczej, analizy SWOT a także po weryfikacji wyników sondażu społecznego.

Warto podkreślić, że Powiat Brzeziński jak również inne jednostki samorządu terytorialnego, dysponuje ograniczonymi zasobami, które nie zawsze muszą być wystarczające do realizacji wymienionych celów strategicznych. W konsekwencji tego w pierwszej kolejności powinny być realizowane cele niezbędne do właściwego funkcjonowania Powiatu.

1.9.1. Cel strategiczny I

Poprawa stanu infrastruktury Powiatu

Powiat jako ośrodek pełniący funkcję koordynacyjną i integracyjną odpowiada za spójny rozwój całego obszaru, włącznie z jednostkami wchodzącymi w jego skład, dlatego jednym z ważniejszych elementów warunkujących rozwój Powiatu (jako całości) jest dobrze rozwinięta wszelkiego rodzaju infrastruktura – zarówno transportowa, techniczno-przesyłowa oraz społeczna, w tym medyczna i edukacyjna.

Cel operacyjny I.1.

Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa bezpieczeństwa drogowego

Powiat Brzeziński jest dogodnie usytuowany względem infrastruktury drogowej ze względu na bliskość Autostrady A2 i A1. Przez teren Powiatu przebiega również droga krajowa nr 72 oraz drogi wojewódzkie: nr 704, 705, 708 i 715. Niestety, z uwagi na znaczne obciążenie ruchem kołowym, infrastruktura drogowa w Powiecie wymaga znacznej poprawy – zarówno pod względem technicznym jak i organizacyjnym. W celu poprawy bezpieczeństwa oraz zwiększenia atrakcyjności (pod kątem inwestycyjnym, turystycznym czy też jakości życia) niniejszej jednostki terytorialnej niezbędne jest stworzenie kompleksowego planu przebudowy dróg, który powinien uwzględniać m.in.: poprawę jakości dróg, stworzenie chodników bądź ciągów pieszo-rowerowych oraz poprawę widoczności, które są niezbędne, zwłaszcza jeśli chodzi o bezpieczeństwo mieszkańców i turystów.

Ze względu na fakt, iż obecnie ruch tranzytowy w kierunku wschód-zachód odbywa się drogą krajową nr 72 (Łódź-Warszawa), zasadne jest wybudowanie obwodnicy miasta Brzeziny. Niniejsze rozwiązanie umożliwiłoby wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza granice miasta, tym samym udrażniając jego centrum, co wpłynęłoby pozytywnie na poprawę bezpieczeństwa drogowego w Powiecie, ale również na poprawę jakości życia mieszkańców. W związku z powyższym Władze Powiatu powinny wspierać wszelkie inicjatywy mające na celu realizację omawianej inwestycji.

W celu zwiększenia atrakcyjności Powiatu, szczególnie pod względem inwestycyjnym, jednym z kluczowych działań jest wybudowanie zjazdu z Autostrady A2 w Dmosinie (w północnej części Powiatu), dlatego władze Powiatu powinny podejmować działania zmierzające ku implementacji tego przedsięwzięcia.

Cel operacyjny I.2.

Rozwój sieci transportu zbiorowego i poprawa jego jakości

Obecnie na terenie Powiatu Brzezińskiego transport zbiorowy odbywa się przy wykorzystaniu infrastruktury drogowej, przez co występują znaczne ograniczenia w liczbie kursów jak i pasażerów. Przez Gminę Rogów przebiega linia kolejowa łącząca Warszawę z Katowicami dostępna dla pasażerów. Jednakże na terenie Powiatu w znacznym stopniu występują ograniczenia komunikacyjne (zarówno dla mieszkańców jak i turystów). Z tego względu władze Powiatu (przy współpracy z gminami) powinny podjąć działania mające na celu zaspokojenie potrzeb społeczności w zakresie transportu zbiorowego. Bardzo istotną szansą dla rozwoju Powiatu Brzezińskiego jest realizacja planowanego Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK), czyli przesiadkowego węzła transportowego między Łodzią a Warszawą, opartego na zintegrowaniu transportu drogowego, kolejowego i lotniczego. Dla Powiatu Brzezińskiego najważniejszy jest korytarz kolejowy ciągu nr 9 linii kolejowej nr 85 (Warszawa Zachodnia-CPK-Łódź Widzew), który jest bezpośrednio projektowany na terenie miasta Brzeziny oraz gmin: Brzeziny, Dmosin i Rogów. W związku z powyższym Powiat Brzeziński powinien wspierać działania i dołożyć wszelkich starań umożliwiających wdrożenie niniejszego przedsięwzięcia i utworzenia przystanku kolejowego w granicach Miasta Brzeziny. Utworzenie węzła transportowego w znacznym stopniu wpłynie na rozwój Powiatu, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzrostu atrakcyjności i konkurencyjności Powiatu.

Cel operacyjny I.3.

Wspieranie gmin w kierunku wzrostu wskaźnika skanalizowania

Istotne znaczenie dla rozwoju Powiatu oraz sprawnego jego funkcjonowania ma infrastruktura kanalizacyjna, która zapewnia zarówno mieszkańcom, jak też innym podmiotom działającym na jego terenie odpowiednich warunków bytowych. Zadaniem infrastruktury kanalizacyjnej jest zbieranie wszystkich rodzajów ścieków, oczyszczanie ich i odprowadzanie do odbiorników, dlatego też ma ona niebagatelny wpływ na jakość naszego życia, środowiska oraz kurczących się zasobów wodnych. Warto podkreślić, że niewłaściwa gospodarka ściekami, ze szczególnym naciskiem na zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków do rzek/zbiorników wodnych jak również odprowadzanie ścieków do nieszczelnych

zbiorników, stanowi poważne zagrożenie dla środowiska oraz zdrowia ludzi, powodując zanieczyszczenie gleby, wód podziemnych, tym samym stwarzając gorsze warunki życia.

Poziom skanalizowania gmin wiejskich w Powiecie Brzezińskim jest niezadowalający, co wynika głównie z ich rolniczego charakteru. Dotyczy to przede wszystkim Gminy Rogów oraz Gminy Brzeziny. W związku z powyższym na terenie Powiatu konieczna jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej, jednak ze względu na istotę i skalę kosztów inwestycyjnych niezbędne jest wcześniejsze przeprowadzenie analizy rynku, zapotrzebowania oraz warunków przyłączeniowych. Dostęp do sieci kanalizacyjnej z pewnością pozytywnie wpłynie na komfort życia mieszkańców, funkcjonowanie gospodarstw domowych i jakość otaczającego nas środowiska. Ponadto większe skanalizowanie Powiatu ułokuje go na wyższej pozycji w staraniach o pozyskanie nowych inwestorów, co wpłynie również na jego rozwój gospodarczy.

Warto także zaznaczyć, iż dla realizacji tego zadania niezbędne jest zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat znaczenia gospodarki wodno-ściekowej, w związku z czym Powiat Brzeziński powinien wspierać gminy w wdrażaniu działań edukacyjnych dla wszystkich grup społecznych.

Cel operacyjny I.4.

Inwestycje w rozbudowę szpitala i poprawę stanu infrastruktury medycznej

W Powiecie Brzezińskim, jak i w całej Polsce, jednym z kluczowych wyzwań jest wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Również w pozostałych krajach Unii Europejskiej obserwuje się zmiany liczby ludności, którym towarzyszy zmiana struktury wieku – zauważalne są tendencje spadku liczby urodzeń dzieci przy równoczesnym wzroście odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym. Według danych GUS, w roku 2019 ludność Powiatu Brzezińskiego w wieku poprodukcyjnym stanowiła 22,4% wszystkich mieszkańców i w najbliższych latach prognozuje się wzrost jej udziału w strukturze społeczeństwa. W związku z powyższym zjawisko starzenia się społeczeństwa w znacznym stopniu będzie rzutowało na różne obszary polityki, które będą musiały uwzględniać potrzeby osób starszych, w tym przede wszystkim dostęp do infrastruktury medycznej.

Z uwagi na fakt, że na terenie Powiatu funkcjonuje Powiatowe Centrum Zdrowia w Brzezinach Sp. z o.o., w którego strukturze znajduje się Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ) Przychodnia Rejonowa w Brzezinach oraz NZOZ Szpital Powiatowy w Brzezinach, ma on ogromne szanse by zyskać szerokie grono odbiorców lokalnych i ponadlokalnych. Istotne jest również to, że na terenie Powiatu funkcjonuje Centrum Leczenia Chorób Jelita Grubego. Oferuje ono kompleksowy system leczenia pacjentów ze schorzeniami jelit i do 2018 roku była to jedyna taka placówka w województwie łódzkim. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż nowotwory jelita grubego są trzecim najczęściej występującym na świecie nowotworem u mężczyzn i drugim u kobiet, z czego prawie 60% zachorowań występuje w krajach rozwiniętych. Dodatkowo 75% zachorowań u obu płci przypada na populację osób starszych (powyżej 60 roku życia). Co więcej, od 1980 roku odnotowuje się tendencję wzrostową zachorowań na nowotwory złośliwe jelita grubego. Z tego względu szpital ma bardzo duże predyspozycje i może jednocześnie świadczyć usługi dla pacjentów (z całej Polski i Europy) jak i stać się centrum szkoleniowym (dla lekarzy czy studentów). W związku z powyższym, Powiat Brzeziński powinien kontynuować

współpracę ze spółką PCZ w kierunku poprawy i unowocześnienia infrastruktury medycznej, co przyczyniłoby się do zwiększenia dostępności oraz jakości usług zdrowotnych świadczonych przez niniejszą placówkę.

W omawianym zakresie niezbędny jest również rozwój dostępu do mniejszych zakładów opieki zdrowotnej (NZOZ), które świadczyłyby opiekę lekarską, ale również do placówek rehabilitacyjnych, które mogłyby funkcjonować w oparciu o zasoby przyrodniczo-krajobrazowe Powiatu, do których zalicza się m.in. Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich czy też zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Realizacja takich działań przyczyni się nie tylko do poprawy zdrowia ludzi (fizycznego oraz psychicznego), ale również do rozwoju przedsiębiorczości, turystyki czy też wzrostu zatrudnienia w sektorze usług medycznych.

Dążąc do realizacji niniejszego celu operacyjnego można zaproponować dodatkowo następujące działania:

- utrzymanie i (w miarę możliwości) modernizacja istniejących oddziałów szpitala,
- poprawa dostępności do lekarzy,
- promocja świadczonych usług przez szpital,
- zwiększenie dostępu do usług medyczno-opiekuńczych poprzez rozszerzenie oferty istniejących obiektów oraz wspieranie inicjatyw tworzenia nowych ośrodków,
- kontynuacja działań z zakresu pomocy i opieki społecznej (np. programy wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem).

Cel operacyjny I.5.

Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i oświatową

Z punktu widzenia interesów lokalnej społeczności, jak też prawidłowego funkcjonowania i rozwoju Powiatu istotna jest działalność jednostek podległych, ze szczególnym uwzględnieniem szkół ponadpodstawowych oraz funkcjonującego Powiatowego Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych (wcześniej Zespół Szkół Specjalnych). Struktura rynku pracy ulega ciągłym modyfikacjom, dlatego też oferta, jak też infrastruktura edukacyjna powinna być kluczowym czynnikiem podniesienia kwalifikacji zawodowych uczniów w celu dostosowania ich kompetencji do potrzeb rynku. W związku z powyższym, jednym z niezbędnych działań powinno być dostosowanie oferty edukacyjnej do obecnych trendów, czyli wdrożenie tzw. nowoczesnej edukacji poprzez m.in. stworzenie szkół branżowych z elementami biznesu lub ciekawych kierunków, typu leśnik, rolnik czy handlowiec. W związku z powyższym Powiat Brzeziński powinien podjąć wszelkie starania, mające na celu poprawę tej sytuacji poprzez udzielanie wsparcia, zarówno uczniom jak i pedagogom.

Duży wpływ na wyniki nauczania ma również infrastruktura edukacyjna, przez którą rozumie się podstawowe urządzenia czy też obiekty niezbędne do należytego świadczenia kształcenia edukacyjnego. Zgodnie z przeprowadzoną analizą, szkoły zlokalizowane w Powiecie Brzezińskim wymagają poprawy wyposażenia w omawianą infrastrukturę – do proponowanych działań w tym zakresie można zaliczyć rozwój i modernizację infrastruktury sportowej, ze szczególnym naciskiem na zadanie boiska przy Liceum Ogólnokształcącym im. Jarosława Iwaszkiewicza w Brzezinach czy też przebudowę boiska przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Brzezinach.

Cel operacyjny I.6.**Inwestycje w obiekty i budynki użyteczności publicznej**

Z perspektywy sfery publicznej, Powiat odpowiedzialny jest za zapewnienie odpowiedniej infrastruktury, która wpływa nie tylko na jakość życia mieszkańców, zarówno obecnych jak i pożądanych, ale również na funkcjonowanie oraz potencjał rozwojowy Powiatu jako jednostki samorządu terytorialnego. Analizując stan i dostępność obiektów użyteczności publicznej na terenie Powiatu Brzezińskiego należy stwierdzić, iż nie we wszystkich aspektach jest ona zadowalająca.

W celu zapewnienia wysokiej jakości obsługi mieszkańców przez instytucje publiczne konieczne jest stworzenie odpowiednich warunków lokalowych oraz ich systematyczne doposażanie. Na szczególną uwagę zasługuje Starostwo Powiatowe, które nie posiada własnej siedziby. Jak wynika z konsultacji społecznych, interesariusze często nie wiedzą w które miejsce mają się udać w celu załatwienia sprawy, dlatego istnieje potrzeba poprawy warunków lokalowych Starostwa Powiatowego (przebudowa, remont), bądź (co lepsze) utworzenia jego siedziby, skupiającej w swojej strukturze wszystkie wydziały.

W celu poprawy wizerunku Powiatu jako miejsca przyjaznego osobom ze szczególnymi potrzebami, istotne jest dostosowanie budynków użyteczności publicznej (stanowiących własność Powiatu) do ich potrzeb poprzez m.in. budowę dźwigów windowych, podjazdów dla wózków inwalidzkich.

Odnosząc się do obiektów użyteczności publicznej mieszczących się w granicach Powiatu Brzezińskiego, należy również wspomnieć o budynkach zlokalizowanych przy szpitalu. Niestety ich stan techniczny nie jest zadowalający, w konsekwencji czego nie mogą one być wykorzystywane w odpowiedni sposób. Władze Powiatu w swoim harmonogramie inwestycyjnym powinny uwzględnić działania rewitalizacyjne niniejszych obiektów, co pozwoliłoby na zaadaptowanie ich do pełnienia nowych funkcji. Takie działania wpłynęłyby pozytywnie na estetykę tego obszaru, jak również mogłyby przyczynić się do rozwoju działalności nowych przedsiębiorców.

Ponadto, uwzględniając potrzeby mieszkańców, Powiat powinien zapewniać dostęp do parków, skwerów i pozostałych terenów zielonych czy też do placów zabaw oraz siłowni na świeżym powietrzu na nieruchomościach stanowiących jego własność. Miejsca te powinny być wzbogacone o elementy małej architektury, takie jak ławki, kosze na śmieci bądź stojaki na rowery.

Cel operacyjny I.7.**Likwidacja barier rozwojowych Powiatu**

Ostatnim celem operacyjnym w ramach poprawy stanu infrastruktury Powiatu jest likwidacja barier rozwojowych, z którymi boryka się Powiat Brzeziński. Po przeprowadzonej diagnozie społeczno-gospodarczej oraz po licznych konsultacjach z władzami i mieszkańcami Powiatu wynika, iż jedną przyczyną ograniczającą rozwój Powiatu są bariery finansowe związane z zadłużeniem jednostki oraz z trudnościami w pozyskiwaniu środków zewnętrznych - władze Powiatu zwróciły szczególną uwagę na fakt, iż dokumentacja aplikacyjna jest zbyt restrykcyjna, co w znacznej mierze utrudnia jednostkom samorządów terytorialnych otrzymanie wsparcia finansowego. W związku z powyższym powinny zostać

podjęte wszelkie działania mające na celu spłatę zadłużeń. Dość istotną barierą rozwojową Powiatu jest słabo sprecyzowany jego charakter rozwojowy, jednak niniejszy dokument wraz ze zdefiniowanymi celami strategicznymi i operacyjnymi, określa długoterminowe priorytety rozwoju oraz pożądane kierunki działań władz Powiatu.

1.9.2. Cel strategiczny II

Adaptacja do zmian klimatu

W związku z globalnymi zmianami klimatycznymi, przejawiającymi się m.in. nawałnymi deszczami (krótkotrwałe opady o zwiększonej intensywności), nasilonymi wiatrami i wyładowaniami atmosferycznymi oraz długotrwałymi falami upałów i suszy, które potęgowane są wskutek działalności człowieka (rezygnacja z zieleni na rzecz powierzchni utwardzonych, regulacja i zabudowywanie sieci hydrologicznej, wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza), coraz częściej mamy do czynienia z lokalnymi podtopieniami, powodzią bądź też nasilonym zjawiskiem miejskiej wyspy ciepła i pogorszoną jakością powietrza. Wpływają one negatywnie nie tylko na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów gospodarczych, ale również na jakość życia mieszkańców i otaczające ich środowisko. Co więcej, badania naukowe potwierdzają, że zmiany klimatu w dalszym ciągu będą się pogłębiać a ich objawy intensyfikować. W konsekwencji powyższego niezbędne jest podjęcie wszelkich działań mających na celu ograniczenie negatywnych konsekwencji zmian klimatu.

Cel operacyjny II.1.

Opracowanie wspólnego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu dla całego Powiatu

Adaptacja do zmian klimatu jest to proces dostosowania do obecnych jak również oczekiwanych/przewidywanych warunków klimatycznych i ich skutków. Jego zasadniczym celem jest zwiększenie odporności danego obszaru przed negatywnymi następstwami zmian klimatu, ale również wykorzystanie szans związanych z tymi zmianami. Niniejszy proces realizowany jest poprzez działania adaptacyjne, przybierające różny charakter, różną formę i skalę. Warto zaznaczyć, że proces adaptacyjny wymaga zaplanowanego podejścia systemowego, dlatego też zadania z tego zakresu, powinny zostać ujęte w kompleksowym dokumencie jakim jest Plan adaptacji do zmian klimatu. Ministerstwo Środowiska określiło wytyczne do przygotowania strategii adaptacyjnej i zostały one ujęte w „Podręczniku adaptacji dla miast”.

Władze Powiatu Brzezińskiego powinny dążyć do opracowania Planu adaptacji do zmian klimatu dla całego Powiatu, ponieważ nakreśliłby on konieczne działania przystosowawcze do skutków zmian klimatu, które przyczyniłyby się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i ochrony wrażliwych obszarów oraz sektorów w Powiecie. Jednakże, w celu jego uchwalenia konieczna jest współpraca z władzami jednostek administracyjnych tworzących Powiat, jak również z kluczowymi interesariuszami – przedsiębiorcami, mieszkańcami.

Cel operacyjny II.2.

Wsparcie działań polegających na bieżącej konserwacji istniejącej infrastruktury melioracyjnej na terenie Powiatu Brzezińskiego

Melioracje to zespół zabiegów mających na celu regulację stosunków wodnych prowadzących do ochrony i kształtowania zasobów przyrodniczych (wodnych oraz glebowych), tym samym nakierowanych na przywrócenie walorów środowiskowych terenom zdegradowanym/zdewastowanym i poprawienie zdolności produkcyjnych gleb. System melioracyjny odpowiedzialny jest zatem za wyrównywanie warunków wilgotnościowych poprzez retencjonowanie wody jak również jej odprowadzanie, co jest szczególnie istotne w dobie nasilających się fal upałów, suszy czy też intensywnych opadów, podtopień i powodzi. Co istotne, melioracje nie tylko pozytywnie wpływają na komponenty środowiska przyrodniczego – stosunki wodne, glebę, mikroklimat, organizmy żywe, a więc i procesy biologiczne oraz bioróżnorodność przestrzeni - ale również na jakość życia i zdrowie ludzi. Warto jednak pamiętać, iż wszystkie wskazane korzyści będą miały rację bytu przy odpowiednim utrzymaniu sprawności, funkcjonalności systemów melioracyjnych oraz ich odpowiedniej eksploatacji.

Jak wynika z diagnozy Powiatu Brzezińskiego, dość istotny problem (w omawianym zakresie) występuje na terenie jednej z placówek oświatowych, gdzie istnieje potrzeba uregulowania stosunków wodnych poprzez odprowadzenie nadmiaru wody. Również niektóre obszary Powiatu (np. ul. Kościuszki bądź tereny w okolicach mostu w mieście Brzeziny) podatne są na zalania wskutek coraz częściej występujących nawałnych deszczy, które potęguje duża ilość powierzchni utwardzonych. W związku z powyższym władze Powiatu powinny dążyć do tego, aby system melioracyjny znajdujący się na terenie Powiatu funkcjonował jak najlepiej, dlatego zasadne jest podjęcie działań mających na celu uregulowanie systemu melioracyjnego w Powiecie, w tym również odwodnienie terenu placówki szkolnej. Ponadto, kluczowym działaniem jest także zmniejszenie uszczelnienia powierzchni w Powiecie (m.in. poprzez tworzenie przepuszczalnych parkingów, stosowanie nawierzchni strukturalnych), jednak niezbędna jest tu współpraca z gminami tworzącymi Powiat, jak i edukacja społeczeństwa na temat znaczenia systemu melioracyjnego i konsekwencji nadmiernego uszczelnienia.

Cel operacyjny II.3.

Realizacja inwestycji z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury

Jednym z narzędzi niwelującym konsekwencje zmian klimatu jest błękitno-zielona infrastruktura. Pod niniejszym pojęciem rozumie się wykorzystanie rozwiązań opartych na przyrodzie, czyli roślinności (zielona infrastruktura) oraz wodzie (błękitna infrastruktura). Niestety elementy błękitno-zielonej infrastruktury wciąż są niedoceniane, ze względu na to, iż nie wszyscy zdają sobie sprawę z ich możliwości i znaczenia. Zieleń i woda nie pełnią wyłącznie funkcji estetycznej – przede wszystkim poprawiają mikroklimat (odpowiedzialne są za obniżenie temperatury, a tym samym miejskiej wyspy ciepła, jak również zmniejszenie ilości zanieczyszczeń), dają możliwość zachowania bioróżnorodności (zróżnicowanego środowiska naturalnego), ale też pozytywnie wpływają na samopoczucie społeczeństwa. Co więcej, roślinność odpowiedzialna jest też za retencjonowanie i oczyszczanie wód

opadowych, co przekłada się na ograniczenie podtopień czy powodzi będących wynikiem coraz częstszych, nawalnych opadów.

W związku z powyższym, wprowadzenie błękitno-zielonej infrastruktury wpisuje się w strategię adaptacji do zmian klimatu, dlatego władze Powiatu Brzezińskiego powinny w swoich działaniach uwzględnić zastosowanie rozwiązań opartych na naturze. Wśród nich można wyróżnić między innymi:

- zielone ściany i zielone przystanki (częściowo lub całkowicie porośnięte roślinnością),
- ogrody deszczowe (służące do gromadzenia oraz odprowadzania wody deszczowej),
- rowy infiltracyjne (płytkie wykopy wypełnione materiałem (np. kamieniami), który zwiększa naturalną zdolność do pochłaniania wody).

Cel strategiczny II.4.

Podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu jakości powietrza

Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą Powiatu Brzezińskiego, największy udział w zanieczyszczeniu powietrza na jego terenie ma emisja z sektora komunalno-bytowego, czyli powstająca w wyniku spalania paliw energetycznych (szczególnie emisja z kotłowni węglowych oraz domowych instalacji grzewczych) a także emisja liniowa, której źródłem jest transport samochodowy. W ich obrębie można wyróżnić tzw. niską emisję, czyli emisję szkodliwych substancji na wysokości nie większej niż 40 m. Do produktów spalania wpływających na powstawanie niskiej emisji zalicza się m.in.: dwutlenek węgla, tlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu, benzo(a)pireny, jak również pyły zawieszone PM10 i PM2,5. Potwierdzeniem tego są wyniki rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim na 2017 rok opublikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi. Na ich podstawie miasto Brzeziny zostało wyznaczone jako obszar do działań naprawczych ze względu na przekroczenie rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM2,5. Można z tego wywnioskować, iż jakość powietrza na pozostałym obszarze Powiatu również była zbliżona. W konsekwencji tego władze Powiatu Brzezińskiego powinny podjąć kroki mające na celu poprawę stanu jakości powietrza. Do przykładowych działań w tym zakresie można zaliczyć:

- wsparcie działań mających na celu modernizację, wymianę instalacji grzewczych oraz monitoring jej funkcjonalności,
- poparcie inwestycji w zakresie rozbudowy sieci gazowej w Powiecie, w tym wspólnego zakupu mediów przez gminy tworzące Powiat,
- promowanie korzystania z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE),
- ograniczenie transportu samochodowego na rzecz transportu publicznego oraz rowerowego, z uwzględnieniem stworzenia kompleksowego układu ścieżek rowerowych ze stacjami rowerowymi dającymi możliwość wypożyczenia pojazdu,
- edukacja społeczeństwa w zakresie jakości powietrza (źródła zanieczyszczeń, wpływ człowieka na jakość powietrza, możliwości naprawcze/zapobiegawcze).

Cel operacyjny II.5.**Wsparcie inwestycji w zakresie Gospodarki o Obiegu Zamkniętym (GOZ)**

W dobie postępującego rozwoju gospodarczego i ciągłym wzroście światowej populacji rośnie zapotrzebowanie na surowce. W konsekwencji tego konieczne jest mądre gospodarowanie zasobami, co możliwe jest dzięki przejściu z modelu gospodarki liniowej do gospodarki o obiegu zamkniętym (inaczej nazywaną gospodarką cyrkularną). Gospodarka o obiegu zamkniętym jest europejskim modelem produkcji i konsumpcji, który polega na zminimalizowaniu zużycia surowców, wielkości odpadów oraz emisji poprzez jak najdłuższe wykorzystywanie istniejących materiałów czy też produktów, które powinny być traktowane jako surowce wtórne. Gospodarka cyrkularna opiera się więc na ponownym użyciu, naprawie, odnawianiu czy też recyklingu obecnych w gospodarce surowców, odpadów. Takie działania pozwolą zmniejszyć presję wywieraną na środowisko dzięki ograniczeniu wydobywania oraz wykorzystywania surowców a także energii, jak również zmniejszeniu bądź też zapobieganiu wielkości odpadów, a co za tym idzie spadku emisji zanieczyszczeń do powietrza, gleby czy też wody. Kolejną zaletą takiego modelu jest uniezależnienie się od importu surowców co przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności, a więc i wzrostu gospodarczego.

Powiat Brzeziński jako jednostka administracyjna II szczebla, może mieć istotne znaczenie przy wdrażaniu gospodarki cyrkularnej w Polsce. Z licznych konsultacji przeprowadzonych w ramach opracowywania niniejszego dokumentu wynika, że niezbędne jest uregulowanie gospodarki odpadami w Powiecie, która odgrywa kluczową rolę w modelu o obiegu zamkniętym. Interesariusze wielokrotnie sygnalizowali, że system opłat za odpady jest nieproporcjonalny do ich ilości, ale również, że nie jest on równomierny na terenie całego Powiatu. W konsekwencji tego władze Powiatu powinny wspierać działania gmin mające na celu realizację procesu wspólnego udzielenia zamówienia publicznego na wywóz odpadów. Do przykładowych działań w niniejszym zakresie można także zaliczyć edukację na temat znaczenia gospodarki o obiegu zamkniętym i konsekwencji związanych z wytwarzaniem zbyt dużej ilości odpadów. Powyższe działania przyczynią się nie tylko do wdrażania modelu gospodarki cyrkularnej, poprawy jakości środowiska i życia, ale również do integracji jednostek tworzących Powiat Brzeziński oraz zwiększenia poczucia wszystkich mieszkańców o równym traktowaniu.

Cel operacyjny II.6.**Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących ekologii i zmian klimatu**

Jednym z istotnych czynników wpływających na aktualny oraz przyszły stan zasobów naturalnych (m.in. wody, roślinności, gleby) jak i otaczającego nas środowiska (z uwzględnieniem gospodarowania odpadami, ale też jakości powietrza) jest kształtowanie i wzmacnianie świadomości ekologicznej społeczeństwa. Jest to niezbędny krok do osiągnięcia jakościowych celów środowiskowych określonych na poziomie kraju a także Unii Europejskiej. Edukacja ekologiczna, która powinna być skierowana nie tylko do osób dorosłych, ale również do dzieci, stanowi podstawę zmiany praktyk społecznych w kierunku dbania o wspólną przestrzeń i środowisko. Istotą niniejszych działań edukacyjnych powinno być zwiększenie świadomości mieszkańców Powiatu na temat przyczyn i konsekwencji ingerencji w środowisko przyrodnicze a także wyzwań w zakresie zmian klimatu. Edukacja

dotycząca ekologii i zmian klimatu powinna obejmować działania formalne i nieformalne. Innymi słowy mówiąc powinna opierać się na współpracy z instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi, ale również na kampaniach społecznych (czy też działaniach pokazujących jak dbać o klimat i środowisko (konkursy, quizy, wydarzenia, promocja).

1.9.3. Cel strategiczny III

Wzrost atrakcyjności turystycznej

Powiat Brzeziński, ze względu na liczne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz bogactwo kulturowe, charakteryzuje się dużym potencjałem turystycznym. W jego granicach znajdują się elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną prawną, a także obiekty zabytkowe, głównie sakralne oraz miejsca pamięci narodowej z czasów I i II wojny światowej, które również zostały objęte ochroną poprzez wpisanie do rejestru zabytków czy też gminnej ewidencji zabytków. Z tego względu jednym z kierunków działań władz Powiatu Brzezińskiego powinno być dążenie do zwiększenia atrakcyjności turystycznej, co pozytywnie wpłynie nie tylko na rozwój Powiatu, ale również na jego wizerunek.

Cel operacyjny III.1.

Rozwój turystyki i infrastruktury turystyczno-sportowej

Jednym z czynników warunkujących rozwój turystyki, oprócz zasobów przyrodniczych i kulturowych, jest dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczno-sportowa. Pod tym pojęciem rozumie się szereg obiektów i urządzeń, które służą zaspokojeniu potrzeb (czynnych oraz biernych) turystów. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej Powiatu Brzezińskiego, można stwierdzić, że na jego terenie omawiany rodzaj infrastruktury jest niedostatecznie rozwinięty. Należy tu przede wszystkim zwrócić uwagę na brak ścieżek rowerowych czy też pieszo-biegowych, które mogłoby być użytkowane nie tylko przez potencjalnych turystów, ale również przez mieszkańców. W konsekwencji tego zasadne jest podjęcie działań mających na celu stworzenie kompleksowego układu ścieżek rowerowych oraz pieszo-biegowych, uwzględniającego wykorzystanie istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowych Powiatu. Co istotne, w trakcie licznych konsultacji z władzami Powiatu jak i z mieszkańcami został wypracowany przykładowy przebieg trasy turystycznej, która prowadziłaby ulicą Strykowską do miejscowości Tadzín a następnie aż do terenów leśnych. Kolejnym przykładowym działaniem, którego realizacja przyczyniłaby się do rozwoju turystyki w Powiecie Brzezińskim jest rozbudowa nowych atrakcji turystycznych, również w oparciu o istniejące i potencjalne walory turystyczne. Ponadto, niezwykle ważne jest, że w celu stworzenia pełnej oferty turystycznej niezbędny jest dostęp do bazy noclegowej. Niestety, jak wynika z diagnozy społeczno-gospodarczej Powiatu, baza noclegowa na jego terenie, zarówno pod względem obiektów jak i miejsc noclegowych jest niewystarczająca. W związku z tym zasadne jest podjęcie wszelkich działań zmierzających ku poprawy tego komponentu, przykładowo poprzez rozwój agroturystyki, która oprócz zakwaterowania, oferuje liczne atrakcje (np. jazdę konno, wędkarstwo, uczestnictwo w pracach gospodarskich oraz w przygotowywaniu produktów regionalnych). Kolejnym przykładowym działaniem w ramach omawianego celu operacyjnego jest dostosowanie oferty turystycznej dla klientów indywidualnych jak i szkół, przedsiębiorstw. Co więcej,

pełna oferta turystyczna powinna być skierowana do różnych grup wiekowych, zarówno dla dzieci, osób dorosłych jak i osób w podeszłym wieku.

Z punktu widzenia interesów lokalnej społeczności i funkcjonowania Powiatu istotne jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sportowo-kulturowej. Niestety na terenie Powiatu brakuje miejsca, które umożliwiłoby organizację wszelkiego rodzaju imprez, koncertów, wydarzeń szkolnych, gminnych czy powiatowych. W konsekwencji tego istnieje potrzeba stworzenia takiego obiektu – zarówno władze Powiatu jak i jego mieszkańcy wielokrotnie podkreślali, że na terenie Powiatu powinna zostać wybudowana hala sportowo-widowiskowa, która sprzyjałaby realizacji masowych wydarzeń. Uwzględniając wybór lokalizacji niniejszego obiektu należy wziąć pod uwagę nie tylko jego funkcję, ale również rangę i dostępność dla ogółu społeczeństwa, dlatego też, zdaniem władz Powiatu, powinien on znajdować się w mieście Brzeziny. W konsekwencji powyższego, Powiat jako organ pełniący funkcję koordynacyjną i integracyjną a także odpowiedzialny za spójny rozwój całego obszaru powinien wspierać działania w kierunku realizacji wskazanej inwestycji.

Cel operacyjny III.2.

Promocja atrakcji turystycznych i produktów regionalnych

Dążąc do wzrostu atrakcyjności turystycznej Powiatu niezbędne jest wypracowanie jego wizerunku, który powinien być rozpatrywany jako: marka zewnętrzna (wizerunek jednostki wśród turystów, władz, przedsiębiorców na szczeblu ponadregionalnym i krajowym) jak też marka wewnętrzna (wizerunek jednostki wśród jego mieszkańców). W tym celu powinny zostać wykorzystane unikalne zasoby Powiatu, takie jak np. lokalne produkty w postaci naturalnych soków, wędlin oraz produktów pszczelarskich, które powinny mieć przyznawany certyfikat produkt regionalnego. Uzyskanie takiego wyróżnienia przyczyniłoby się nie tylko do wykreowania wizerunku Powiatu, ale również do ochrony i promocji miejscowych wyrobów. Kolejnym, przykładowym działaniem w omawianym celu operacyjnym jest stworzenie kompleksowego programu promocji Powiatu, uwzględniającego potencjał endogeniczny obszaru. Budowanie wizerunku turystycznego Powiatu Brzezińskiego powinno opierać się w pierwszej kolejności na spójności obszaru (postrzeganie Powiatu jako całości poprzez współpracę międzygminną), jak też wzajemnej promocji jednostek tworzących Powiat. Dodatkowo, niezbędnym krokiem umożliwiającym realizację niniejszego zadania jest zaangażowanie mieszkańców czy też organizacji pozarządowych działających na rzecz turystyki, środowiska i promocji Powiatu. Działania promocyjne powinny odbywać się przy wykorzystaniu różnych kanałów: Internetu (strony internetowej Powiatu, Biuletynu Informacji Publicznej, oficjalnego profilu Powiatu na portalu Facebook), prasy jak też w oparciu o publikacje w postaci broszur czy ulotek.

Cel operacyjny III.3.

Zwiększenie przychodów Powiatu z tytułu ruchu turystycznego

Turystyka to gałąź gospodarki, która ma istotny wpływ na różne dziedziny życia społecznego i gospodarczego. Rozwój turystyki stymuluje wzrost gospodarczy obszaru, a także w znaczący sposób wpływa na poprawę poziomu życia mieszkańców. Realizacja powyższych celów operacyjnych, tj. rozwój turystyki oraz infrastruktury turystyczno-sportowej wraz z promocją atrakcji turystycznych i produktów regionalnych, przyczyni się

do zwiększenia ruchu turystycznego w Powiecie, a tym samym jego przychodów. Wraz z rozbudową sektora usług turystycznych w Powiecie Brzezińskim wzrośnie zapotrzebowanie na pracowników obsługi ruchu turystycznego (przewodników, recepcjonistów), co może przełożyć się na aktywizację zawodową społeczności lokalnej. Ponadto, rozwój turystyki przyczyni się do zwiększenia przychodów lokalnych podmiotów (gastronomicznych, agroturystycznych, noclegowych), jak również da możliwość realizacji nowych przedsięwzięć gospodarczych. Do korzyści ekonomicznych z tytułu ruchu turystycznego można również zaliczyć możliwość uzyskania dofinansowań w ramach funduszy unijnych. W związku z powyższym władze Powiatu Brzezińskiego powinny wspierać wszystkie działania mające na celu rozwój turystyki, które przyczynią się do wzrostu ekonomicznego przedsiębiorstw a w konsekwencji Powiatu.

1.9.4. Cel strategiczny IV

Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej

Powiat Brzeziński ze względu na dogodne położenie geograficzne (centralna Polska) i transportowe (dostęp do Autostrady A1, A2, drogi krajowej nr 72 oraz dróg wojewódzkich nr: 704, 705, 708, 715) odznacza się dużym potencjałem inwestycyjnym. Mimo to istnieje szereg innych czynników decydujących o atrakcyjności inwestycyjnej danego obszaru. Można do nich zaliczyć m.in. jakość przestrzeni publicznej, dostępność powierzchni biurowych czy też działek pod inwestycję wraz z ich uzbrojeniem, sytuację na rynku pracy, ale również tzw. klimat dla przedsiębiorców, czyli ulgi podatkowe w strefach ekonomicznych, chęć budowania i utrzymywania relacji z inwestorami oraz możliwość szybkiego załatwienia formalności administracyjnych. Przyciągnięcie inwestorów na dany teren skutkuje zwiększeniem wpływów z podatków, zmniejszeniem bezrobocia w wyniku utworzenia nowych miejsc pracy, ale również poprawą wizerunku oraz promocji jednostki jako miejsca innowacyjnego i atrakcyjnego (również dla mieszkańców), co w całości rzutuje na jej rozwój. Z tego względu władze Powiatu Brzezińskiego powinny wykorzystać swoje szanse opierając się na istniejących zasobach w celu zwiększenia swojej atrakcyjności inwestycyjnej.

Cel operacyjny IV.1.

Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej

Jak już wspomniano jednym z czynników decydującym o atrakcyjności inwestycyjnej obszaru jest dostęp do szeroko rozumianej infrastruktury. Wśród niej należy zwrócić szczególną uwagę na położenie transportowe warunkujące szybkie i sprawne połączenie z rynkiem zbytu, ale również dogodny dojazd pracowników do miejsca pracy. Kolejnym istotnym czynnikiem jest dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycję wraz z ich pełnym uzbrojeniem. Dla inwestorów szczególnie ważne są także stawki najmu, ceny gruntów inwestycyjnych jak też różnego rodzaju zachęty w postaci ulg podatkowych. Z tego względu władze Powiatu Brzezińskiego powinny podjąć szereg działań przyczyniających się do przyciągnięcia inwestorów mających znaczący wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy. Do przykładowych zadań w niniejszym zakresie można zaliczyć:

- podjęcie wszelkich starań mających na celu uzbrojenie istniejących terenów inwestycyjnych, w tym rozwój infrastruktury Powiatu ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia działań mających na celu wybudowanie obwodnicy wokół Brzezin i zjazdu z autostrady A2,
- wsparcie działań w kierunku stworzenia strefy ekonomicznej, czyli wyodrębnionej administracyjnie części Powiatu, w której przedsiębiorcy mogą korzystać z udogodnień w ramach prowadzonej działalności. Są to wszelkiego rodzaju ulgi podatkowe, dostępność do infrastruktury przystosowanej do rozwoju firmy (możliwość kupna lub wynajęcia uzbrojonych nieruchomości) bądź też pomoc administracyjna w kwestiach dotyczących działalności gospodarczej.

Cel operacyjny IV.2.

Nawiązanie współpracy z inwestorami

Ważnym elementem przyczyniającym się do wzrostu atrakcyjności Powiatu jest tzw. klimat przedsiębiorczości, który tworzony jest przede wszystkim przez władze samorządowe. Przedsiębiorcy skłonni są inwestować w miejscach, w którym samorzady wykazują chęć współpracy. Z tego względu władze Powiatu Brzezińskiego powinny ukierunkować swoje działania na budowanie oraz utrzymywanie relacji z inwestorami, zarówno lokalnymi jak i zagranicznymi. W tym zakresie niezbędne jest organizowanie spotkań z przedsiębiorcami, umożliwiających poznanie potrzeb oraz problemów obecnych jak i potencjalnych inwestorów, pracodawców. Dzięki temu władze Powiatu będą mogły precyzyjnie ukierunkować swoje działania mające na celu udzielenie wsparcia lokalnym liderom w prowadzeniu działań inwestycyjnych, ale również pozyskanie nowych inwestorów, co w konsekwencji wpłynie na rozwój Powiatu.

Cel operacyjny IV.3.

Zwiększenie przychodów Powiatu

Jednym z kierunków warunkujących rozwój Powiatu Brzezińskiego jest zwiększenie jego przychodów z tytułu rozwoju inwestycji. Dążąc do realizacji tego celu niezbędne jest zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Powiatu. W związku z powyższym, władze Powiatu, w pierwszej kolejności, powinny wdrażać działania polegające na pozyskaniu nieruchomości, które zostaną zagospodarowane jako tereny inwestycyjne. Następnie władze Powiatu powinny dążyć do wszelkich starań, aby efektywnie wykorzystywać majątek Powiatu, w tym stworzone tereny inwestycyjne. Realizacja takich przedsięwzięć powinna zachęcić przedsiębiorców, zarówno lokalnych jak i zagranicznych, do zakładania oraz prowadzenia swoich działalności na terenie Powiatu Brzezińskiego, co w przyszłości będzie rzutowało na jego wizerunek, kapitał majątkowy a w konsekwencji rozwój społeczno-gospodarczy.

Cel operacyjny IV.4.

Przeciwdziałanie wzrostowi stopy bezrobocia

Według danych GUS poziom bezrobocia w Powiecie Brzezińskim cały czas spada – w roku 2015 stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 12,5%, natomiast w roku 2019 wyniosła ona zaledwie 6,3%. W konsekwencji tego zasadne jest podejmowanie działań mających na celu kontynuację tego trendu. Jak już wcześniej wspomniano, zwiększenie atrakcyjności

inwestycyjnej danego terenu oraz rozwój przedsiębiorstw skutkuje utworzeniem nowych miejsc pracy, co rzutuje na spadek poziomu bezrobocia. Warto jednak dodać, iż jednym z czynników zachęcających inwestorów do prowadzenia działalności na danym terenie jest dostęp do wykwalifikowanych pracowników. W związku z powyższym do przykładowych działań, jakie mogą podejmować władze Powiatu Brzezińskiego w omawianym zakresie można zaliczyć:

- wspieranie działań mających na celu zwiększenie kompetencji mieszkańców – np. organizacja szkoleń w zakresie przedsiębiorczości przez Powiatowy Urząd Pracy,
- wspieranie działań dążących do zwiększenia miejsc pracy w Powiecie poprzez rozwój przedsiębiorstw,
- stworzenie przedsiębiorstwa społecznego typu spółdzielnia socjalna.

1.9.5. Cel strategiczny V

Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw

Ostatnim celem strategicznym zdefiniowanym w niniejszym dokumencie jest konieczność poprawy profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw, zarówno na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym jak i zagranicznym, a także pomiędzy podmiotami prawnymi (publicznymi, prywatnymi) czy też osobami fizycznymi (również mieszkańcami danego terenu).

Partnerstwa to porozumienia zawierane pomiędzy instytucjami, przedsiębiorcami oraz innymi podmiotami, których celem jest wspólne prowadzenie przedsięwzięcia i realizacja określonych zamierzeń, z reguły dążących do ożywienia gospodarczego oraz poprawy jakości życia mieszkańców danego terenu. Partnerstwo opiera się na stworzeniu trwałej więzi i współpracy między stronami porozumienia, która opiera się na wymianie informacji oraz komunikacji.

W ramach niniejszego celu strategicznego sformułowano pięć celów operacyjnych odnoszących się do poprawy komunikacji, współpracy i partnerstwa na różnych poziomach życia społecznego.

Cel operacyjny V.1.

Poprawa relacji między jednostkami samorządu terytorialnego z terenu Powiatu

Powiat jako jednostka samorządowa II szczebla, skupia na swoim terytorium mniejsze jednostki jakimi są gminy (zarówno wiejskie jak i miejskie). W przypadku Powiatu Brzezińskiego są to cztery gminy wiejskie (Gmina Brzeziny, Gmina Dmosin, Gmina Rogów, Gmina Jeżów) oraz jedna gmina miejska (Miasto Brzeziny). Mimo, że są one odrębnie funkcjonującymi organami, powinny dążyć, pod przewodnictwem władz Powiatu, do integralności i podejmowania wspólnych działań na rzecz promocji i rozwoju całego obszaru, z uwzględnieniem poprawy jakości życia mieszkańców. Niezbędna jest tu organizacja wspólnych spotkań, które przyczynią się do poprawy komunikacji między

władzami samorządowymi w Powiecie. Zacieśnienie więzi między jednostkami wpłynie na podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności całego obszaru. Do przykładowych działań w ramach niniejszego celu operacyjnego można zaliczyć:

- realizację wspólnych projektów przez gminy wchodzące w skład Powiatu (np. transport zbiorowy, zakup mediów – prąd, gaz),
- opracowanie wspólnej oferty turystycznej,
- przygotowanie kompleksowego programu promocji Powiatu jako spójnego obszaru.

Cel operacyjny V.2.

Promocja Powiatu jako atrakcyjnego miejsca do życia

Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu wiąże się również z zaspokojeniem potrzeb lokalnej społeczności. Jak wynika z konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach prac nad Strategią Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027, na jego terenie brakuje miejsc przeznaczonych do spędzania wolnego czasu. Mieszkańcy podkreślali, że chcieliby mieć większy dostęp do miejsc rekreacji, w tym umożliwiających uprawianie ekstremalnych sportów, również wodnych. Z tego względu władze Powiatu, chcąc zaspokoić potrzeby mieszkańców, powinny dołożyć wszelkich starań, aby stworzyć miejsce atrakcyjne do życia, zarówno dla obecnych jak i potencjalnych mieszkańców. W celu zwiększenia efektywności realizacji takich inwestycji konieczna jest współpraca z władzami gmin tworzących Powiat.

Ponadto, zmiany demograficzne, polegające na transformacji modelu współczesnej rodziny (odejście od rodzin wielodzietnych) i zmierzające w kierunku starzenia się społeczeństwa, powodować będą wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze. Obecnie na terenie Powiatu funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej (miasto Brzeziny i Dąbrowa – Gmina Jeżów) oraz pięć Ośrodków Pomocy Społecznej. Niestety, zgodnie z przeprowadzoną analizą i diagnozą stanu Powiatu, ilość miejsc w DPS-ach jest niewystarczająca, dlatego też konieczne jest tworzenie i dostosowanie infrastruktury ośrodków zapewniających opiekę dla osób starszych, niesamodzielnych oraz niepełnosprawnych. Przykładowym działaniem w omawianym zakresie może być także utworzenie centrum opiekuńczo-mieszkalnego w Dąbrowie, które zapewni usługi zamieszkiwania w ramach pobytu dziennego lub całonocnego. Władze Powiatu powinny udzielać wsparcia niniejszym jednostkom jak też innym podmiotom, aby zaspokoić potrzeby rynku w tym zakresie. Realizacja takich zadań przyczyni się do zmniejszenia wykluczenia społecznego, poprawy jakości życia mieszkańców, ale też rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu zatrudnienia w sektorze usług opiekuńczych.

Cel operacyjny V.3.

Nawiązywanie długofalowej współpracy z jednostkami administracji krajowej, sektora prywatnego i podmiotami zagranicznymi

Powiat Brzeziński tworząc partnerstwa z jednostkami administracji krajowej, sektora prywatnego oraz z podmiotami zagranicznymi, może zwiększyć swoją atrakcyjność i konkurencyjność poprzez promocję swoich zasobów nie tylko na terenie województwa, ale również poza jego granicami. Nawiązywanie długofalowej współpracy to doskonały

sposób na wymianę informacji, doświadczeń a także na realizację ważnych przedsięwzięć przyczyniających się do rozwoju Powiatu. Co więcej, dzięki współpracy z innymi podmiotami Powiat Brzeziński będzie mógł łatwiej sięgać po dofinansowania ze środków zewnętrznych. Szeroko rozumiane partnerstwo Powiatu nie powinno ograniczać się wyłącznie do współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego. Jego zakres powinien uwzględniać realizację wspólnych projektów i inicjatyw z sektorem prywatnym, instytucjami naukowymi jak również z organizacjami pozarządowymi.

Cel operacyjny V.4.

Pobudzanie i wspieranie inicjatyw społecznych

Niezwykle istotną kwestią wpływającą na funkcjonowanie i rozwój jednostki administracyjnej jest aktywność mieszkańców. Jednym z przejawów zaangażowania mieszkańców w życie społeczne jest partycypacja, wśród której wyróżnia się:

- informowanie obywateli o podjętych przez władze decyzjach, które bezpośrednio ich dotyczą,
- konsultowanie, mające miejsce, gdy władze przedstawiają swoje postulaty, projekty i oczekują na opinie mieszkańców,
- współdecydowanie, zachodzące, gdy obywatele biorą czynny udział w rozwiązywaniu problemów.

Przykładem partycypacji społecznej jest więc m.in. udział w wyborach demokratycznych, udział w konsultacjach społecznych, członkostwo w organizacjach pozarządowych czy też grupach społecznych.

Mówiąc o trzecim sektorze należy podkreślić rolę społeczeństwa obywatelskiego, czyli świadomego i autentycznego uczestnictwa obywateli w życiu społecznym, którzy odznaczają się zdolnością do samoorganizacji oraz określania i osiągania wyznaczonych celów bez impulsu ze strony władz państwowych. Władze Powiatu powinny wspierać inicjatywy organizacji pozarządowych, ponieważ zrzeszają one grupy ludzi, których działania mogą przyczynić się do budowania zasobów jak i niwelowania barier rozwojowych jednostki terytorialnej.

Kolejnym działaniem wpływającym na aktywność społeczeństwa jest organizacja programów kulturalnych. Jak wynika z przepisów prawa działalność kulturalna władz publicznych należy do ich zadań własnych. Celem realizacji takich wydarzeń jest nie tylko podnoszenie poziomu świadomości kulturalnej społeczeństwa, ale również integracja mieszkańców oraz pobudzenie ich dumy lokalnej, regionalnej bądź też narodowej. Z tego względu władze Powiatu Brzezińskiego, przy współpracy z samorządami gminnymi oraz jednostkami podległymi funkcjonującymi na jego terenie, powinny kontynuować zadania w omawianym zakresie.

Cel operacyjny V.5.

Pobudzanie i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

Kluczowymi interesariuszami, z punktu widzenia rozwoju Powiatu, są także przedsiębiorcy. Wpływają oni zarówno na atrakcyjność i konkurencyjność jednostki, ale również pobudzają jej wzrost i zaspokajają potrzeby mieszkańców. Szansą dla rozwoju

przedsiębiorczości na danym terenie jest odpowiednio prowadzona polityka władz publicznych, która powinna być realizowana przy użyciu instrumentów wspierania i pobudzania aktywności gospodarczej. Do przykładowych działań, jakie powinny podjąć władze Powiatu Brzezińskiego w tym zakresie można zaliczyć:

- wspieranie lokalnych liderów w prowadzeniu działań inwestycyjnych,
- wprowadzenie ułatwień dla młodych przedsiębiorców,
- realizację szkoleń dla przedsiębiorstw i pracowników (z uwzględnieniem zadań ukierunkowanych na biznes uwzględniający warunki gospodarcze w czasie trwania pandemii COVID-19),
- stworzenie przedsiębiorstwa typu spółdzielnia socjalna.

Ich realizacja przyczyni się do poprawy funkcjonowania przedsiębiorstw jak i ułatwi prowadzenie, zakładanie nowych działalności. Co więcej, rozwój kapitału ludzkiego poprzez poprawę kwalifikacji zawodowych mieszkańców, pozytywnie wpłynie na wizerunek Powiatu jako miejsca atrakcyjnego dla przedsięwzięć inwestycyjnych.

OKREŚLENIE SPÓJNOŚCI STRATEGII ROZWOJU POWIATU ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBLU KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM

Do oceny spójności strategii z celami rozwojowymi zawartymi w dokumentach wyższego rzędu wybrano najważniejsze dokumenty krajowe i regionalne. Wiele z nich jest w końcowej fazie przygotowania, dlatego przedstawiono również projekty nowych dokumentów.

W tabeli poniżej (Tabela 3) przedstawiono schemat zgodności celów strategicznych z celami dokumentów wyższego rzędu, które opisano w dalszych rozdziałach strategii.

Tabela 3. Schemat zgodności celów strategicznych z celami dokumentów wyższego rzędu.

Cele strategiczne/ dokumenty strategiczne krajowe i wojewódzkie	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) SOR	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (uchylona)	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.	Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (projekt)	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi 2030	Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego 2020 Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego 2021-2027 (projekt)	Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (projekt)	„Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031” (projekt)	Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2016-2019
	SOR 2030	KPKZ 2030 (uchylona)	SZRT 2030	SRWŁ 2020 SRWŁ 2030 (proj.)	PZPWŁ 2020 PZPWŁ 2030 (proj.)	RPTWŁ 2020 RPTWŁ 2021-2027 (proj.)	LORIS 2030 (proj.)	PGOWŁ (proj.)	WPonZ
Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	+	+	+	+	+	+		+	
Adaptacja do zmian klimatu	+	+	+	+	+	+		+	
Wzrost atrakcyjności turystycznej	+	+		+	+				+
Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	+	+	+	+	+	+	+	+	
Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw	+	+	+	+	+	+	+	+	+

W Strategii Rozwoju Powiatu Brzezińskiego wyróżniono 5 celów strategicznych, do których przypisano cele operacyjne wraz z przykładowymi działaniami, służącymi realizacji wyznaczonych kierunków rozwojowych. Cele operacyjne (numeracja celów operacyjnych odpowiada numerom w poniższych tabelach) w poszczególnych obszarach strategicznych są następujące.

Poprawa stanu infrastruktury Powiatu – **Cel Strategiczny I**

1. Rozwój sieci transportu zbiorowego i poprawa jego jakości
2. Wspieranie gmin w kierunku wzrostu wskaźnika skanalizowania
3. Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa bezpieczeństwa drogowego
4. Inwestycje w rozbudowę szpitala i poprawę stanu infrastruktury medycznej
5. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i oświatową
6. Inwestycje w obiekty i budynki użyteczności publicznej
7. Likwidacja barier rozwojowych

Adaptacja do zmian klimatu - **Cel Strategiczny II**

1. Opracowanie wspólnego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu dla całego powiatu.
2. Wsparcie działań polegających na bieżącej konserwacji istniejącej infrastruktury melioracyjnej na terenie powiatu brzezińskiego
3. Realizacja inwestycji z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury
4. Podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu jakości powietrza
5. Wsparcie inwestycji w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)
6. Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących ekologii i zmian klimatu

Wzrost atrakcyjności turystycznej - **Cel Strategiczny III**

1. Rozwój turystyki i infrastruktury turystyczno-sportowej
2. Promocja atrakcji turystycznych i produktów regionalnych
3. Zwiększenie przychodów powiatu z tytułu ruchu turystycznego

Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej - **Cel Strategiczny IV**

1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej
2. Nawiązanie współpracy z inwestorami
3. Zwiększenie przychodów Powiatu
4. Przeciwdziałanie wzrostowi stopy bezrobocia

Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw- **Cel Strategiczny V**

1. Poprawa relacji między jednostkami samorządu terytorialnego z terenu powiatu
2. Promocja powiatu jako atrakcyjnego miejsca do życia
3. Nawiązywanie długofalowej współpracy z jednostkami administracji krajowej, sektora prywatnego i podmiotami zagranicznymi
4. Pobudzanie i wspieranie inicjatyw społecznych
5. Pobudzanie i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

1.10. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU, A STRATEGIE KRAJOWE

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR), przyjęta przez Radę Ministrów dnia 14 lutego 2017 r., w której jako cel główny wskazano: „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Realizację celu głównego wspierają trzy cele szczegółowe, z kolei podzielone na obszary i cele realizacji działań.

Tabela 4. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

SOR – cele szczegółowe	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruk- tury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyj- ności turysty- cznej	Wzrost atrakcyj- ności inwesty- cyjnej	Poprawa profesjo- nalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
1.Trwały wzrost gospodarczy oparty o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.					
Obszary-cele realizacji działań					
Reindustrializacja Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji		1,5,6		1,2,	3,5
Rozwój innowacyjnych firm Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych		1,5		1,2,3	3,5
Małe i średnie przedsiębiorstwa Przemiany strukturalne sektora Nowe formy działania i współpracy Nowoczesne instrumenty wsparcia	3,7			1,2,3,4	3,5
Kapitał dla rozwoju Trwale zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych	7			1,2,3	3,5
Ekspansja zagraniczna Zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki Zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie	3	5		1,2	3,5
2.Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.					
Obszary-cele realizacji działań					
Spójność społeczna Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy	1,2,4, 5,6,7	2,3,4,5	1	4	1,2,4,5
Rozwój zrównoważony terytorialnie Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizację gospodarcze i nowe nisze rynkowe	7	1,2,5,6	1	1	1,3,4,5

Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania					
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Obszary-cele realizacji działań					
Prawo w służbie obywatelom i gospodarce Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli	7			3,4	3,5
Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego		1			1,2,4,5
E-państwo Cyfrowe państwo usługowe					
Finanse publiczne Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne	7		3	3	1
Efektywność wykorzystania środków UE Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe	7	1		4	5

Strategia Powiatu Brzezińskiego wypełnia cele przedstawione w SOR poprzez wprowadzenie działań na rzecz odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju opartego na współpracy i partnerstwie mieszkańców, władz i sektora przedsiębiorstw. Należy podkreślić, iż wypełnia również założenia projektu strategicznego SOR, mianowicie „Mapy drogowej w zakresie transformacji w kierunku gospodarki o zamkniętym obiegu”, czyli dokumentu zawierającego zestaw narzędzi stwarzających warunki do wdrożenia w kraju nowego modelu gospodarczego, opartego na zrównoważonej produkcji i konsumpcji.

Strategia powiatu podkreśla wagę inwestycji w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego, uregulowaniu gospodarki odpadami i efektywnego zarządzania zasobami. Wprowadzenie nowego modelu wpłynie pozytywnie na konkurencyjność przedsiębiorstw oraz ograniczenie zanieczyszczenia środowiska.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta przez Radę Ministrów, uchylona dnia 13 grudnia 2011 r. 13.11.2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378). Była istotnym dokumentem szczebla krajowego odnoszącym się do zagospodarowania przestrzennego. [W przyszłości zostanie zastąpiona koncepcją rozwoju kraju.](#)

Tabela 5. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

KPZK – cele	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
1.Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności.	1,5,7			1,2,3,4	1,2,3,4,5
2.Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez m.in. wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.	3,7	1,4,5	1,2		2,4
3.Poprawa dostępności terytorialnej kraju poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.	1,3				
4.Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.	2	1,2,3,4,5,6	1,2		2,4
5.Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego.	2,4	1,2,3,4,5			1,3,5
6.Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego, m.in. poprzez: budowę zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.	1,3,	1,3,4,5,6		1	2,3,4,5

Jako cel strategiczny przedstawiano efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych. Określono sześć głównych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Strategia Rozwoju Powiatu wpisuje się w główne założenia koncepcji poprzez propozycję działań ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu, nie pomijając kwestii gospodarczych obszaru i przedstawienie starań o wzrost przedsiębiorczości na terenie powiatu poprzez wykorzystywanie potencjałów endogenicznych.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. przyjęta przez Radę Ministrów 24 września 2019 r. gdzie jako główny cel krajowej polityki transportowej wskazano zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego.

Tabela 6. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

SZRT – kierunki interwencji	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce	1,3	1		1	1
Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym	1,3	1			1,3
Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności	1,3	1			1
Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów	1,3	1		1	1,3
Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko	2	1,3,4,5,6			
Poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.	7			3	1,3,5

Realizację Strategii ujęto w ramach sześciu kierunków interwencji obejmujących wszystkie gałęzie transportu. Strategia rozwoju powiatu wpisuje się w proponowane kierunki poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej zarówno drogowej jak i kolejowej, polepszanie jakości środków przewozu zbiorowego i wdrażanie innowacji m.in. w zakresie zwiększania odporności na zmiany klimatu oraz minimalizacji presji na środowisko.

2.10. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU, A STRATEGIE REGIONALNE

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi 2030+ (PZPWŁ) - dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego 28 sierpnia 2018 r., w którym jako wizję do 2030 r. określono „Region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia”.

Tabela 7. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi 2030+.

PZPWŁ – cele szczegółowe	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
I. Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym	1,3,4,7	1,3	1,2		1.4.5
II. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej	1,3			1	1
III. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej	2,6	1,2,3,4,5			1
IV. Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego	2	1,2,3,4,5,6			3
V. Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym			1,2		4,5
VI. Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej			1,2		4,5
VII. Region o krajobrazie wysokiej jakości		1,3,5	1,2		3,4,5
VIII. Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego	1,3,4,6	1,4,5,6		4	
IX. Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego	7	1,3,4,5	1,2		3,4,5

W Planie zagospodarowania Miasto Brzeziny zaliczono do ośrodków ponadlokalnych, dysponujących endogenicznym społeczno-gospodarczym potencjałem rozwojowym, w którym ważny jest rozwój wysokiej jakości bazy i usług infrastruktury społecznej o znaczeniu ponadlokalnym oraz kształtowanie funkcji kulturotwórczych i symbolicznych, a także rozwój wysokiej jakości bazy i usług ochrony zdrowia i pomocy społecznej, oświaty i edukacji. Strategia rozwoju powiatu proponuje działania z zakresu polepszenia usług publicznych w powiecie, dodatkowo podkreśla istotność ponoszenia inwestycji na rzecz przestrzeni publicznych, turystycznych i zachowania dziedzictwa kulturowego, a także

promuje rozbudowę komunikacji i infrastruktury z wykorzystaniem nowoczesnych technologii z poszanowaniem zasad adaptacji do zmian klimatu.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020. Uchwała Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 r.

Tabela 8. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

SRWŁ 2020 – cele operacyjne	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji	5	1,5,6		1	5
Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy	5			4	3,4,5
Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki	7			1,2,3,4	3,4,5
Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie			2	2,4	1,2,3,4,5
Wysoki standard i dostęp do usług publicznych	1,2,3,4,5,6,7				1
Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym	5,6			4	4
Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej	1,2,3,6	1,2,3,4,5		1	1
Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	2	1,2,3,4,5,6			3
Zrównoważony system osadniczy	1,3,4,7	1,3	1,2		1,4,5

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (projekt)

Tabela 9. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (projekt).

SRWŁ 2030 – cele operacyjne	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego		1,5		1,2	3,5
Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego	5	6		4	2,4
Wsparcie rozwoju MŚP i sektora rolnego		1,5	1	1,2	3,5
Wzmacnianie gospodarczych przewag w sektorze wytwórczym i usługowym	3	1,5	1,2	1	5

Rozwój kapitału społecznego					1,4,5
Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	1,2,3,4	1,2,3,4,5			
Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego	6,7			4	4,5
Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska		1,2,3,4, 5,6			
Ochrona i kształtowanie krajobrazu		1,2,3			
Zwiększenie dostępności transportowej	1,3			1	
Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego					
Racjonalizacja gospodarki odpadami		5,6			
Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych					

Strategia Rozwoju Powiatu uwzględnia cele operacyjne przewidziane w Strategii województwa. Najistotniejsze z nich to poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do usług medycznych, oświatowych, czy inwestycji z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury. Drugą ważną kwestią podnoszoną w Strategii powiatu jest zwiększenie aktywności podmiotów gospodarczych, poprzez wprowadzenie działań zwiększających ich konkurencyjność. Dodatkowo proponuje się poprawę sprawności zarządzania, zacieśnienie współpracy z innymi jednostkami samorządowymi co umożliwi osiągnięcie efektu synergii w rozwoju powiatu.

Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego spełniający kryteria warunku ex ante dla celu tematycznego 7 do RPO WŁ na lata 2014-2020 - w dniu 5 lipca 2016 r. Zarząd Województwa Łódzkiego przyjął Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego spełniający kryteria warunku ex ante dla celu tematycznego 7 do RPO WŁ na lata 2014-2020. Przygotowywana jest aktualizacja tego dokumentu na lata 2021-2027.

Tabela 10. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego spełniający kryteria warunku ex ante dla celu tematycznego 7 do RPO WŁ na lata 2014-2020.

RPTWŁ 2014-2020 – cele strategiczne	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
Wysokiej jakości powiązania drogowe zwiększające dostępność wewnętrzną i zewnętrzną	1,3				1
Wysokiej jakości układ kolejowy gwarantujący sprawne powiązania wewnętrzne i zewnętrzne	1				1
Podniesienie konkurencyjności Portu Lotniczego im. W. Reymonta					
Zintegrowany, efektywny i proekologiczny system transportu pasażerskiego	1,3	1,3			1
Nowoczesny i efektywny system transportu towarowego	3			1,2	1,3

Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego dla realizacji warunku podstawowego Celu Polityki 3 (w zakresie transportu) w perspektywie finansowej 2021 – 2027 (projekt).

Tabela 11. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego dla realizacji warunku podstawowego Celu Polityki 3 (w zakresie transportu) w perspektywie finansowej 2021 – 2027 (projekt).

RPTWŁ 2021-2027– cele strategiczne (projekt)	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
Budowa nowoczesnej i zintegrowanej sieci transportowej zwiększającej dostępność i atrakcyjność województwa	1,3	1			1,3
Wzrost popytu na multimodalny transport pasażerski i ekologizacja transportu w regionie	1,3	1,4,6			
Poprawa bezpieczeństwa systemu transportowego	1,3	4			
Podniesienie efektywności zarządzania i organizacji systemu transportowego regionu					1,3

Strategia rozwoju powiatu wypełnia cele Planu transportowego poprzez określenie wielu działań z zakresu zwiększenia dostępności powiatu poprzez zrównoważony rozwój sieci transportowej mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu, czy promocję transportu zbiorowego.

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (projekt).

Tabela 12. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (projekt).

RSI LORIS 2030– cele operacyjne (projekt)	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
Zbudowanie przewag konkurencyjnych – lokomotywy rozwoju gospodarczego, które będą wyróżnikiem regionu				2	3,5
Wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu dla poprawy innowacyjności gospodarki				2	3,5
Poprawa zarządzania innowacjami w regionie				2	3,5

Wskazane w RSI LORIS 2030 kierunki rozwoju koncentrują się przede wszystkim na zwiększeniu społeczno-gospodarczego potencjału zarówno do tworzenia jak i chłonięcia innowacji. Strategia rozwoju powiatu proponuje działania z zakresu rozwoju przedsiębiorczości lokalnej i współpracy z zagranicznymi podmiotami co może wpłynąć na poziom innowacyjności sektora przedsiębiorstw.

Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019 – 2025 z uwzględnieniem lat 2026 – 2031 (projekt) stanowi aktualizację Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016 – 2022 z uwzględnieniem lat 2023 – 2028 przyjętego Uchwałą Nr XL/502/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 20 czerwca 2016 r.

Tabela 13. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019 – 2025 z uwzględnieniem lat 2026 – 2031 (projekt).

PGOWŁ (projekt) – najważniejsze cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
Zmniejszenie ilości powstających odpadów		1,5,6			
Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi		5,6			
Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami		5,6			3
Zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie		5,6			
Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia		5,6			
Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych		5,6			1,3
Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi		5			3

Zarówno Plan jak i jego aktualizacja zawiera kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, zbierania i transportu odpadów, recyklingu i przygotowania do ponownego użycia oraz metod ograniczania składowania. W Strategii Rozwoju Powiatu temu zagadnieniu poświęcono uwagę w obszarze strategicznym związanym z adaptacją do zmian klimatu, w którym na pierwszym miejscu jest uregulowanie gospodarki odpadami, wspieranie działań w celu zamykania obiegu i wprowadzenie możliwości wykorzystywania odpadów jako zasobów surowcowych dla przedsiębiorstw.

Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2016-2019. Uchwała nr XXV/319/16 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 czerwca 2016 r. W trakcie opracowywania jest **Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2020-2023 (projekt).**

Tabela 14. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2016-2019.

Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2016-2019 - cele operacyjne	Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego – CELE OPERACYJNE DLA PIĘCIU CELÓW STRATEGICZNYCH				
	Poprawa stanu infrastruktury Powiatu	Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost atrakcyjności turystycznej	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw
	I	II	III	IV	V
Regionalny system zarządzania dziedzictwem kulturowym poprzez rewitalizację układów przestrzennych miast i wsi			1,2,3		
Atrakcyjność krajobrazu kulturowego m.in. poprzez poprawę stanu obiektów i obszarów zabytkowych, kreowanie różnorodności kulturowej			1,2,3		2,3,4
Tożsamość wielokulturowa regionu poprzez poprawę stanu obiektów i obszarów zabytkowych, kreowanie różnorodności kulturowej, edukację kulturową mieszkańców			1,2,3		2,3,4

Strategia rozwoju powiatu bierze pod uwagę sferę dziedzictwa kulturowego i proponuje działania gwarantujące ochronę zabytkowej tkanki miasta i unikalnych obszarów kulturowych na terenach wiejskich. Promuje również kształtowanie nowych struktur przestrzennych w sposób harmonijny i umożliwiający ochronę dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

Podsumowując, analiza dokumentów wykazała, że opracowana Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2020-2027 jest spójna z celami wskazanymi w dokumentach krajowych i regionalnych.

FINANSOWANIE STRATEGII

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej Strategii, które stanowią podstawę podejmowania decyzji i realizacji konkretnych zadań, mogą być finansowane ze środków własnych Powiatu jak i ze źródeł zewnętrznych. W poniższej tabeli (Tabela 15) zestawiono możliwe źródła finansowania poszczególnych projektów, których implementacja przyczyni się do osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju Powiatu Brzezińskiego.

Tabela 15. Sposoby i źródła finansowania Strategii Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2020-2027.

CELE STRATEGICZNE	CELE POWIĄZANE (Komisji Europejskiej zaprezentowane w maju 2020)	DZIAŁANIA STRATEGICZNE	Narzędzia finansowania Komisji Europejskiej; wybrane części mechanizmu spójności (WRF) oraz NextGeneration EU oraz Programy Celowe
Cel kierunkowy 1 – Poprawa stanu infrastruktury Powiatu			
Przedsięwzięcie 1.1. Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa bezpieczeństwa drogowego	1. Inteligentniejsza Europa (innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza) 5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)	- stworzenie kompleksowego planu przebudowy dróg, uwzględniającego m.in. poprawę jakości dróg, budowę chodników, ciągów pieszo-rowerowych, poprawę widoczności - wspieranie inicjatyw mających na celu budowę obwodnicy miasta Brzeziny i zjazdu z Autostrady A2 w Dmosinie	InvestEU Fundusz Sprawiedliwej Transformacji Regionalny Program Operacyjny Programy i środki krajowe
Przedsięwzięcie 1.2. Rozwój sieci transportu zbiorowego i poprawa jego jakości	2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem) 3. Połączona Europa (mobilność i łączność TIK) 5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)	- wspieranie działań mających na celu realizację Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK): przesiadkowy węzeł transportowy w Brzezinach	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji Regionalny Program Operacyjny Programy i środki krajowe

<p>Przedsięwzięcie 1.3. Wspieranie gmin w kierunku wzrostu wskaźnika skanalizowania</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p>	<p>- rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Powiecie</p> <p>- działania edukacyjne z zakresu znaczenia gospodarki wodno-ściekowej dla wszystkich grup społecznych</p>	<p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Program LIFE</p>
<p>Przedsięwzięcie 1.4. Inwestycje w rozbudowę szpitala i poprawę stanu infrastruktury medycznej</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- utrzymanie i (w miarę możliwości) modernizacja istniejących oddziałów szpitala – przy współpracy ze spółką PCZ</p> <p>- poprawa dostępności do lekarzy</p> <p>- promocja usług świadczonych przez szpital</p> <p>- zwiększenie dostępu do usług medyczno-opiekuńczych poprzez rozszerzenie oferty istniejących obiektów oraz wspieranie inicjatyw tworzenia nowych ośrodków</p> <p>- kontynuacja działań z zakresu pomocy i opieki społecznej (np. programy wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem)</p>	<p>ReactEU</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p>
<p>Przedsięwzięcie 1.5. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i oświatową</p>	<p>1. Inteligentniejsza Europa (innovacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza)</p> <p>4. Prospołeczna Europa (europejski filar praw socjalnych)</p> <p>5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- dostosowanie oferty edukacyjnej do obecnych trendów, tzw. nowoczesna edukacja (stworzenie szkół branżowych z elementami biznesu, ciekawych kierunków, np. leśnik, handlowiec)</p> <p>- udzielanie wsparcia uczniom i pedagogom w celu podwyższenia wiedzy i jakości nauczania</p> <p>- rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej, w tym sportowej (ze szczególnym uwzględnieniem stworzenia zadania boiska przy LO w Brzezinach oraz przebudowę boiska przy ZSP w Brzezinach)</p>	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>ReactEU</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Program LIFE</p> <p>Polska Cyfrowa</p>

<p>Przedsięwzięcie 1.6. Inwestycje w budynki użyteczności publicznej</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>4. Prospołeczna Europa (europejski filar praw socjalnych)</p> <p>5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- stworzenie i dostosowywanie infrastruktury ośrodków zapewniających opiekę dla osób starszych, niesamodzielnych czy niepełnosprawnych (np. utworzenie centrum opiekuńczo-mieszkalnego w Dąbrowie)</p> <p>- poprawa warunków lokalowych Starostwa Powiatowego (przebudowa, remont) bądź utworzenie siedziby skupiającej w swojej strukturze wszystkie wydziały)</p> <p>- dostosowanie budynków użyteczności publicznej (stanowiących własność Powiatu) do potrzeb społeczności – budowa dźwigów windowych, podjazdów dla wózków inwalidzkich</p> <p>- rewitalizacja budynków przy szpitalu</p> <p>- poprawa dostępności do infrastruktury spędzania wolnego czasu (tereny zielone, place zabaw, siłownie plenerowe itp.)</p>	<p>ReactEU</p> <p>InvestEU</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p>
<p>Przedsięwzięcie 1.7. Likwidacja barier rozwojowych Powiatu</p>	<p>5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- spłata zadłużeń Powiatu</p>	<p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Programy i środki krajowe</p>
<p>Cel kierunkowy 2 – Adaptacja do zmian klimatu</p>			
<p>Przedsięwzięcie 2.1. Opracowanie wspólnego planu adaptacji do zmian klimatu dla całego Powiatu</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p>	<p>- opracowanie Planu adaptacji do zmian klimatu dla całego Powiatu</p> <p>- współpraca z władzami jednostek administracyjnych tworzących Powiat i z pozostałymi kluczowymi interesariuszami (mieszkańcami, przedsiębiorcami)</p>	<p>InvestEU</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Program LIFE</p>
<p>Przedsięwzięcie 2.2. Wsparcie działań polegających na bieżącej konserwacji istniejącej</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p>	<p>- działania mające na celu uregulowanie systemu melioracyjnego w Powiecie</p> <p>- zmniejszenie uszczelnienia powierzchni w Powiecie, m.in. poprzez tworzenie przepuszczalnych parkingów,</p>	<p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Program LIFE</p>

<p>infrastruktury melioracyjnej na terenie Powiatu</p>		<p>stosowanie nawierzchni strukturalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - odwodnienie obszarów szczególnie narażonych na zalanie (z uwzględnieniem terenu placówki szkolnej) - współpraca z gminami tworzącymi Powiat - edukacja społeczeństwa na temat znaczenia systemu melioracyjnego i konsekwencji nadmiernego uszczelnienia powierzchni 	
<p>Przedsięwzięcie 2.3. Realizacja inwestycji z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie błękitno-zielonej infrastruktury na terenie Powiatu Brzezińskiego, w tym realizacja m.in.: - zielonych ścian i zielonych przystanków, - ogrodów deszczowych, - rowów infiltracyjnych 	<p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Program LIFE</p>
<p>Przedsięwzięcie 2.4. Podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości powietrza</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie działań mających na celu modernizację, wymianę instalacji grzewczych oraz monitoring jej jakości, - poparcie inwestycji w zakresie rozbudowy sieci gazowej w Powiecie, w tym wspólnego zakupu mediów przez gminy tworzące Powiat - promowanie wprowadzania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) - ograniczenie transportu samochodowego na rzecz transportu publicznego oraz rowerowego: stworzenie kompleksowego układu ścieżek rowerowych ze stacjami rowerowymi umożliwiającymi wypożyczenie pojazdu - działania edukacyjne w zakresie jakości powietrza 	<p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Program LIFE</p>
<p>Przedsięwzięcie 2.5. Wsparcie inwestycji w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)</p>	<p>1. Inteligentniejsza Europa (innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza)</p> <p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie działań gmin mających na celu realizację procesu wspólnego udzielania zamówienia publicznego na wywóz odpadów - działania edukacyjne społeczeństwa na temat znaczenia gospodarki o obiegu zamkniętym i konsekwencji związanych z wytwarzaniem zbyt dużej ilości odpadów 	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p>

<p>Przedsięwzięcie 2.6. Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących ekologii i zmian klimatu</p>	<p>2.Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p>	<p>- podejmowanie działań edukacyjnych (formalnych i nieformalnych) mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców Powiatu na temat przyczyn i konsekwencji ingerencji w środowisko przyrodnicze a także wyzwań w zakresie zmian klimatu</p>	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>ReactEU</p> <p>InvestEU</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Program LIFE</p> <p>Polska Cyfrowa</p>
Cel kierunkowy 3 – Wzrost atrakcyjności turystycznej			
<p>Przedsięwzięcie 3.1. Rozwój infrastruktury turystyczno-sportowej</p>	<p>2.Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>5.Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- stworzenie kompleksowego układu ścieżek rowerowych i pieszo-biegowych, uwzględniających istniejące zasoby przyrodnicze i kulturowe Powiatu</p> <p>- rozbudowa nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące i potencjalne walory turystyczne</p> <p>- rozwój bazy noclegowej, w tym agroturystyki</p> <p>- dostosowanie oferty turystycznej dla różnych interesariuszy (klientów indywidualnych, szkół, przedsiębiorstw etc.) i grup wiekowych (dzieci, dorosłych, osób starszych)</p> <p>- rozwój infrastruktury sportowo-kulturalnej, przeznaczonej na organizację masowych wydarzeń (budowa hali sportowo-widowiskowej)</p>	<p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Program LIFE</p>
<p>Przedsięwzięcie 3.2. Promocja atrakcji turystycznych i produktów regionalnych</p>	<p>2.Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>5.Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- wypracowanie wizerunku Powiatu przy wykorzystaniu unikalnych zasobów Powiatu</p> <p>- przyznawanie certyfikatu produktu regionalnego</p> <p>- stworzenie kompleksowego programu promocji Powiatu uwzględniającego potencjał endogeniczny Powiatu, przy wykorzystaniu różnych kanałów (np. Internet, BIP,</p>	<p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Program LIFE</p>

		portale społecznościowe, prasa, ulotki) - zaangażowanie kluczowych interesariuszy: mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych	
Przedsięwzięcie 3.3. Zwiększenie przychodów Powiatu z tytułu ruchu turystycznego	2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem) 5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)	- wsparcie działań mających na celu rozwój turystyki, - pozyskanie środków zewnętrznych na rzecz rozwoju turystyki	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji Regionalny Program Operacyjny Programy i środki krajowe Program LIFE
Cel kierunkowy 4 – Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej			
Przedsięwzięcie 4.1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej	1. Inteligentniejsza Europa (innovacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza) 3. Połączona Europa (mobilność i łączność TIK) 5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)	- działania mające na celu uzbrojenie istniejących terenów inwestycyjnych, w tym rozwoju infrastruktury Powiatu (ze szczególnym uwzględnieniem obwodnicy wokół Brzezin i zjazdu z Autostrady A2) - wsparcie działań w kierunku stworzenia strefy ekonomicznej	Horyzont EUROPA InvestEU Fundusz Sprawiedliwej Transformacji Programy i środki krajowe Polska Cyfrowa
Przedsięwzięcie 4.2. Nawiązanie współpracy z inwestorami	1. Inteligentniejsza Europa (innovacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza) 3. Połączona Europa (mobilność i łączność TIK) 5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)	- działania mające na celu budowanie i utrzymywanie relacji z inwestorami (lokalnymi i zagranicznymi): - organizowanie spotkań z przedsiębiorcami - udzielanie wsparcia lokalnym liderom w prowadzeniu działań inwestycyjnych - pozyskanie nowych inwestorów	Horyzont EUROPA InvestEU Fundusz Sprawiedliwej Transformacji Programy i środki krajowe Polska Cyfrowa
Przedsięwzięcie 4.3. Zwiększenie przychodów Powiatu	1. Inteligentniejsza Europa (innovacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza) 3. Połączona Europa (mobilność i łączność TIK) 5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)	- wdrażanie działań polegających na pozyskaniu nieruchomości, które zostaną przeznaczone pod tereny inwestycyjne - efektywne wykorzystywanie majątku Powiatu w celu zachęcenia przedsiębiorców do zakładania oraz prowadzenia swojej działalności na terenie Powiatu	Horyzont EUROPA InvestEU Fundusz Sprawiedliwej Transformacji Programy i środki krajowe Polska Cyfrowa

<p>Przedsięwzięcie 4.4. Przeciwdziałanie wzrostowi stopy bezrobocia</p>	<p>1.Inteligentniejsza Europa (innovacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza)</p> <p>3.Połączona Europa (mobilność i łączność TIK)</p> <p>5.Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- wspieranie działań mających na celu zwiększenie kompetencji mieszkańców, np. organizacja szkoleń w zakresie przedsiębiorczości przez Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>- wspieranie działań dążących do zwiększenia miejsc pracy w Powiecie poprzez rozwój przedsiębiorstw</p> <p>- stworzenie przedsiębiorstwa społecznego typu spółdzielnia socjalna</p>	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>InvestEU</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Polska Cyfrowa</p>
<p>Cel kierunkowy 5 – Poprawa profesjonalizacji usług Powiatu poprzez realizację partnerstw</p>			
<p>Przedsięwzięcie 5.1. Poprawa relacji między jednostkami samorządu terytorialnego z terenu Powiatu</p>	<p>2.Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>3.Połączona Europa (mobilność i łączność TIK)</p> <p>5.Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- organizacja wspólnych spotkań, które przyczynią się do poprawy komunikacji między jednostkami samorządu terytorialnego tworzącymi Powiat</p> <p>- realizacja wspólnych projektów (np. transport zbiorowy, zakup mediów – prąd, gaz)</p> <p>- przygotowanie kompleksowego programu promocji Powiatu jako spójnego obszaru</p>	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Polska Cyfrowa</p>
<p>Przedsięwzięcie 5.2. Promocja Powiatu jako atrakcyjnego miejsca do życia</p>	<p>2.Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>3.Połączona Europa (mobilność i łączność TIK)</p> <p>5.Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- zwiększenie dostępu do miejsc rekreacji, w tym umożliwiających uprawianie ekstremalnych sportów</p> <p>- stworzenie miejsc atrakcyjnych do życia dla obecnych i potencjalnych mieszkańców</p> <p>- współpraca z władzami gmin wchodzących w skład Powiatu</p>	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Polska Cyfrowa</p>

<p>Przedsięwzięcie 5.3. Nawiązywanie długofalowej współpracy z jednostkami administracji krajowej, sektora prywatnego i podmiotami zagranicznymi</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>3. Połączona Europa (mobilność i łączność TIK)</p> <p>5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- tworzenie partnerstw z podmiotami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i zagranicznymi, w tym z jednostkami administracji, sektorem prywatnym, instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi itp.</p> <p>- nawiązywanie długofalowej współpracy, która da możliwość łatwiejszego pozyskania środków zewnętrznych</p>	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Polska Cyfrowa</p>
<p>Przedsięwzięcie 5.4. Pobudzenie i wspieranie inicjatyw społecznych</p>	<p>4. Prospołeczna Europa (europejski filar praw socjalnych)</p> <p>5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych</p> <p>- organizacja programów kulturalnych (przy współpracy z samorządami gminnymi) mających na celu m.in. podnoszenie poziomu świadomości kulturalnej społeczeństwa, integrację mieszkańców, pobudzenie dumy lokalnej, regionalnej i krajowej</p>	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Polska Cyfrowa</p>
<p>Przedsięwzięcie 5.5. Pobudzenie i wspieranie lokalnej przedsiębiorczości</p>	<p>2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)</p> <p>3. Połączona Europa (mobilność i łączność TIK)</p> <p>5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)</p>	<p>- wspieranie lokalnych liderów w prowadzeniu działań inwestycyjnych</p> <p>- wprowadzenie ułatwień dla młodych przedsiębiorców</p> <p>- realizacja szkoleń dla przedsiębiorstw i pracowników (z uwzględnieniem zadań ukierunkowanych na biznes uwzględniający warunki gospodarcze w czasie trwania pandemii COVID-19)</p> <p>- stworzenie przedsiębiorstwa typu spółdzielnia socjalna</p>	<p>Horyzont EUROPA</p> <p>Fundusz Sprawiedliwej Transformacji</p> <p>Regionalny Program Operacyjny</p> <p>Programy i środki krajowe</p> <p>Polska Cyfrowa</p>

WDRAŻANIE STRATEGII

System wdrażania Strategii w sposób bezpośredni łączy się z procesem zarządzania strategicznego rozwojem Powiatu, który możemy scharakteryzować jako proces pozyskiwania, przetwarzania i generowania informacji przez władze powiatowe, którego finalnym efektem są ich własne decyzje oraz decyzje podmiotów od nich niezależnych, skutkujące rozwojem właściwego im układu lokalnego w długim okresie czasu.

Zarządzanie procesem wdrożeniowym Strategii będzie niczym innym jak procesem zarządzania projektowego, w którym kluczowe elementy takie jak: integracja zasobów, kompetencje realizatorów, metody zarządzania kapitałem ludzkim i poszczególnymi działaniami oraz wykorzystanie narzędzi wsparcia informatycznego, wpłynie na skuteczność osiągnięcia założonych celów rozwojowych. W celu wypracowania optymalnego systemu wdrażania zdecydowano się włączyć w zaplanowany model nurt organizacji i zarządzania oparty na uniwersalnej metodzie, przydatnej do realizacji zadań projektowych, mianowicie Zarządzanie Cyklem Projektu (Project Cycle Management - PCM).

Opracowanie Strategii jako dokumentu strategicznego, samo z siebie nie zapewni rozwoju Powiatu, nie gwarantuje także sukcesu samej organizacji, która go uchwaliła. W celu uniknięcia podejmowania ad hoc działań adaptacyjnych do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i realizacji przedsięwzięć w sposób doraźny i niesystemowy, czego skutkiem mogłoby być obniżenie poziomu skuteczności realizowanych działań oraz ograniczenie kreowanego przez organizację efektu synergicznego, konieczne staje się wprowadzenie instrumentów planistycznych, analitycznych i kontrolnych, a odpowiedni podział pracy, będzie stanowił kolejny niezwykle istotny element w procesie decyzyjnym wdrażania Strategii.

1. Opis systemu wdrażania Strategii oraz procedura jej modyfikacji

W Strategii określony został zbiór celów strategicznych i operacyjnych do osiągnięcia. W wyniku działań operacyjnych, otwartych na współpracę i komunikację zespołów zadaniowych, podstawą będzie uwypuklenie ich inicjatywy przy uwzględnieniu kierowniczej, aczkolwiek partnerskiej roli władz Powiatu Brzezińskiego. Podmiotem odpowiedzialnym za określanie i osiąganie celów Strategii będzie Starosta Powiatu, wykonujący swe obowiązki przy pomocy podległych komórek organizacyjnych oraz instytucji i jednostek podległych. Pełni on rolę głównego koordynatora i organizatora procesu realizacji. W procesie tym występuje jako podmiot odpowiedzialny za inicjowanie i finansowanie zaplanowanych działań mieszczących się w katalogu zadań własnych Powiatu.

Przy pomocy powołanych do konkretnych działań Zespołów zadaniowych, będzie koordynował, inspirował i motywował do przestrzegania harmonogramów, ale także określonych postaw i zachowań ze strony różnych podmiotów oraz organizacji gospodarczych i społecznych na rzecz realizacji celów zapisanych w Strategii. Swoje obowiązki w powyższym zakresie Starosta Powiatu będzie mógł powierzyć również Sekretarzowi Powiatu, aby zachować kontynuację prac na wypadek absencji, czy spiętrzenia

obowiązków, które mogłyby negatywnie wpłynąć na pomyślną realizację podejmowanych działań.

Strategia będzie realizowana w oparciu o ramy instytucjonalne stworzone przez Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2020 r. poz. 920) oraz w oparciu o zasady:

- zasadę zrównoważonego rozwoju - rozumianą jako trwałą poprawę poziomu życia mieszkańców w wyniku rozwoju lokalnego osiąganego w dłuższej perspektywie czasu z zachowaniem równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej;
- zasadę pomocniczości (subsydiarności) - rozumianą jako zachowanie autonomii i partnerstwa w relacjach pomiędzy strukturami samorządowymi lokalnymi i pozarządowymi a administracją państwową oraz jako możliwość realizacji jedynie tych przedsięwzięć, które mogą być realizowane lokalnie;
- zasadą spójności - rozumianą jako zachowanie korelacji podejmowanych działań z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla w tym unijnymi;
- zasadą partnerstwa - przyjęte w Strategii działania będą realizowane przez Powiat przy pośrednim i bezpośrednim udziale innych podmiotów przy zachowaniu efektywności wydatkowania środków publicznych i skuteczności osiągnięcia zamierzonych celów;
- zasadą koncentracji - rozumianą jako koncentrację wysiłków jednostek zaangażowanych w realizację Strategii na osiągnięciu zamierzonych celów strategicznych;
- zasadą otwartości – Strategia będzie realizowana w dynamicznie zmieniającym się środowisku, systematyczny proces ewaluacji będzie umożliwiał jej korygowanie w celu zwiększenia efektywności końcowej;

Tabela 16. Główne elementy fazy wdrażania działań zaplanowanych w Strategii⁷.

Lp.	Wyszczególnienie głównych elementów fazy wdrażania działań
1	Wskazanie kompetentnego lidera/kierownika Zespołu(ów) zadaniowego (wych)
2	Wypracowanie zakresów obowiązków dla członków Zespołu
3	Ustalenie struktury organizacyjnej przedsięwzięcia/działania projektowego
4	Posiadanie jasno wytyczonych celów
5	Ustalenie reguł i procedur komunikowania się w Zespole
6	Przyjęcie zasady obiegu i archiwizowania dokumentacji

⁷ Opracowanie własne na podstawie *Podręcznik - Zarządzanie Cyklem Projektu*, MGiP, Warszawa, 2004.

Tabela 17. Główne elementy fazy zamykania procesu wdrażania działań Strategii⁸.

Lp.	Wyszczególnienie głównych elementów fazy zamykania procesu wdrażania działań
1	Przeprowadzenie odbiorów realizowanych działań projektowych
2	Dokonywanie ewentualnych działań korygujących
3	Przekazywanie produktów i rezultatów projektu podmiotom odpowiedzialnym za zapewnienie ich utrzymania
4	Wykonywanie działań związanych z zamykaniem projektu: ocena rezultatów, przygotowanie sprawozdań, archiwizacja dokumentacji
5	Ewaluacja procesu wdrażania Strategii
6	Rozwiązanie Zespołu zadaniowego

Planowana struktura zarządzania będzie zgodna ze standardami PMI. Przyjęto: poziom sterujący, który będzie wyznaczał Starosta Powiatu, poziom zarządczy (lider/kierownik Zespołu zadaniowego, asystenci, specjaliści w tym zewn.) a także wykonawczy (personel realizujący zadania, zaangażowani wykonawcy). Zespół zadaniowy będzie dbał o bliską współpracę z zaangażowanymi podmiotami, reagowanie na zmiany w trakcie realizacji danego działania projektowego, korzystanie z narzędzi informatycznych wspomagających proces wdrażania. Zaplanowane będą cykliczne spotkania Zespołu i władz Powiatu, podczas których omawiane będą najważniejsze sprawy dotyczące realizacji przedsięwzięć, w tym m.in. stopień osiągnięcia wskaźników, problemy i ryzyka, postęp w realizacji harmonogramów rzeczowo-finansowych, przepływy i zabezpieczenie finansów. Spotkania będą główną platformą, gdzie na podstawie analizy zmieniającego się ciągle otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym prawnego, postępów w realizacji konkretnych działań ujętych w Strategii (weryfikacja danych bieżących z systemu monitorowania), analizy bieżących zdarzeń wdrożeniowych, weryfikacji aktualnych ryzyk w realizacji, będą przygotowywane rekomendacje w zakresie konieczności modyfikacji, zmiany Strategii, przedkładane Staroście Powiatu. Władze Powiatu we współpracy ze służbami finansowymi, prawnymi-administracyjnymi, poszczególnymi liderami Zespołów zadaniowych, przy udziale procesu konsultacji społecznych (o ile będzie to uzasadnione) będą wnikliwie analizować zaistniałe okoliczności i na tej podstawie opracowywać formalne działania w zakresie konieczności wprowadzania ewentualnych modyfikacji Strategii.

W obrębie Zespołów zadaniowych będzie dokonywana analiza możliwości poprawy własnej wydajności, a następnie dostrojenie i dostosowywanie swoich działań do

⁸ Opracowanie własne na podstawie *Podręcznik - Zarządzanie Cyklem Projektu*, MGiP, Warszawa, 2004.

wyciągniętych wniosków. Decyzje będą podejmowane większością głosów, w przypadku braku porozumienia głos decydujący będzie miał Starosta Powiatu.

MONITORING REALIZACJI STRATEGII

Planowana realizacja Strategii Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027 stanie się determinantem do stworzenia systemu monitorowania, który będzie zdolny do obsługi działań zaplanowanych do realizacji w Strategii, ale także do stałego wykorzystywania. System monitorowania będzie kompletny, kompleksowy i rzetelny. Obejmować będzie wszystkie wymiary monitorowania i opierać się na adekwatnych dla konkretnych działań wskaźnikach.

Monitorowanie i ewaluacja Strategii będzie jednym z elementów procesów zarządzania strategicznego. Będzie to badanie postępu realizacji jej wdrażania. Planuje się systematyczne obserwowanie zmian jakościowych i ilościowych wskaźników określonych w Strategii.

Podstawą skutecznego wdrażania Strategii jest możliwość reagowania na pojawiające się problemy w osiągnięciu założonych rezultatów. Wymaga to z jednej strony zbudowania sprawnego systemu monitorowania, pozwalającego na bieżącą ocenę postępów prowadzonych działań, z drugiej zaś - systemu obiektywnej oceny efektów realizowanych działań. Sprawnie działający system monitorowania pozwoli wprowadzać stosowne korekty, w przypadku, gdy postęp realizacji odbiega od założonego, reagować na zmiany sytuacji w bezpośrednim otoczeniu oraz przedstawiać władzom Powiatu i ogółowi społeczeństwa informację dotyczącą wykorzystania publicznych środków finansowych przeznaczonych na wsparcie polityki rozwoju Powiatu.

Skutecznie działający monitoring pozwala na prawidłowe wykorzystanie środków finansowych kierowanych na poszczególne przedsięwzięcia projektowe, co ma istotne znaczenie w sytuacji wykorzystywania środków zewnętrznych jakie będą wspierały budżet Powiatu i będą pochodzić z różnych źródeł m.in. rządowych (ministerialnych), UE oraz innych.

Monitorowanie będzie obejmować takie działania jak:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych dotyczących realizacji celów strategicznych i operacyjnych, przeprowadzenie analiz porównawczych i tematycznych;
- przygotowanie cyklicznych raportów ukazujących stopień realizacji celów Strategii;
- ocena osiągniętych rezultatów oraz określenie stopnia wykonania przyjętych celów i działań;
- ocena rozbieżności między przyjętymi celami, działaniami a osiągniętymi rezultatami;
- analiza przyczyn rozbieżności oraz identyfikacja obszarów wymagających podjęcia działań interwencyjnych;

- wydawanie rekomendacji odnośnie zmian (aktualizacji) Strategii oraz przyjętych działań.

Przedmiotem monitorowania będą wszystkie procesy składające się na realizowane działania projektowe. W szerszym rozumieniu, system monitorowania obejmie również następujące elementy:

- sytuację społeczno-gospodarczą, w tym uwarunkowania wpływające na politykę rozwoju samorządu powiatowego;
- sytuację wewnątrz organizacji, przemiany, zachodzące procesy, potencjały i deficyty;
- realizację obszarów kluczowych i celów strategicznych określonych w Strategii;
- realizację konkretnych działań projektowych.

Zakres systemu monitorowania Strategii nie powinien być zbyt obszerny. Realizacja Strategii jako dokumentu o charakterze strategicznym, pozwoli ocenić jego wpływ na ogólny stan rozwoju Powiatu.

Odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Strategii będzie Sekretarz Powiatu, który zadanie wykonywał będzie za pośrednictwem poszczególnych Zespołów zadaniowych, w których zostaną wskazane osoby, do prowadzenia bieżącego monitoringu, gromadzenia danych i informacji, współpracy z poszczególnymi komórkami organizacyjnymi i realizatorami działań projektowych. W procesie monitorowania uczestniczyć będzie także Rada Powiatu jako organ nadzorczy, do którego kompetencji należeć będzie: zapoznawanie się z postępami realizacji zarówno Strategii, ocena efektywności i skuteczności jej realizacji, wydawanie rekomendacji odnośnie zmian, aktualizacji, nowych kierunków, ewentualnie podejmowania działań zaradczych w przypadku rozbieżności osiągniętych a planowanych rezultatów.

Wyżej opisany system monitorowania oraz raportowania służyć będzie kontrolowaniu postępów realizacji Strategii. Ma zapewnić zgodność jej realizacji z uprzednio przyjętymi założeniami, w szczególności poprzez dbałość o realizację zamierzonych celów. Istotnym zadaniem tak zaprojektowanego systemu monitorowania będzie również identyfikacja ewentualnych problemów, jakie mogą wystąpić w trakcie realizacji Strategii oraz odpowiednio wczesne reagowanie na występujące trudności poprzez podjęcie stosownych działań zaradczych lub naprawczych.

CZEŚĆ IV

SPIS TABEL

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i operacyjnych Powiatu Brzezińskiego.....	5
Tabela 2. Analiza SWOT Powiatu Brzezińskiego.....	16
Tabela 3. Schemat zgodności celów strategicznych z celami dokumentów wyższego rzędu.....	37
Tabela 4. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).....	39
Tabela 5. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.	41
Tabela 6. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.....	42
Tabela 7. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi 2030+.....	43
Tabela 8. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.....	44
Tabela 9. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (projekt).	44
Tabela 10. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego spełniający kryteria warunku ex ante dla celu tematycznego 7 do RPO WŁ na lata 2014-2020.....	45
Tabela 11. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego dla realizacji warunku podstawowego Celu Polityki 3 (w zakresie transportu) w perspektywie finansowej 2021 – 2027 (projekt).....	46
Tabela 12. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (projekt).....	46
Tabela 13. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019 – 2025 z uwzględnieniem lat 2026 – 2031 (projekt).	47
Tabela 14. Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego a Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2016-2019.	48
Tabela 15. Sposoby i źródła finansowania Strategii Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2020-2027.....	49
Tabela 16. Główne elementy fazy wdrażania działań zaplanowanych w Strategii.	58
Tabela 17. Główne elementy fazy zamykania procesu wdrażania działań Strategii.....	59

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Misja i wizja Powiatu Brzezińskiego.....	5
Rys. 2. Położenie Powiatu Brzezińskiego w województwie łódzkim.	10
Rys. 3. Podział administracyjny Powiatu Brzezińskiego.	12
Rys. 4. Symbole Powiatu Brzezińskiego.	14

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

ZAŁĄCZNIK I - DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ POWIATU

An aerial photograph showing a diagonal boundary between two agricultural fields. The field on the left is brown and appears to be tilled soil with visible tire tracks. The field on the right is a vibrant green, indicating a crop in full growth. The text is overlaid on a dark grey rectangular area in the top left corner.

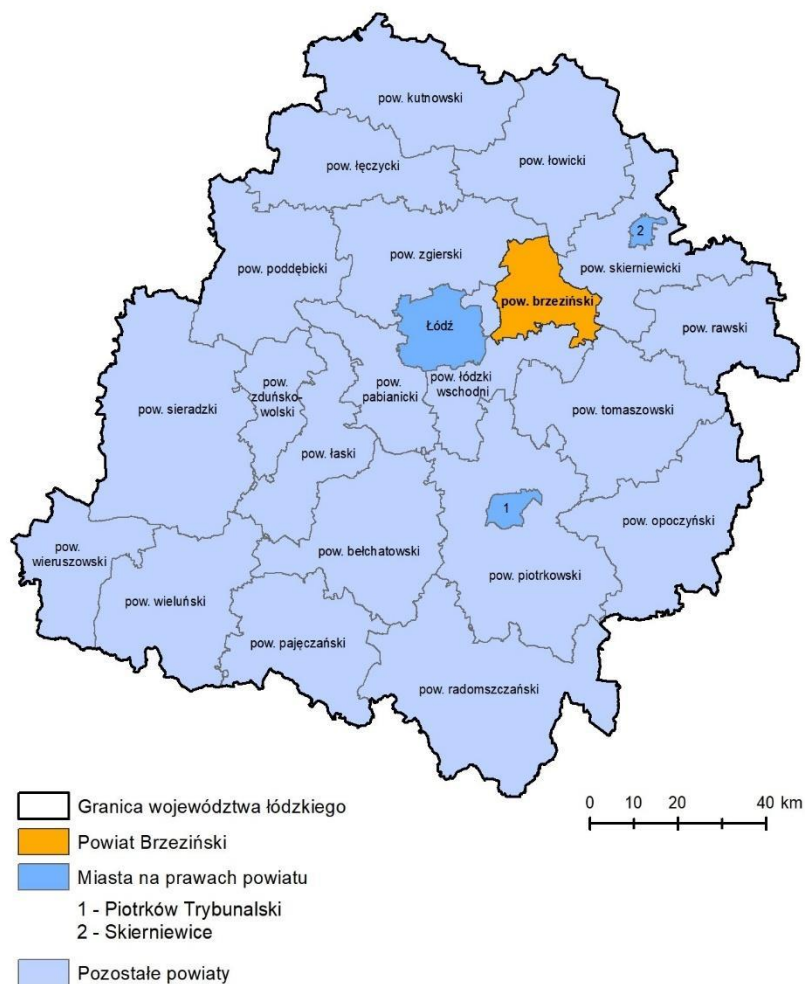
ZAŁĄCZNIK I - DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO- GOSPODARCZEJ POWIATU

Spis treści

1. Położenie i struktura administracyjna Powiatu	3
2. Aktualna i prognozowana sytuacja demograficzna	5
3. Środowisko przyrodnicze	12
3.1 Surowce naturalne.....	12
3.2. Wody powierzchniowe	13
3.3. Wody podziemne.....	16
3.4. Obszary prawnie chronione.....	18
3.5. Lesistość.....	20
3.6. Klimat.....	21
3.7. Jakość powietrza.....	22
4. Dziedzictwo kulturowe	24
5. Mobilność ludności	25
6. Infrastruktura drogowa	27
7. Organizacja transportu publicznego	29
8. Gospodarka i rynek pracy.....	33
9. Edukacja	37
10. Pomoc społeczna	41
11. Bezpieczeństwo publiczne.....	44
12. Opieka zdrowotna	47
13. Kultura.....	48
14. Sport i rekreacja.....	49
15. Turystyka.....	52
16. Wizerunek i promocja	55
17. Usługi administracyjne	57
18. Współpraca samorządowa	58
19. Organizacje pozarządowe	60
20. Sytuacja finansowa Powiatu	60
21. Sondaż opinii publicznej.....	66

1. Położenie i struktura administracyjna Powiatu

Powiat Brzeziński zlokalizowany jest w centralnej Polsce, we wschodniej części województwa łódzkiego. Graniczy on z następującymi powiatami: skierniewickim, tomaszowskim, łódzkim-wschodnim, zgierskim oraz łowickim (Rys. 1).

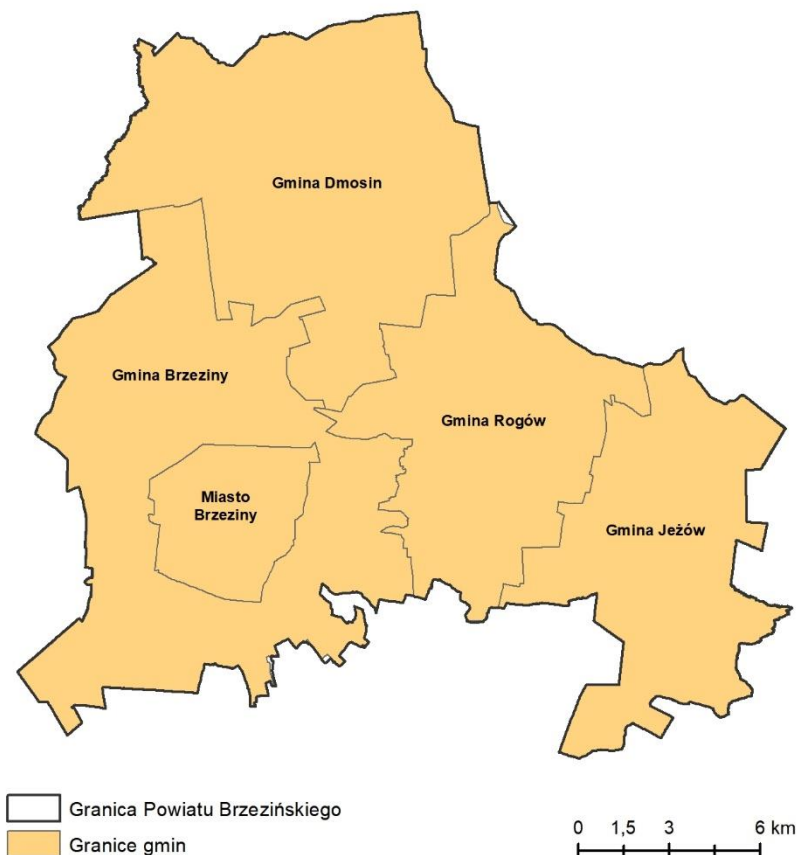
Rys. 1. Położenie Powiatu Brzezińskiego w województwie łódzkim⁹.

Pod względem fizyczno-geograficznym Powiat Brzeziński w przeważającej części znajduje się w granicach Wyżyny Łódzkiej, będącej najdalej wysuniętym na północ fragmentem wyżyn południowej Polski. Średnia wysokość terenu nad poziomem morza waha się pomiędzy 100 a 300 m n.p.m. Wskutek działalności lodowca skandynawskiego, którego pozostałością jest morena czołowa, w krajobrazie Wzniesień Łódzkich można zaobserwować gwałtowny spadek terenu tworzący strefę krawędziową. Pozostałością innych procesów rzeźbotwórczych na tym terenie są liczne doliny denudacyjne, stoki, niecki, wydmy czy też terasy dolin rzecznych. Północny obszar Powiatu należy do Równiny Łowicko-Błońskiej, będącej obszarem morenowej równiny denudacyjnej. W jej obrębie istnieją korzystne warunki do rozwoju rolnictwa (głównie sadownictwa i warzywnictwa). Co więcej, Powiat Brzeziński

⁹ Opracowanie własne.

należy do dorzecza rzeki Bzury, a na jego obszarze znajdują się źródła trzech rzek: Mrogi, Mroźnicy oraz Rawki.

Powiat Brzeziński zajmuje 358,56 km² (35 856 ha), a więc pod względem powierzchni jest jednym z najmniejszych powiatów w województwie łódzkim - 21 miejsce wśród 24 powiatów. W jego skład wchodzi pięć jednostek samorządu terytorialnego - są to kolejno: Gmina Brzeziny, Gmina Dmosin, Gmina Rogów, Gmina Jeźów oraz Miasto Brzeziny (będące siedzibą powiatu). Podział administracyjny Powiatu przedstawiono na Rys. 2.

Rys. 2. Podział administracyjny Powiatu Brzezińskiego¹⁰.

Gmina Brzeziny znajduje się w południowo-zachodniej części Powiatu Brzezińskiego i zajmuje jego największą część, czyli 29,74% całkowitej powierzchni. Jej zaletą jest bardzo dobra dostępność transportowa ze względu na przebieg drogi krajowej nr 72 (Łódź - Warszawa), jak również autostrady A1 (przy jej zachodniej granicy). Dodatkowo, Gmina Brzeziny odznacza się bogactwem przyrodniczo-krajobrazowym, które odzwierciedla Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich oraz doliny rzek Mrogi i Mroźnicy.

W północnej części Powiatu Brzezińskiego położona jest Gmina Dmosin, która stanowi ok. 28% jego powierzchni. Przez Gminę Dmosin przebiega autostrada A2 (Stryków – Konotopa) oraz droga wojewódzka nr 704 (Brzeziny – Łyszkowice), będąca drogą dojazdową do wspomnianej autostrady. Co więcej, niniejsza gmina odznacza się wysokim udziałem użytków

¹⁰ Opracowanie własne.

rolnych, sadów, pastwisk i łąk (ponad 80% jej powierzchni), których uzupełnieniem są walory leśno-krajobrazowe.

Na południowy-wschód od Gminy Dmosin zlokalizowana jest Gmina Rogów, która również charakteryzuje się bardzo dobrym położeniem – przez jej teren przebiega droga krajowa 72, jak również kolej relacji Piotrków Trybunalski – Skierniewice – Warszawa oraz Łódź – Koluszki – Skierniewice – Warszawa. Mimo niewielkiej powierzchni (niecałe 19% całkowitego obszaru Powiatu), w obrębie Gminy Rogów znajdują się liczne atrakcje edukacyjno-turystyczne takie jak: kolej wąskotorowa oraz Leśny Zakład Doświadczalny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, w którego skład wchodzi m.in. Arboretum, Alpinarium, Muzeum Lasu i Drewna.

Kolejną gminą stanowiącą część Powiatu Brzezińskiego jest Gmina Jeżów, która zajmuje ok. 18% powierzchni Powiatu. Położona jest ona w jego południowo-wschodniej części. Przez Gminę Jeżów także przebiega droga krajowa nr 72, jednak jej głównym atutem jest produkcja masarska, dzięki której udało się stworzyć rozpoznawalną na łódzkim rynku markę.

Jedynym miastem znajdującym się w granicach administracyjnych Powiatu Brzezińskiego są Brzeziny, które stanowią nieco ponad 6% jego powierzchni. Ze względu na swoje położenie – między Łodzią a Warszawą – niniejsze miasto posiada dogodne połączenia komunikacyjne (droga krajowa DK 72) z Łodzią, Koluszkami, a także Rawą Mazowiecką. Warto zaznaczyć, że jako stolica Powiatu, miasto Brzeziny ma charakter usługowo-przemysłowy i w swoich granicach administracyjnych skupia wszystkie ważne dla funkcjonowania powiatu instytucje, takie jak: Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, Szpital Powiatowy, Urząd Skarbowy, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Sąd Rejonowy, Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, czy też siedziba Urzędu Gminy Brzeziny.

2. Aktualna i prognozowana sytuacja demograficzna

W 2019 roku Powiat Brzeziński zamieszkiwany był przez 30 833 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła 86 os/km². Mieszkańcy Powiatu Brzezińskiego stanowili wówczas 1,25% wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego.

Odnosząc się do danych z powyższej tabeli (Tabela 1), można zauważyć, że w latach 2013-2019 liczba ludności w Powiecie Brzezińskim utrzymywała się na podobnym poziomie, zbliżonym do 31 tys. osób. W analizowanym przedziale czasowym największą liczbę mieszkańców Powiatu odnotowano w 2014 roku (30 945 osób), a więc w odniesieniu do najnowszych danych widoczny jest niewielki spadek liczby mieszkańców rzędu 0,4%.

Tabela 1. Liczba ludności według płci zamieszkująca Powiat Brzeziński w latach 2013-2019¹¹.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	30 923	30 945	30 933	30 912	30 884	30 890	30 833
Mężczyźni	14 996	14 972	14 977	14 982	14 993	15 013	14 960
Kobiety	15 927	15 973	15 956	15 930	15 891	15 877	15 873

Analizując liczbę ludności według płci, można zaobserwować, iż ponad połowę mieszkańców Powiatu Brzezińskiego stanowią kobiety (51,5%), co jest charakterystyczne dla całego województwa łódzkiego – w 2019 roku kobiety stanowiły 52,4% całej populacji. W związku z powyższym, współczynnik feminizacji w 2019 roku w Powiecie Brzezińskim wynosił 106, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet. Jest to wartość zbliżona do poziomu województwa łódzkiego (110), jak i całego kraju - 107.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % w ludności ogółem w Powiecie Brzezińskim w latach 2013-2019¹².

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2019	2019
Przedprodukcyjny	17,8	17,9	17,7	17,7	17,6	17,6	17,8
Produkcyjny	63,0	62,4	62,0	61,3	60,9	60,5	59,8
Poprodukcyjny	19,2	19,7	20,3	20,9	21,5	22,0	22,4

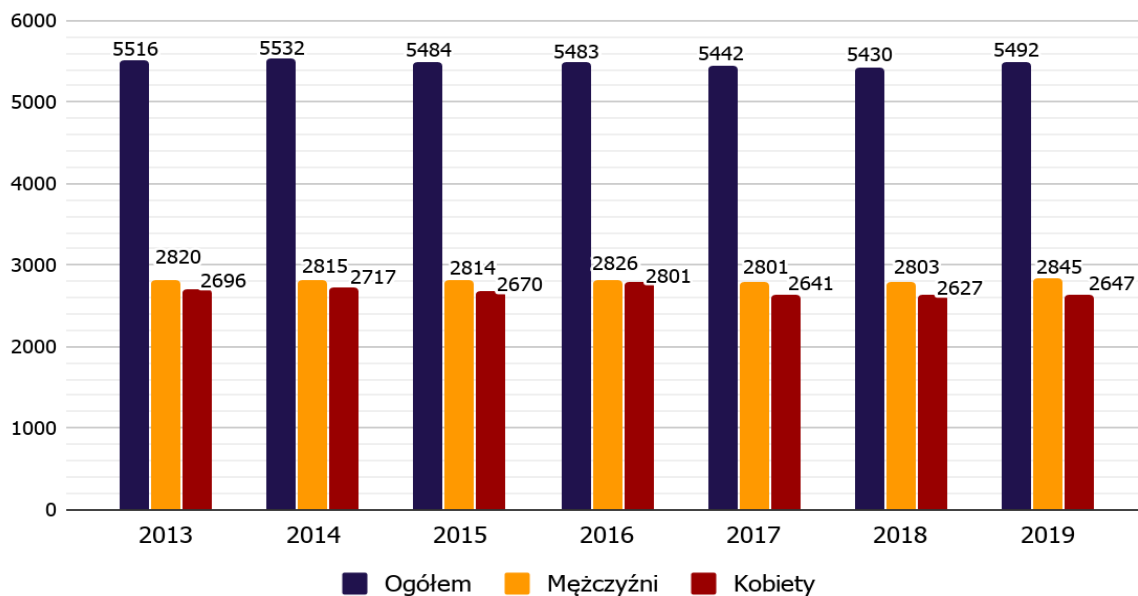
Odnosząc się do struktury demograficznej mieszkańców Powiatu pod względem wieku ekonomicznego, zauważalne jest, że nie odbiega ona znacząco od trendów województwa łódzkiego i całego kraju. W Powiecie Brzezińskim dominują osoby w wieku produkcyjnym, stanowiąc 59,8% wszystkich mieszkańców Powiatu (Tabela 2), z czego 53,7% to mężczyźni. Mimo to, w latach 2013-2019 odnotowano spadek udziału liczby osób w tej grupie ekonomicznej. Co więcej, w badanym przedziale czasowym zaobserwowano konsekwentny wzrost udziału liczby osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) – w 2013 roku ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców Powiatu wynosił 19,2%, natomiast w 2019 roku wartość ta wzrosła do 22,4% (Tabela 2). Mimo to, wartość ta jest niższa niż odnotowana na poziomie województwa – 24,3%, lecz wyższa niż dla całego kraju – wynosząca 21,9%. Warto podkreślić, iż w niniejszej grupie ekonomicznej przeważają kobiety - 67,9%. W latach 2013-2019 udział osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się na podobnym poziomie, zbliżonym do 18%. Jest to wartość wyższa niż dla całego województwa łódzkiego (17%). Dokładną strukturę demograficzną mieszkańców Powiatu Brzezińskiego pod względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia), produkcyjnym (kobiety w wieku 18 – 59 lat

¹¹ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

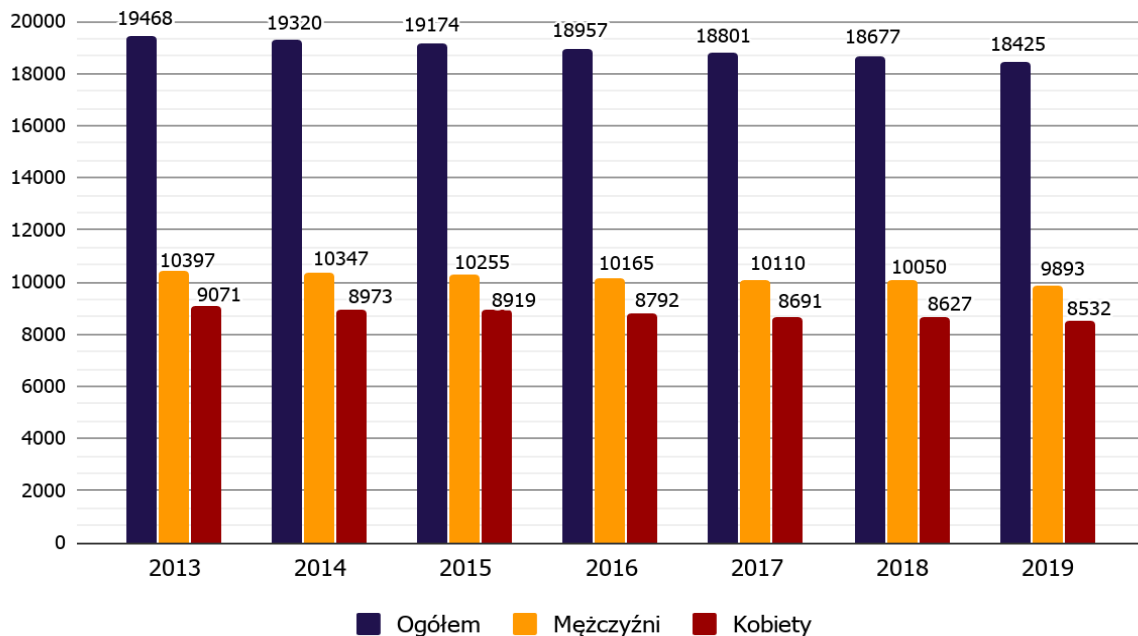
¹² Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

i mężczyźni w wieku 18 - 64 lata) oraz poprodukcyjnym (kobiety od 60 roku życia i powyżej oraz mężczyźni od 65 roku życia i powyżej) obrazują Rys. 3-5.

Rys. 3. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w Powiecie Brzezińskim w latach 2013-2019¹³.

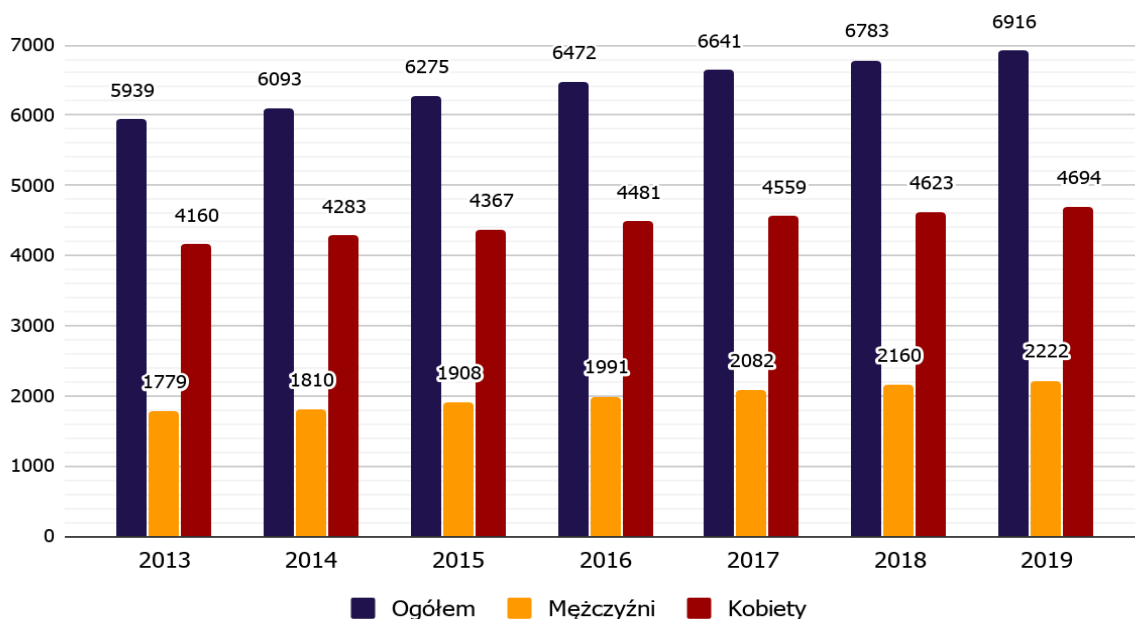

Rys. 4. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w Powiecie Brzezińskim w latach 2013-2019¹⁴.

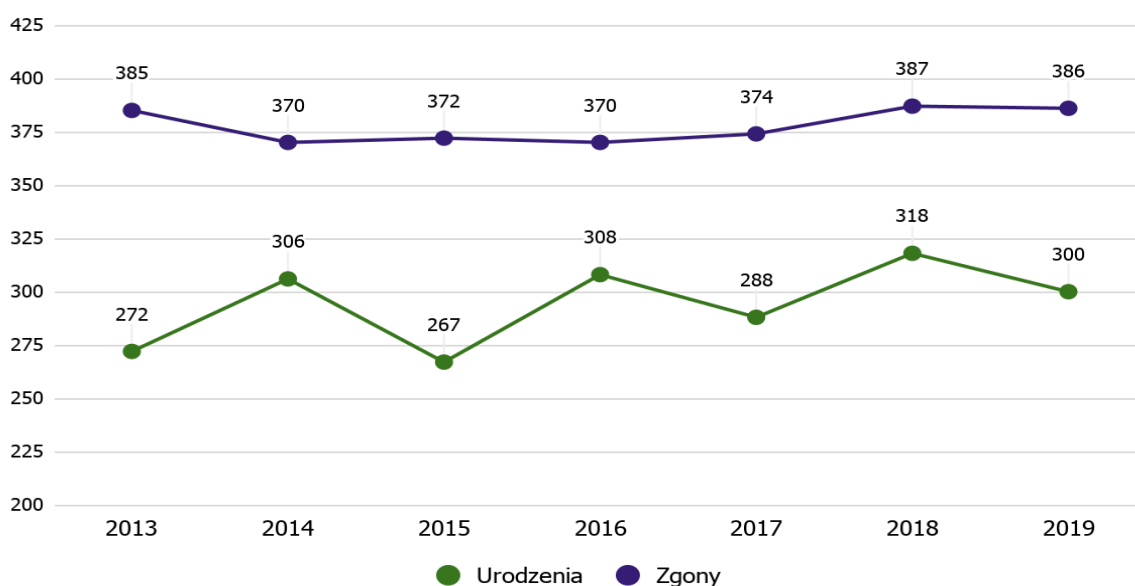

¹³ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁴ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rys. 5. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w Powiecie Brzezińskim w latach 2013-2019¹⁵.

Poniższy wykres przedstawia dynamikę urodzeń i zgonów w Powiecie Brzezińskim w latach 2013-2019 (Rys. 6). W analizowanym okresie można zauważyć wahania liczby urodzeń, natomiast liczba zgonów utrzymuje się na podobnym poziomie. Najwięcej urodzeń i zgonów odnotowano w 2018 roku.

Rys. 6. Liczba urodzeń i zgonów w Powiecie Brzezińskim w latach 2013-2019¹⁶.

¹⁵ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁶ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Warto zaznaczyć, że na terenie Powiatu Brzezińskiego cały czas występuje ujemny przyrost naturalny, co oznacza, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzonych dzieci. Mimo to, w 2013 roku wartość przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w Powiecie kształtowała się na poziomie -3,65, natomiast w 2019 spadła do -2,79. Analogicznie dla województwa łódzkiego wartości tego wskaźnika wynosiły kolejno -3,51 oraz -3,64 (Tabela 3). Oznacza to, że sytuacja w Powiecie Brzezińskim uległa poprawie i jest lepsza niż w całym województwie.

Tabela 3. Dynamika przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w Powiecie Brzezińskim i województwie łódzkim w latach 2013-2019¹⁷.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powiat Brzeziński	-3,65	-2,07	-3,40	-2,00	-2,78	-2,24	-2,79
Województwo łódzkie	-3,51	-2,80	-3,61	-2,98	-2,98	-3,47	-3,64

Zgodnie z prognozą ludności opracowaną w 2014 roku (na bazie Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku), ogólna liczba mieszkańców w Powiecie Brzezińskim będzie systematycznie spadać. Prognozuje się, że w 2025 Powiat będzie zamieszkiwany przez 30 423 osób, natomiast w 2030 już tylko przez 30 027 osób (Tabela 4). Co więcej, jak dotychczas, w strukturze ludnościowej będą dominowały kobiety. Według obliczeń, w 2025 roku na 100 mężczyzn przypadnie 108 kobiet, natomiast w 2030 roku na 100 mężczyzn przypadnie 109 kobiet.

Tabela 4. Prognoza ludności według płci dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2020-2030¹⁸.

Rok	2019	2020	2025	2030
Ogółem	30 833	30 693	30 423	30 027
Mężczyźni	14 960	14 789	14 605	14 367
Kobiety	15 873	15 904	15 818	15 660

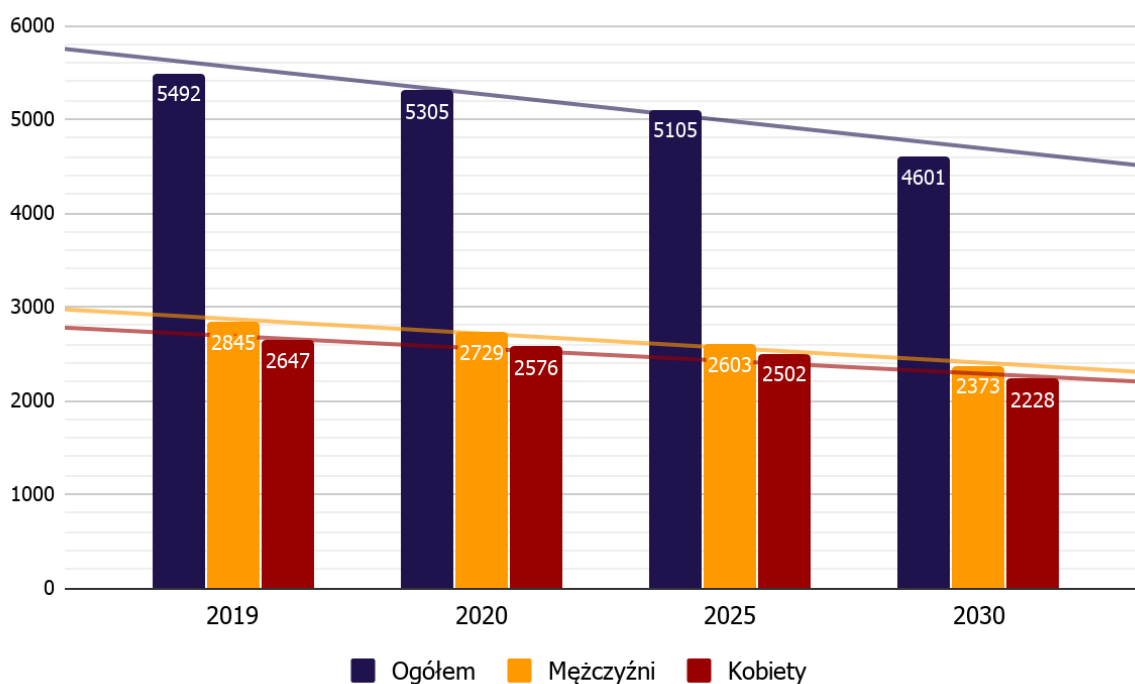
Poniższe wykresy (Rys. 7 – 9) przedstawiają prognozę zmian struktury ludności według grup ekonomicznych w Powiecie Brzezińskim na lata 2020-2030. Można zaobserwować, iż struktura ludności w wieku produkcyjnym (Rys. 8) ulegnie nieznacznej zmianie, jednak w przypadku mężczyzn przewiduje się spadek ich liczebności, natomiast u kobiet zauważalny jest niewielki wzrost. W 2025 roku Powiat Brzeziński będzie zamieszkiwany przez 18 501 osób w wieku produkcyjnym, z czego 52,3% będą stanowili mężczyźni. Analogicznie, w 2030 roku

¹⁷ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁸ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

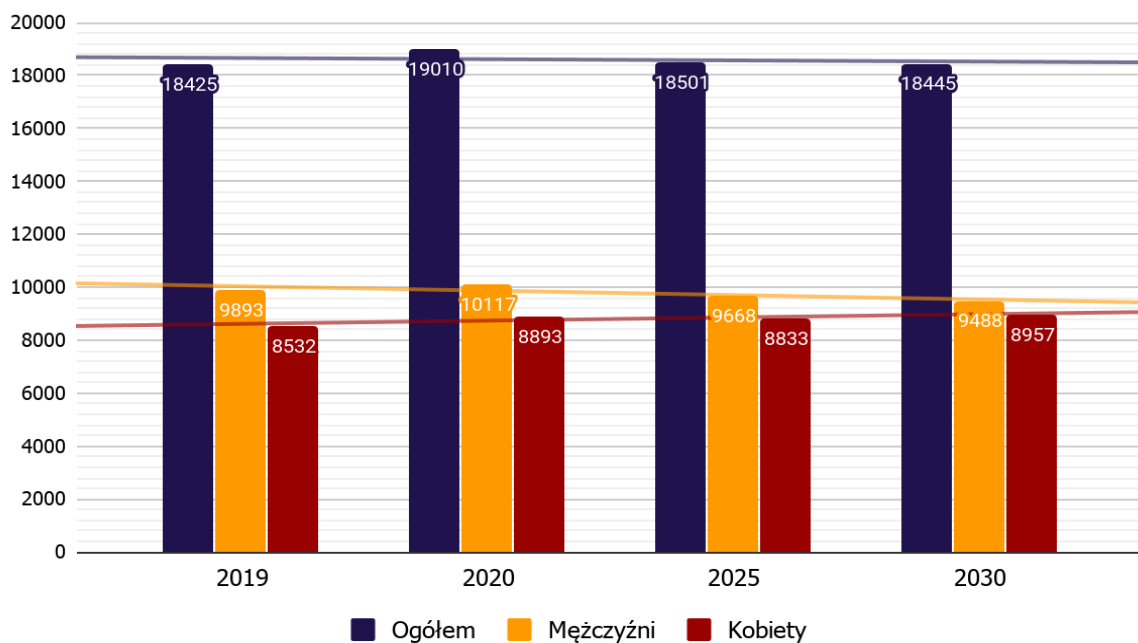
ogólna liczba osób w niniejszej grupie ekonomicznej spadnie do 18 445 osób, a udział mężczyzn obniży się o ok. 1%. Nieco większe tendencje spadkowe prognozuje się w przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym (Rys. 7) – do 2030 roku liczba niepełnoletnich osób obniży się (w porównaniu do 2019 roku) o ok. 16,2%. Ponadto, na terenie Powiatu Brzezińskiego rokuje się wzrost liczby osób starszych (Rys. 9). Istotne jest, iż od roku 2025 do 2030, stosunkowo szybko zwiększy się liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym - o 7,4%. Zgodnie z przedstawionymi danymi zmiany liczebności kobiet w tej grupie ekonomicznej są nieco mniejsze – na przestrzeni 5 lat (od 2025 do 2030 r.) liczba kobiet powyżej 65 roku życia zmniejszy się o 5, czyli zaledwie o 0,17%.

Rys. 7. Prognoza ludności w wieku przedprodukcyjnym w Powiecie Brzezińskim na lata 2020-2030¹⁹.

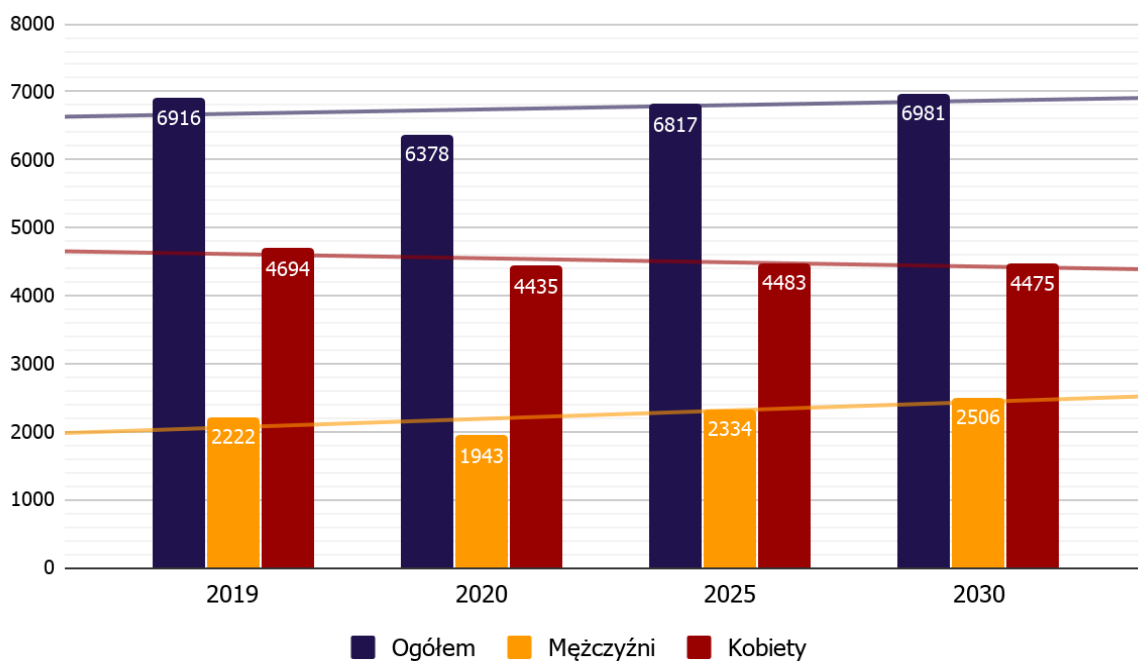

¹⁹ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rys. 8. Prognoza ludności w wieku produkcyjnym w Powiecie Brzezińskim na lata 2020-2030²⁰.

Rys. 9. Prognoza ludności w wieku poprodukcyjnym w Powiecie Brzezińskim na lata 2020-2030²¹.

²⁰ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

²¹ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

3. Środowisko przyrodnicze

3.1 Surowce naturalne

Powiat Brzeziński charakteryzuje się dość ubogimi zasobami złóż naturalnych, które w większości nie są eksploatowane. Na terenie Powiatu udokumentowano złoża kruszyw naturalnych (piaski, żwiry, pospółki) oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej - ity oraz gliny. W poniższej tabeli (Tabela 5) zestawiono złoża kopalin występujące na terenie Powiatu Brzezińskiego.

Tabela 5. Złoża Kopalin na terenie Powiatu Brzezińskiego²².

Lp	Kopalnia	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. ton]	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Wydobycie [tys. ton]
1	Piaski/ Piaski ze żwirami	Brzeziny*	R	434	-	-
2		Brzeziny-Fara I	E	249	-	1
3		Fara*	Z	250	-	-
4		Fara II	Z	-	-	-
5		Frydrychów	R	3 758	-	-
6		Jasienin Duży	R	395	-	-
7		Jeżów	E	3 332	2 987	29
8		Jeżów II	T	4 996	4 792	-
9		Kolonia Lubiska	Z	150	-	-
10		Kolonia Lubiska I	R	762	-	-
11		Kościnek*	Z	58	-	-
12		Kościnek I	R	865	865	-
13		Kościnek II	R	588	588	-
14		Kotulin	Z	103	-	-
15		Kotulin II	R	2 348	-	-
16		Kraszew Nadolna 3-9	R	1 967	-	-

²² Opracowanie własne na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., Państwowa Służba Geologiczna, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2020.

17		Kraszew-Nadolna	R	848	-	-
18		Rozworyn	R	323	-	-
19		Rozworyn-Brzeziny	R	230	-	-
20		Rozworyn-Brzeziny II*	Z	143	-	-
21		Stefanów	T	560	539	-
22	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Brzeziny	Z	465	-	-
23		Brzeziny II	Z	89	-	-
<p>Objaśnienia: * - złoża zawierające piasek ze żwirem</p> <p>E – eksploatowane, R – rozpoznane szczegółowo, T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo, Z – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane.</p>						

Warto podkreślić, że obecna jak i przyszłościowa odkrywkowa eksploatacja złóż kopalnianych może negatywnie wpłynąć na stan środowiska naturalnego powodując jego dewastację, w tym trwałe transformacje w krajobrazie i rolnictwie, jak również zmiany hydrologiczne poprzez leje depresyjne i obniżenie poziomów wodonośnych.

3.2. Wody powierzchniowe

Powiat Brzeziński, ze względu na swoje ukształtowanie terenu (znaczne różnice wysokości) nie ma rozbudowanej sieci hydrologicznej. Trzy główne rzeki w jego granicach administracyjnych to Mroga, Mrożyca oraz Rawka (Rys. 10).

Rzeka Mroga jest prawym dopływem Bzury, a jej całkowita długość wynosi ok. 67 km. W jej sąsiedztwie znajdują się przede wszystkim łąki, pola uprawne oraz lasy.

Rzeka Mrożyca, będąca lewym dopływem Mrogi, swój bieg rozpoczyna na południowo-zachodnich przedmieściach Brzezin. Jej długość wynosi ok. 33 km. Co istotne, w celu zachowania i ochrony naturalnych walorów krajobrazowych w 1988 roku na jej środkowym biegu utworzono zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Górna Mrożyca".

Ostatnią rzeką przepływającą przez teren Powiatu jest rzeka Rawka (prawostronny dopływ Bzury). Jej całkowita długość wynosi ok. 100 km, jednak wyłącznie 8 km znajduje się na obszarze Powiatu Brzezińskiego²³.

²³ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

W granicach administracyjnych Powiatu Brzezińskiego można wyróżnić także niewielkie ciek wodne, które zostały przedstawione na poniższej mapie (Rys. 10). Warto wspomnieć, że wschodnie tereny Powiatu (północna część gminy Jeżów) odwadniane są za pomocą niewielkiego ciek - Jeżówka.

Rys. 10. Mapa hydrograficzna Powiatu Brzezińskiego²⁴.

Odnosząc się do Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), Powiat Brzeziński w głównej mierze należy do czterech części:

- Mroga od źródeł do Mrożycy bez Mrożycy (RW200017272345),
- Mrożycza (RW2000172723469),
- Skierniewka od źródeł do dopływu spod Dębowej Góry (RW2000172725879),
- Rawka od źródeł do Krzemionki bez Krzemionki (RW2000172726199).

²⁴ Opracowanie własne na podstawie bazy danych i geobazy do aktualizacji planów gospodarowania wodami, <https://www.apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania>

Ponadto, zachodni fragment Powiatu znajduje się w RW200017272249 (Moszczenica od źródeł do dopływu z Besiekierza), natomiast jego południowa część objęta jest RW2000172546329 (Wolbórka od źródeł do dopływu spod Będzelina) oraz RW200017254689 (Czarna)²⁵. Przynależność Powiatu Brzezińskiego do poszczególnych JCWP przedstawiono na Rys. 10.

Oceny stanu wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska uzyskanych podczas badań niezbędnych elementów składowych. W poniższej tabeli zestawiono informacje dotyczące stanu wód dla wyżej wskazanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (Tabela 6). Zgodnie z danymi zgromadzonymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w latach 2011-2016 oraz 2017-2018, wszystkie wymienione JCWP zachowały swój naturalny charakter (status). Dodatkowo ich elementy hydromorfologiczne i fizykochemiczne otrzymały wysokie oceny: 1 (stan bardzo dobry), 2 (stan dobry) oraz >2 (stan powyżej dobrego). Nieco gorzej oceniono elementy biologiczne, stan chemiczny a także stan/potencjał ekologiczny tychże jednostek. W konsekwencji tego uznano, że wszystkie wskazane JCWP odznaczają się ogólnym złym stanem. Co więcej, wszystkie JCWP, w których znajduje się Powiat Brzeziński, zagrożone są nieosiągnięciem celów środowiskowych, czyli dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. W konsekwencji tego, dla każdej z wymienionych jednolitej części wód przedłużono termin osiągnięcia celów (do 2021 bądź 2027 roku), głównie ze względu na brak możliwości technicznych²⁶.

Tabela 6. Stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie Powiatu Brzezińskiego - według danych z lat 2011-2016 oraz 2017-2018²⁷.

Lp	JCWP	Status JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan, potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
1	RW200017272345	NAT [^]	3	1	>2	3*	poniżej dobrego	zły

²⁵ Bazy danych i geobaza do aktualizacji planów gospodarowania wodami, <https://www.apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania>

²⁶ Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

²⁷ Opracowanie własne na podstawie Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2011-2016 oraz Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2017-2018, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

2	RW200 017272 3469	NAT	2	2	>2	3*	poniżej dobrego	zły
3	RW200 017272 5879	NAT	2	2	>2	3*	bd.	zły
4	RW200 017272 6199	NAT	3	1	1	3*	bd.	zły
5	RW200 017272 249	NAT	2	1	>2	3*	poniżej dobrego	zły
6	RW200 017254 6329	NAT	3	2	>2	3*	poniżej dobrego	zły
7	RW200 017254 689	NAT	4	2	>2	4 **	dobry	zły
Objaśnienia: ^ NAT - naturalna *3 - umiarkowany stan ekologiczny, **4 - słaby stan ekologiczny bd. - brak danych								

Niezwykle istotne jest to, że głównym źródłem zanieczyszczeń wód jest działalność antropogeniczna polegająca na niewłaściwym prowadzeniu działalności gospodarczo-bytowej. Kolejnym problemem jest niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno-ściekowa, wskutek czego nieoczyszczone ścieki odprowadzane są do nieszczelnych szamb, stanowiąc poważne źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych, jak i podziemnych²⁸.

3.3. Wody podziemne

Pod względem Jednolitych Części Wód Podziemnych, praktycznie cały Powiat Brzeziński znajduje się w obrębie jednego zbiornika wód podziemnych, czyli JCWPd nr 63 (kod UE: PLGW200063). Należy on do Dorzecza Wisły, jednak główną zlewnią tej części wód podziemnych jest rzeka Bzura (III rzędu). PLGW200063 został zakwalifikowany do Regionu Wodnego Środkowej Wisły zarządzanego przez RZGW w Warszawie. Zgodnie z Bazą danych

²⁸ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2017-2020.

do aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, 80% terenów JCWPd nr 63 użytkowanych jest w sposób rolniczy. Na podstawie przeprowadzonych badań ogólny stan wód w niniejszej części wód podziemnych oceniono jako dobry, zarówno z dobrym stanem chemicznym, jak i ilościowym. Dodatkowo stwierdzono, że nie istnieje ryzyko nieosiągnięcia założonych celów środowiskowych, czyli dobrego stanu chemicznego i ilościowego²⁹.

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego obszar Powiatu Brzezińskiego znajduje się w granicach trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

1. **GZWP 402 (Zbiornik Stryków)**, czyli zbiornik szczelinowo-krasowy, związany z utworami jury górnej. Średnia głębokość studzien głębinowych w jego obrębie wynosi 98 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne GZWP 402 wynoszą 23 000 m³/d, a pobór wód z tego zbiornika stanowi ok. 6% określonych zasobów. Jakość wód w Zbiorniku Stryków jest na ogół dobra (klasa II), jednak lokalnie stwierdzono podwyższone stężenia niektórych związków chemicznych, co wskazuje na punktowe zanieczyszczenia spowodowane działalnością człowieka. Zbiornik GZWP 402 swoim zasięgiem obejmuje zachodnią część Gminy Dmosin.
2. **GZWP 403 (Zbiornik międzymorenowy Brzeziny - Lipce Reymontowskie)**, czyli zbiornik porowy, w którego obrębie występują wody czwartorzędowe. Jego zasoby dyspozycyjne oszacowano na 32 100 m³/d, a aktualny stopień wykorzystania dostępnych zasobów wynosi ok. 20%. Jakość wód w GZWP nr 403 oceniono jako dobry (przeważnie II klasa), ale w niektórych miejscach odnotowano większą kwasowość i podwyższone stężenia niektórych związków chemicznych, co również jest wskaźnikiem postępującej antropopresji. W jego obrębie zlokalizowana jest Gmina Brzeziny, zachodnie tereny Gminy Jeżów, a także częściowo Miasto Brzeziny.
3. **GZWP 404 (Zbiornik Koluszki - Tomaszów)** - zaliczony do zbiorników szczelinowych (lokalnie szczelinowo-krasowy). Zbudowany jest on z utworów górnej i środkowej jury. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne niniejszego zbiornika wynoszą 153 670,4 m³/d, natomiast stopień ich wykorzystania określono jako średni - w 2011 roku eksploatacja jego zasobów wodnych ukształtowała się na poziomie 28,6%. Co istotne, jakość wód Zbiornika Koluszki-Tomaszów mieści się w granicach I-III klasy (tzw. dobry stan chemiczny) na co wpływ ma obecność osadów słabo przepuszczalnych³⁰. W jego granicach znajduje się Gmina Rogów, wschodnia część Gminy Dmosin, południowo-wschodni obszar Gminy Jeżów oraz fragment Miasta Brzeziny.

²⁹ Bazy danych i geobaza do aktualizacji planów gospodarowania wodami, <https://www.apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania>

³⁰ Informator PSH, Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy we współpracy z Ministerstwem Środowiska oraz Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej, Warszawa 2017 r.

3.4. Obszary prawnie chronione

Na terenie Powiatu Brzezińskiego znajdują się liczne obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną. Zalicza się do nich jeden Park Krajobrazowy, dwa Obszary Chronionego Krajobrazu, trzy Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe, pięć Rezerwatów Przyrody, dwa Obszary Natura 2000 oraz liczne pomniki przyrody. Są to kolejno:

- **Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich**, który obejmuje zachodnią część Powiatu (miasto Brzeziny, gminę Brzeziny oraz gminę Dmosin). Został on utworzony w 1996 r., w celu ochrony unikatowego krajobrazu wyżynnego Środkowej Polski, w tym zachowania elementów przyrody nieożywionej, szaty roślinnej, fauny i dóbr kultury. Całkowita powierzchnia parku wynosi 11 580 ha, zaś jego otuliny 3 083 ha.
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Mrogi i Mroźnicy** o powierzchni 16 660 ha. Został on utworzony w 1986 roku i swym zasięgiem obejmuje gminę Brzeziny, Dmosin oraz Rogów. Do jego charakterystycznych elementów zalicza się urozmaiconą rzeźbę terenu oraz liczne pomniki przyrody. W szacie roślinnej niniejszego obszaru chronionego dominują łąki z niewielkimi fragmentami lasów łęgowych (uroczyska Pustułka, Koluszki, Rogów, Kołacin i Kołacinek). Na uwagę zasługują również płyty muraw kserotermicznych znajdujące się w gminie Rogów.
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki**, w którego strukturę wpisana jest gmina Rogów. Obszar o powierzchni 8 400 ha został utworzony w 1986 roku ze względu na szczególne, urozmaicone walory krajobrazowe. Z obiektów kulturowych znajdujących się w jego obrębie warto zwrócić uwagę na zespół zabytków architektury sakralnej z XVI w. w Boguszycach oraz park podworski we wsi Popień (gmina Jeźów).
- **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Górna Mroźnica**, utworzony w 1998 roku w celu zachowania walorów estetycznych naturalnego i kulturowego krajobrazu doliny Mroźnicy w górnym biegu rzeki i otaczających ją wzniesień. Całkowita powierzchnia obszaru to 105 ha i obejmuje on swoim zasięgiem gminę Brzeziny.
- **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Mrogi**, w którego granicach znajduje się gmina Dmosin, Brzeziny oraz Rogów. Celem jego utworzenia w 1997 roku jest zachowanie wartości krajobrazowych (m.in. doliny rzecznej czy szaty roślinnej).
- **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Rochna**, obejmujący tereny gminy Brzeziny. Został utworzony w 1998 roku, a jego całkowita powierzchnia wynosi niecałe 22 ha. Celem ochrony jest zachowanie cennych zbiorowisk górnej Mrogi oraz bocznego odgałęzienia doliny Mrogi posiadającego wybitne walory krajobrazowe.

Wśród Rezerwatów Przyrody obejmujących Powiat Brzeziński znajduje się:

1. **Leśny rezerwat przyrody Doliska** (gmina Rogów) o powierzchni 3,27 ha, utworzony w 1954 roku w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych, lasu mieszanego z udziałem jodły będącej tu poza granicą swego zasięgu występowania.
2. **Leśny rezerwat przyrody Zimna Woda** (gmina Rogów) o powierzchni 5,93 ha. Również utworzony w 1954 roku w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych,

fragmentu lasu dębowego o cechach naturalnego grądu, typowego dla lasów tej części kraju.

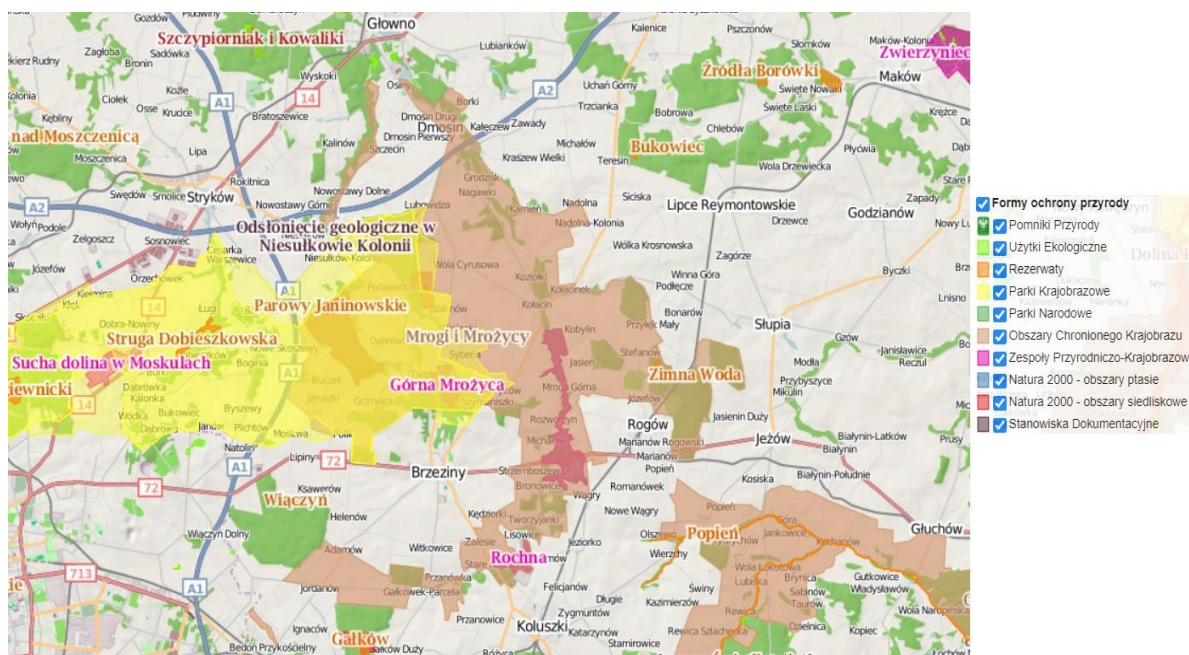
3. **Leśny rezerwat przyrody Popień** (gmina Jeżów) o powierzchni nieco ponad 8 ha. Utworzony w 1954 roku, a celem ochrony jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, podlegającego naturalizacji lasu obejmującego płaty grądu i łągu olszowego.
4. **Leśny rezerwat przyrody Parowy Janinowskie** (gmina Brzeziny). Jest to najmłodszy rezerwat przyrody (utworzony w 2000 roku) o powierzchni ponad 41,6 ha. Celem jego utworzenia jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, fragmentu lasu bukowego z kompleksem erozyjnych parowów, charakterystycznych dla strefy krawędziowej Wzniesień Łódzkich.
5. **Krajobrazowy rezerwat przyrody Rawka** (gmina Jeżów), o powierzchni 557,05 ha, utworzony w 1984 roku. Zasadniczym celem jest zachowanie, ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, w naturalnym stanie typowej rzeki nizinnej średniej wielkości wraz z krajobrazem jej doliny oraz środowiska życia wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Tereny Powiatu Brzezińskiego zostały włączone do następujących obszarów Natura 2000:

- a) **Wola Cyrusowa (kod: PLH100034)**, rodzaj ochrony: dyrektywa siedliskowa. Został wyznaczony w 2011 roku i w jego granicach znajduje się gmina Dmosin oraz gmina Brzeziny.
- b) **Buczyna Janinowska (kod: PLH100017)**, rodzaj ochrony: dyrektywa siedliskowa. Wyznaczony w 2011 roku, obejmujący tereny gminy Brzeziny³¹.

Poniższa mapa (Rys. 11) przedstawia rozmieszczenie wszystkich form ochrony przyrody na terenie Powiatu Brzezińskiego.

³¹ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Rys. 11. Formy Ochrony Przyrody w Powiecie Brzezińskim i jego sąsiedztwie³².

Ze względu na to, że Powiat Brzeziński objęty jest wieloma formami ochrony przyrody - 55% powierzchni Powiatu to obszary prawnie chronione (Rys. 11), istnieją wysokie predyspozycje do zwiększenia jego atrakcyjności poprzez rozwój turystyki i rekreacji, wykorzystując posiadane zasoby przyrodniczo-krajobrazowe³³.

3.5. Lesistość

Powierzchnia lasów (ogółem) w granicach administracyjnych Powiatu Brzezińskiego nie ulega znacznym zmianom i w 2019 roku wynosiła ona niecałe 5 000 ha. Oznacza to, że lesistość Powiatu jest niska i kształtuje się na poziomie 13,8%. Przeważająca część lasów to zasoby publiczne należące do Skarbu Państwa. Nieco ponad 24% ogólnej powierzchni lasów jest własnością prywatną. Tabela nr 7 przedstawia zmiany powierzchni lasów zachodzące na przestrzeni lat 2015-2019 w Powiecie Brzezińskim.

Tabela 7. Powierzchnia lasów w Powiecie Brzezińskim w latach 2015-2019³⁴.

	2015	2016	2017	2018	2019
Powierzchnia lasów (ogółem) [ha]	4 900,91	4 880,46	4 899,33	4 869,80	4 946,37
Lesistość [%]	13,7	13,6	13,7	13,6	13,8
Lasy publiczne (ogółem) [ha]	3 676,91	3 656,46	3 661,67	3 662,46	3 739,03

³² <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

³³ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2017-2020.

³⁴ Opracowanie własne na podstawie danych GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Lasy publiczne Skarbu Państwa [ha]	2 354,61	2 334,16	2 334,40	2 335,19	2 335,55
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych [ha]	2 318,61	2 318,54	2 319,96	2 320,75	2 321,11
Lasy prywatne [ha]	1 224,00	1 224,00	1 237,66	1 207,34	1 207,34

Stopień rozdrobnienia terenów leśnych w Powiecie Brzezińskim jest duży. Zgodnie z danymi GUS z 2019 roku, największą powierzchnię lasów w Powiecie posiada Gmina Brzeziny (stopień lesistości 21,7%) oraz Gmina Rogów (21,4%). Lesistość w gminie Dmosin, jak też w gminie Jeźów jest o wiele niższa i wynosi kolejno 7,2% i 6,5%. Najmniej terenów leśnych znajduje się w mieście Brzeziny: 3,8%³⁵.

Obszary leśne Powiatu skupione są przede wszystkim w obrębie Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, Obszaru Chronionego Krajobrazu Mrogi i Mroźnicy, Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Rochna oraz w Kompleksie Lasów Spalsko – Rogowskich³⁶. Dodatkowo, do głównych skupisk leśnych w Powiecie Brzezińskim należą „Janinów” oraz „Paprotnia”. W drzewostanie dominuje sosna i buk, ale można również dostrzec liczne okazy dębu i brzozy.

Warto zaznaczyć, iż w gminie Rogów znajduje się alpinarium oraz arboretum. Alpinarium to placówka naukowo-badawcza, która została utworzona w 1958 roku. Dysponuje ona bogatą kolekcją roślin skalnych, a co więcej hodowana jest tu również kolekcja roślin podlegających w Polsce ochronie gatunkowej. Na terenie alpinarium znajdują się też wodotryski, kaskady czy sztuczne stawy. Arboretum jest placówką badawczo-dydaktyczną z zakresu dendrologii i botaniki leśnej, jak też jednostką organizacyjną Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Rogowie, w którego skład wchodzi także Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, Nadleśnictwo Rogów oraz gospodarstwo szkółkarskie. Arboretum powstało w 1923 r. i zlokalizowane jest w dawnym siedlisku leśnym o charakterze parku leśnego. Ponadto, na jego terenie o powierzchni 48 ha zebrano ponad 2000 gatunków i odmian roślin, głównie drzew ze strefy umiarkowanej wszystkich części świata - z tego względu jest on zaliczany do jednego z największych tego typu ogrodów w Polsce³⁷.

3.6. Klimat

Powiat Brzeziński położony jest w X dzielnicy klimatycznej łódzkiej, która jest tzw. strefą przejściową pomiędzy nizinami a Wyżyną Małopolską. Ogólnie rzecz biorąc jest to region o bardzo dobrych warunkach, zarówno termicznych, wilgotnościowych, wietrznych oraz o niewielkiej częstotliwości zalegania mgieł. Niekorzystne warunki klimatu lokalnego występują w dolinach rzecznych, które narażone są na inwersję termiczną. Co więcej, charakteryzują się one bardzo dużą wilgotnością powietrza oraz częstym zaleganiem mgieł.

³⁵ GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

³⁶ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

³⁷ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2017-2020.

Pod względem termicznym łódzka dzielnica klimatyczna jest podobna do innych dzielnic nizinnych, jednak na jej obszarze odnotowuje się większe opady (suma rocznych opadów na poziomie ok. 600 mm). W X dzielnicy klimatycznej, średnia temperatura powietrza w roku wynosi 7 – 8°C, a średnia amplituda rocznych temperatur kształtuje się na poziomie 21 – 22°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (ze średnią temperaturą ok. 20°C), natomiast najchłodniejszym styczeń (średnia temperatura w tym miesiącu wynosi ok. 4°C). Zima jest stosunkowo krótka – trwa nieco ponad 70 dni, natomiast liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 50-60 dni. Roczna suma usłonecznienia osiąga ok. 1600 godzin, a jej maksimum przypada na lipiec (ok. 240 godzin). W omawianej dzielnicy klimatycznej okres wegetacyjny trwa w przybliżeniu 215 dni - od pierwszej połowy kwietnia do przełomu października i listopada. Cechą charakterystyczną łódzkiej dzielnicy klimatycznej jest mała częstość silnych wiatrów na wiosnę i zimą. W Powiecie Brzezińskim dominują wiatry zachodnie, co sprzyja napływowi zanieczyszczeń z dalszych odległości, m.in. z łódzkich terenów uprzemysłowionych, a także (w mniejszym stopniu) z bełchatowskiej kopalni (jednej z największych elektrowni wykorzystujących węgiel brunatny na świecie). Napływ mas powietrza z zachodu i południa ma duży udział w ładunkach wnoszonych z opadami na teren Powiatu³⁸.

3.7. Jakość powietrza

Zanieczyszczenia powietrza wprowadzane są do środowiska z trzech głównych źródeł:

- punktowych (przede wszystkim z zakładów przemysłowych),
- liniowych (w szczególności z ruchu kołowego),
- powierzchniowych (sektor komunalno-bytowy, rolnictwo, składowiska odpadów).

W Powiecie Brzezińskim największy udział w zanieczyszczeniu powietrza ma emisja powierzchniowa powstająca w wyniku spalania paliw energetycznych (emisja z kotłowni, domowych instalacji grzewczych, bądź też zakładów przemysłowych). Dużym problemem na terenie Powiatu jest emisja niska z ogrzewania indywidualnego, wynikająca ze stosowania paliw stałych (przede wszystkim węgla kamiennego i drewna), w tym również różnego rodzaju odpadów palnych. Nieco mniejszy udział w zanieczyszczeniu powietrza w granicach Powiatu ma emisja liniowa, która charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby. Mimo to, największa emisja liniowa występuje w mieście Brzeziny oraz wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, tj. dróg wojewódzkich (704, 708 i 715), drogi krajowej nr 72 oraz wzdłuż autostrady A2, zlokalizowanej w północnej części Powiatu. Warto podkreślić, iż w Powiecie Brzezińskim roczna suma emisji głównych zanieczyszczeń powietrza była jedną z najmniejszych w województwie łódzkim³⁹.

³⁸ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2017-2020, Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

³⁹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2017-2020.

Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza dla województwa łódzkiego z 2015 roku, na terenie Powiatu Brzezińskiego stwierdzono występowanie obszarów przekroczeń wartości poziomów dopuszczalnych, docelowych, jak też wartości celów długoterminowych dla zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw do celów grzewczych (zanieczyszczenia pyłowe). Co więcej, zdiagnozowano występowanie przekroczeń poziomów celów długoterminowych ozonu (według kryteriów dla ochrony zdrowia oraz dla ochrony roślin)⁴⁰.

Jak wynika z rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim z 2017 roku, na terenie strefy łódzkiej (do której należy Powiat Brzeziński), stwierdzono występowanie w ciągu roku, ponadnormatywnej ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, ozonu a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (Tabela 8). Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2017 r. na obszarze strefy łódzkiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, nie wykazały przekroczeń stanu dopuszczalnego.

Tabela 8. Klasyfikacja strefy łódzkiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi (za rok 2017)⁴¹.

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy łódzkiej											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	PM _{2,5}	PM ₁₀	BaP	O ₃
A	A	A	A	A	A	A	A	C	C	C	C
Objaśnienia: A - stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych, C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.											

Niezwykle istotne jest, że ze względu na przekroczenie rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ w 2017 r. wyznaczono do działań naprawczych 4 miasta, w tym Brzeziny, a ze względu na przekroczenie rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} w 2017 r. konieczne jest przeprowadzenie działań naprawczych w 23 miastach, także w Brzezinach⁴².

Na terenie Powiatu Brzezińskiego, a dokładniej w mieście Brzeziny przy ul. Reformackiej 1, zlokalizowana jest stacja pomiarowa rejestrująca stężenia pyłu

⁴⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2015 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Łódź 2016.

⁴¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim z 2017 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Łódź 2018.

⁴² Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim z 2017 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Łódź 2018.

zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Według najnowszych danych z roku 2020, średnioroczne stężenie PM10 wynosi 26,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe stężenia pyłu zawieszonego PM10 odnotowuje się w miesiącach grzewczych - w 2020 roku maksymalna zarejestrowana wartość wyniosła 104,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, natomiast minimum roczne ukształtowało się na poziomie 4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. W analizowanym roku kalendarzowym liczba dni powyżej granicy ze średnich dobowych stężenia tego zanieczyszczenia wyniosła 23. Odnosząc się do zebranych danych ze stacji Brzeziny dla benzo(a)pirenu, jego średnia roczna wartość w 2020 roku wyniosła 6,2 ng/m^3 , przy europejskiej normie równej 1 ng/m^3 . Najniższe odnotowane stężenie oscylowało w granicach 0,3 ng/m^3 , natomiast najwyższa zarejestrowana wartość wyniosła 17,2 ng/m^3 ⁴³.

4. Dziedzictwo kulturowe

Udokumentowana historia Powiatu Brzezińskiego rozpoczyna się w 1386 roku. Do 1793 roku niniejszy powiat, wraz z powiatami orłowskim i łęczyckim, znajdował się w granicach administracyjnych województwa łęczyckiego, prowincji wielkopolski. W XV i XVI wieku Powiat Brzeziński (oprócz Brzezin) składał się z miejscowości, takich jak np.: Łódź, Skoszewy, Bratoszewice, Będków, Stryków, Ujazd. Podczas drugiego rozbioru Polski obszar powiatu znajdował się pod zaborem pruskim, a miasto Brzeziny stało się siedzibą Powiatu w departamencie piotrkowskim. Po kolejnych transformacjach, czyli od 1796 roku miasto Brzeziny zlokalizowane było na obszarze departamentu warszawskiego, w składzie łowickiej inspekcji skarbowej. Po wkroczeniu wojsk napoleońskich w dalszym ciągu utrzymywano pruski podział administracyjny, jednak siedzibę władz Powiatu Brzezińskiego przeniesiono do Strykowa, gdzie również znalazł się sąd pokoju. W owym czasie organami samorządu szlacheckiego były sejmiki powiatowe. W latach 1813-1914, podczas zaboru rosyjskiego, granice administracyjne zostały przystosowane do przedrozbiorowego podziału na województwa - obszar Powiatu Brzezińskiego poszerzono na wschód za rzekę Mrogę, obejmując tym samym miasto Jeżów, oraz na północ aż do miasta Głowno, Sobota oraz Bielawy. Mimo to, od strony zachodniej utracono Łódź. W takim kształcie Powiat Brzeziński został włączony do obwodu rawskiego w województwie mazowieckim i w okresie 1846-1866 Brzeziny pozostały siedzibą okręgu sądowego. Rok później, czyli w 1867 roku nastąpił kolejny podział administracyjny, wskutek którego miasto Brzeziny uzyskało samodzielność, a na terenie guberni piotrkowskiej ustanowiono Powiat Brzeziński. Po 1914 roku dawne powiaty zostały nazwane obwodami. Wówczas Powiat Brzeziński, łódzki (bez miasta Łódź) oraz łaski zostały połączone, tworząc jeden powiat - ziemski łódzki. Pięć lat później powołano województwo łódzkie oraz ponownie utworzono Powiat Brzeziński obejmujący gminy: Bratoszewice, Niesułków, Mroga Dolna, Lipiny, Popień, Gałkówek, Długie, Mikołajów, Łaznów, Ciosny, Będków, Łazisko. W okresie międzywojennym funkcjonował trójstopniowy podział, w którym najmniejszą jednostką administracyjną była gromada.

⁴³ <http://powietrze.gios.gov.pl/>

W skład Powiatu Brzezińskiego wchodziły również takie miasta, jak: Tomaszów Mazowiecki, Głowno, Stryków czy Koluszki. W trakcie II Wojny Światowej Powiat Brzeziński został zlikwidowany - jego zachodnią część włączono do powiatu łódzkiego, czyli tzw. Kraju Warty, natomiast wschodnie tereny pozostały w granicach Generalnego Gubernatorstwa. W 1945 roku Powiat został ponownie utworzony, obejmując miasto Brzeziny, Stryków i Koluszki. W 1973 roku do Powiatu Brzezińskiego dołączono również gminę Nowosolna. W 1975 roku, kiedy to zlikwidowano powiaty, omawiany teren włączono do województwa skierniewickiego. Podczas kolejnej reformy administracyjnej, jaka miała miejsce w 1998 roku, Powiat Brzeziński nie został utworzony. Doprowadziło to do reakcji mieszkańców miasta Brzeziny oraz okolicznych gmin, dlatego też w wyniku determinacji mieszkańców i władz samorządowych, a także przychylności ówczesnego Wojewody łódzkiego, na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 maja 2001 roku, w sprawie utworzenia, ustalania granic i zmian nazw powiatów oraz zmian siedziby powiatu (Dz. U. Nr. 62, poz. 631 ze zmianami), z dniem 1 stycznia 2002 roku utworzono Powiat Brzeziński w obecnym kształcie⁴⁴.

Przejawem historii Powiatu Brzezińskiego są liczne zabytki znajdujące się na jego terenie, które zostały wpisane do rejestru zabytków. Zalicza się do nich przede wszystkim obiekty sakralne oraz pamięci narodowej (w szczególności cmentarze wojenne). Wśród nich można także wytypować zespoły dworskie i pałacowe wraz z parkami, jak też budynki mieszkalne. Na szczególną uwagę zasługują dawne układy miejskie pochodzące z XV wieku oraz z przełomu XIX i XX wieku. Pierwszy z nich znajduje się w mieście Brzeziny, natomiast drugi w miejscowości Dąbrowa Mszadelska (Gmina Dmosin)⁴⁵.

5. Mobilność ludności

Zgodnie z danymi GUS, w Powiecie Brzezińskim w latach 2015-2019 odnotowano więcej zameldowań niż wymeldowań, co wskazuje na dodatnie saldo migracji. Można jednak zauważyć, że mobilność ludności w Powiecie ulega znacznym wahaniom, co idealnie obrazuje wartość wspomnianego wskaźnika, która w 2019 roku diametralnie spadła w porównaniu do poprzednich lat. Odnosząc się do migracji międzypowiatowej w podziale na płeć migrantów, można dostrzec, iż kobiety charakteryzują się większą mobilnością - więcej kobiet melduje się i wyjeżdża z Powiatu Brzezińskiego (Tabela 9). Co istotne, na terenie Powiatu zarejestrowano więcej zameldowań z miast, aniżeli z obszarów wiejskich. Więcej ludzi także przenosi się do innych miast niż na tereny wiejskie⁴⁶.

⁴⁴ <http://www.powiat-brzeziny.pl/page/historia>

⁴⁵ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2017-2020.

⁴⁶ GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Tabela 9. Migracje na pobyt stały (międzypowiatowe) wg typu i płci migrantów dla Powiatu Brzezińskiego w latach 2015-2019⁴⁷.

	Płeć	Rok				
		2015	2016	2017	2018	2019
Zameldowania	ogółem	230	202	264	300	279
	mężczyźni	112	103	139	146	137
	kobiety	118	99	125	154	142
Wymeldowania	ogółem	170	143	198	223	248
	mężczyźni	75	67	98	98	121
	kobiety	95	76	100	125	127
Saldo migracji	ogółem	60	59	66	77	31
	mężczyźni	37	36	41	48	16
	kobiety	23	23	25	29	15

Nawiązując do danych ujętych w tabeli 10, dotyczących migracji ludności na pobyt stały według kierunku, zauważalne jest, że międzypowiatowy ruch ludności jest o wiele większy niż zagraniczny. Oznacza to, że ludność z Powiatu Brzezińskiego rzadko opuszcza terytorium Polski (w latach 2015-2019 zarejestrowano wyłącznie 9 osób, w tym 4 w wieku przedprodukcyjnym oraz 5 w wieku produkcyjnym), ale również osoby zza granicy nie osiedlają się w Powiecie (w analizowanym okresie odnotowano tylko 5 osób: 3 w wieku przedprodukcyjnym oraz 2 w wieku produkcyjnym). Odnosząc się do migracji międzypowiatowej według ekonomicznych grup wieku, można dostrzec, iż w Powiecie Brzezińskim największą mobilnością odznacza się ludność w wieku produkcyjnym, natomiast najmniejszą osoby starsze. Warto wspomnieć, że ludność w wieku poprodukcyjnym raczej przenosi się na teren Powiatu, niż go opuszcza. Co więcej, jak już podkreślono, w 2019 roku wartość salda migracji w Powiecie Brzezińskim radykalnie spadła i dla produkcyjnego wieku ekonomicznego osiągnęła ujemną wartość.

⁴⁷ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Tabela. 10. Migracje na pobyt stały międypowiatowe i zagraniczne wg ekonomicznych grup wieku w Powiecie Brzezińskim w latach 2015-2019⁴⁸.

	Wiek ekonomiczny	Rok				
		2015	2016	2017	2018	2019
zameldowania z innych powiatów	przedprodukcyjny	49	47	62	53	69
	produkcyjny	152	126	178	217	180
	poprodukcyjny	29	29	24	30	30
wymeldowania do innych powiatów	przedprodukcyjny	39	27	49	52	41
	produkcyjny	121	107	138	150	184
	poprodukcyjny	10	9	11	21	23
zameldowania z zagranicy	przedprodukcyjny	x	2	1	0	0
	produkcyjny	x	0	0	0	2
	poprodukcyjny	x	0	0	0	0
wymeldowania za granicę	przedprodukcyjny	x	2	1	1	0
	produkcyjny	x	3	0	2	0
	poprodukcyjny	x	0	0	0	0
saldo migracji	przedprodukcyjny	bd.*	20	13	0	28
	produkcyjny	bd.*	16	40	65	-2
	poprodukcyjny	bd.*	20	13	9	7
Objaśnienia: x - brak wiarygodnych lub porównywalnych informacji bd.* - brak danych						

6. Infrastruktura drogowa

Przez teren Powiatu Brzezińskiego przebiega 131,47 km dróg powiatowych, z czego 123,52 km, tj. nie całe 94% jest w zarządzie Powiatu Brzezińskiego. W zarządzie Gminy Rogów (Popień, Józefów, Przyłęk) znajduje się 6,95 km dróg Powiatu, natomiast w zarządzie Miasta Brzeziny 1 km (ul. Małczewska)⁴⁹.

⁴⁸ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

⁴⁹ Informacje na temat „Infrastruktura drogowa” zostały przygotowane przez Starostwo Powiatowe w Brzezinach.

Tabela 11. Wykaz dróg powiatowych w Powiecie Brzezińskim⁵⁰.

Lp	Numer drogi	Relacja, nazwa drogi, ulica	Klasa drogi
1	1150E	Łódź (ul. Jugosłowiańska, ul. Byszewska) – Skoszewy – Niesuńków - Dmosin	Zbiorcza
2	1320E	Borysław - Słupia	Zbiorcza
3	2911E	Brzeziny – Witkowice – Gańków Duży – Justynów - Andrespol	Zbiorcza
4	2912E	Brzeziny (ul. Rejtana, ul. Małczewska) – Bedoń – Andrespol – Wola Rakowa – Romanów - Tuszyn	Lokalna – ul. Rejtana, Brzeziny / zbiorcza pozostały odcinek
5	2913E	Wiączyń – Jordanów – Gańkówek Kolonia – Gańków Parcele	Zbiorcza
6	2917E	Brzeziny – Tworzyjanki – Redzeń Stary	Lokalna - Tworzyjanki gm.
7	2918E	Koluszki (ul. 11-go Listopada) – Wierzchy – Popień - Jeżów	Brak informacji
8	2920E	Jeżów – Budziszewice – Wola Łokotowa	Brak informacji
9	2933E	Teresin – Lipce Reymontowskie – Godzianów - Zapady	Zbiorcza
10	2934E	Marianów Rogowski – Marianów - Popień	brak informacji
11	2935E	Grodzisk – Zawady – Trzcianka – Chlebów - Maków	Zbiorcza
12	2936E	Nagawki – Nadolna - Kotulin	Zbiorcza
13	2937E	Tadzin – Dmosin	Zbiorcza
14	2938E	Przeclaw – Wągry – Rogów Wieś – Olsza	Zbiorcza / lokalna – część Bronowic, gm. Rogów, lokalna / brak informacji – od Rogowa Wsi, gm. Rogów
15	2939E	Henryków – Olsza – Rogów – St. Kol. Rogów (ul. Strażacka)	Lokalna – Rogów, gm. Rogów / Brak informacji - od Olszy, gm. Rogów
16	2940E	Stefanów – do drogi nr 72	Brak informacji
17	5100E	Stryków (ul. Targowa) – Sierźnia – Brzeziny (ul. Strykowska)	Lokalna – ul. Strykowska Brzeziny / zbiorcza
18	5101E	Od granicy powiatu łowickiego – Helenów – Głowno (ul. Bielska, ul. Zgierska, ul. Swoboda, ul. Sikorskiego) – Dmosin - Kołacin	Zbiorcza

⁵⁰ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

19	5103E	Niesułów – Kołacin – Jeżów – Byczki – Maków – Mokra Lewa	Zbiorcza
----	-------	--	----------

7. Organizacja transportu publicznego

Jednym z zadań publicznych Powiatu są zadania o charakterze ponadgminnym z zakresu transportu zbiorowego. Wszelkie zasady dotyczące podejmowania i wykonywania przewozów regularnych zapisane są w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym oraz w ustawie z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.

Do dnia 31 grudnia 2019 roku, przewoźnicy wykonujący regularne przewozy osób na obszarze Powiatu Brzezińskiego, działali na zasadach określonych we wspomnianych aktach prawnych. Zgodnie z zapisami ujętymi w ustawie o transporcie drogowym, na przewozy regularne wymagane jest zezwolenie. Taki dokument wydawany jest przez starostę i - w zależności od zasięgu przewozów oraz planowanego przebiegu linii komunikacyjnej na obszarze powiatu - niezbędne jest jego uzgodnienie z właściwymi wójtami, burmistrzami lub prezydentami miast. Dla linii komunikacyjnych wykraczających poza granice administracyjne powiatu, starosta ma rolę organu opiniującego.

Zgodnie ze zgromadzonymi informacjami, od stycznia do dnia 18 października 2019 r. Marszałek Województwa Łódzkiego wystąpił z jednym wnioskiem w sprawie wydania opinii do nowego zezwolenia oraz z trzema odnoszącymi się do zmian w istniejących zezwoleniach na przewozy wykonywane na obszarze województwa, obejmujące swym zasięgiem Powiat Brzeziński. Wszystkie powyższe wnioski zostały pozytywnie zaopiniowane przez Starostę Brzezińskiego. W poniższej tabeli znajduje się pełny wykaz aktualnych zezwoleń, które zostały wydane przez Starostę Powiatu (w uzgodnieniu z właściwymi organami) na wykonywanie przewozów regularnych na terenie Powiatu Brzezińskiego.

Tabela 12. Aktualne zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym wydane przez Starostę Brzezińskiego⁵¹.

Lp	Nazwa przedsiębiorcy i adres	Numer linii oraz obszar prowadzenia przewozów	Liczba kursów
1		Nr 921708: Brzeziny-Tadzin-Dąbrówka Mała-Syberia-Bielanki-Marianów Kołacki-Tadzin-Grzmiąca-Brzeziny	3
2		Nr R 1021-001: Brzeziny-Witkowice-Małczew-Helenów-Adamów- Jordanów-Eufeminów-Jordanów-Gałkówka Kolonia-Przanówka- Witkowice-Bogdanka-Ścibiorów-Rochna-Kędziorki-Brzeziny-	1

⁵¹ Informacje na temat „Transportu zbiorowego w Powiecie Brzezińskim” zostały przygotowane przez Starostwo Powiatowe w Brzezinach.

		Przeclaw-Brzeziny		
3	PKS Skierniewice, ul. Jana III Sobieskiego 79, 96-100 Skierniewice	Nr R 1021-002: Przeclaw-Brzeziny-Tadzin-Dąbrówka Duża-Poćwiardówka-Dąbrówka Duża-Tadzin-Grzmiąca-Buczek-Janinów- Buczek-Grzmiąca-Brzeziny	1	
4		Nr R 1021-003: Brzeziny-Grzmiąca-Buczek-Janinów-Buczek-Grzmiąca-Tadzin-Dąbrówka Duża-Tadzin-Syberia-Bielanki-Jabłonów-Tadzin- Dąbrówka Duża-Tadzin-Brzeziny-Przeclaw-Bronowice- Przeclaw-Brzeziny-Kędziorki-Rochna-Ścibiorów-Bogdanka-Zalesie-Brzeziny	1	
5		Nr R 1021-004: Brzeziny-Tadzin-Dąbrówka Duża-Poćwiardówka- Dąbrówka Duża-Tadzin-Grzmiąca-Buczek-Janinów-Buczek- Grzmiąca-Brzeziny-Zalesie-Bogdanka-Ścibiorów-Rochna-Kędziorki-Brzeziny-Przeclaw-Bronowice-Przeclaw	1	
6		Nr R 1021-005: Przeclaw-Brzeziny-Witkowice-Przanówka-Gałkówek Kolonia- Jordanów-Eufeminów-Jordanów-Adamów-Helenów-Małczew-Witkowice-Bogdanka-Ścibiorów-Rochna-Kędziorki-Brzeziny- Przeclaw-Bronowice-Przeclaw	1	
7		Nr R 1021-006: Przeclaw-Brzeziny-Kędziorki-Rochna-Ścibiorów-Bogdanka-Witkowice-Przanówka-Gałkówek Kolonia-Jordanów-Adamów-Małczew-Helenów-Brzeziny	1	
8		Nr R 1021-007: Brzeziny-Tadzin-Dąbrówka Duża-Poćwiardówka- Dąbrówka Duża-Tadzin-Przeclaw	1	
9		Nr R 1021-008: Przeclaw-Kędziorki-Rochna-Ścibiorów-Bogdanka- Zalesie-Brzeziny	1	
10		Nr R 1021-009: Brzeziny-Szymaniszki-Henryków-Kołacin-Kołacin Kolonia- Wola Cyrusowa-Wola Cyrusowa Kolonia-Lubowidza- Dmosin	1	
11		Nr R 1021-010: Brzeziny-Helenów-Małczew-Adamów-Jordanów- Gałkówek Kolonia-Przanówka-Witkowice-Brzeziny-Przeclaw-Brzeziny	1	
12		Nr R 1021-011: Dmosin-Grodzisk-Nagawki-Kamień-Kraszew-Nadolna-Kotulin-Kołacinek-Kołacin-Henryków-Szymaniszki-Brzeziny	2	
13		“KASZ-BUS” Krzysztof Sadowski 95-002 Smardzew, ul. Strykowska 113, Szczawin	Nr RS (Linia regularna specjalna-przewóz szkolny): Jeżów-Strzelna-Popień Parcela-Jeżów	2
14			Nr RS (Linia regularna specjalna- przewóz szkolny): Jeżów-Dąbrowa-Jeżów	1

	Duży		
15	„EURO-BUS” Ł. KŁĄB i S.Kłęb Sp. jawna	Jeżów-Strzelna-Marianów-SGGW Rogów-Rogów PGR- Bronowice-Przeclaw-Brzeziny	16
15	Jasienin Mały 26, 95-047 Jeżów	Nr R 1021-013: Brzeziny ul. Głowackiego 41, ul. Wojska Polskiego (Szpital), ul. Traugutta 5, ul. Kościuszki 48 – Grzmiąca I – Grzmiąca II - Tadzín I – Tadzín Stacja Paliw – Dąbrówka Duża (Szkola) – Dąbrówka Duża nr 90 – Poćwiardówka – Wola Cyrusowa Kolonia nr 39 – Wola Cyrusowa nr 84 – Wola Cyrusowa nr 38 – Wola Cyrusowa nr 22 – Kołacin - Koziołki – Nagawki – Dmosin (Fundusz przewozów autobusowych. Powiatowe przewozy pasażerskie)	3

Istotne jest, że w związku z nową ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, Powiat Brzeziński (jako organizator publicznego transportu zbiorowego) zawarł umowę z firmą „EURO-BUS” na realizację powiatowych przewozów osób o charakterze użyteczności publicznej na linii komunikacyjnej Brzeziny-Dmosin. Od dnia 1 września 2019 r. wykonywane są przewozy na tej trasie, której całkowita długość (w obie strony) wynosi 68 km.

Co więcej, w ramach funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, Marszałek Województwa Łódzkiego utworzył linię komunikacyjną relacji Tomaszów Mazowiecki – Głuchów – Brzeziny oraz Koluszki – Brzeziny – Stryków - Głowno⁵².

Wszelkie informacje na temat linii komunikacyjnych przebiegających przez teren Powiatu Brzezińskiego zawiera tabela nr 13.

⁵² Informacje na temat „Transportu zbiorowego w Powiecie Brzezińskim” zostały przygotowane przez Starostwo Powiatowe w Brzezinach.

Tabela 13. Linie komunikacyjne przebiegające przez obszar Powiatu Brzezińskiego⁵³.

Lp	Nazwa przedsiębiorcy/przewoźnika	Obszar prowadzenia przewozów	Liczba kursów
1	PKS Skierniewice	Białyńin-Jeżów-Skierniewice	2
2		Skierniewice-Jeżów	3
3		Brzeziny-Stare Skoszewy	2
4		Brzeziny-Skoszewy	1
5		Brzeziny-Kraszew-Bratoszewice	5
6		Brzeziny-Głowno	1
7		Łowicz-Brzeziny	1
8		Brzeziny-Koluszki-Rawa Mazowiecka	2
9	„RYŚ-BUS” Usługi Transportowe 95-060 Brzeziny, ul. Piłsudskiego 15/23	Brzeziny-Koluszki	26
10	Klepaczko Henryka P.P.H.U. „TRANS” 96-100 Skierniewice, ul. Mazowiecka 32	Skierniewice–Godzianów–Jeżów	6
11	„EURO-BUS”	Jeżów-Złota-Rawa Mazowiecka	3
12	„KASZ-BUS”	Koluszki-Brzeziny-Łódź	18
13		Brzeziny-Lipiny-Łódź	8
14	PKS w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o. (Fundusz przewozów autobusowych)	Tomaszów Maz.- Głuchów- Brzeziny	3

Z powyższej tabeli wynika, że przez obszar Powiatu Brzezińskiego przebiegają linie transportu zbiorowego (tzn. dostępne dla pasażerów, ponieważ przewoźnik zatrzymuje się przynajmniej na jednym przystanku w granicach Powiatu), które są obsługiwane przez sześciu przewoźników: Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Skierniewicach, „KASZ-BUS”, „RYŚ-BUS”, „EURO-BUS”, Klepaczko Henryka P.P.H.U. „Trans” oraz PKS w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.

⁵³ Informacje na temat „Transportu zbiorowego w Powiecie Brzezińskim” zostały przygotowane przez Starostwo Powiatowe w Brzezinach.

W związku z położeniem geograficznym Powiatu Brzezińskiego, jego komunikacja w głównej mierze powiązana jest z Łodzią i koncentruje się przede wszystkim wzdłuż drogi krajowej nr 72. Wzmożony transport publiczny występuje także na linii Brzeziny - Koluszki oraz na linii Jeżów – Brzeziny. Dodatkowo, Powiat - jako organizator transportu zbiorowego - oferuje bezpośrednio połączenia z Rawą Mazowiecką, Skierniewicami czy Łowiczem. Należy zaznaczyć, że przewoźnicy zainteresowani są w szczególności obsługą linii rentownych, co niestety przyczynia się do wykluczania komunikacyjnego miejscowości położonych z dala od głównych szlaków komunikacyjnych.

Warto nadmienić, iż na obszarze powiatu funkcjonują dwie linie łódzkiej komunikacji miejskiej: nr 53 oraz 90C. Obejmują one swym zasięgiem gminę Brzeziny oraz miasto Brzeziny. Mimo to, zgodnie z ustawą o transporcie drogowym, starosta nie jest organem właściwym do wydania zezwolenia, a także nie jest organem uzgadniającym przebieg tychże linii komunikacyjnej⁵⁴.

8. Gospodarka i rynek pracy

Niniejszy rozdział dotyczy bieżącej sytuacji powiatu w zakresie przedsiębiorczości, wielkości i struktury podmiotów gospodarczych, a także informacje dotyczące rynku pracy i bezrobocia.

Według danych GUS na terenie Powiatu Brzezińskiego w roku 2019 działalność gospodarczą prowadziło 3056 podmiotów, z czego 2956 podmiotów z sektora prywatnego. Daje to udział podmiotów prywatnych w ogólnej strukturze podmiotów gospodarki narodowej wpisanej do rejestru REGON w Powiecie Brzezińskim na poziomie ponad 96%. Jak można zauważyć w poniższej tabeli (Tabela 14), liczba ta systematycznie wzrasta od roku 2014, z kolei można zauważyć zmniejszający się udział podmiotów z sektora publicznego. W Powiecie Brzezińskim przybywa osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Po okresie wzrostu w latach 2014-2017 maleje ilość spółek handlowych, ponadto od 2014 utrzymuje się trend malejący dla spółek handlowych z kapitałem zagranicznym. Fakt ten wskazuje na niedostateczne działania w zakresie zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej Powiatu Brzezińskiego.

⁵⁴ Informacje na temat „Transportu zbiorowego w Powiecie Brzezińskim” zostały przygotowane przez Starostwo Powiatowe w Brzezinach.

Tabela 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Powiecie Brzezińskim w latach 2014-2019⁵⁵.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	2733	2757	2779	2834	2915	3056
Sektor publiczny	111	108	111	106	102	100
Sektor prywatny	2622	2649	2665	2726	2812	2956
W tym						
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2162	2173	2165	2203	2296	2417
Spółki handlowe	131	147	164	177	158	162
Spółki handlowe z kapitałem zagranicznym	24	26	28	27	18	17
Fundacje	7	7	10	11	14	15
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	84	86	94	97	98	108

W roku 2019 najwięcej podmiotów prowadziło działalność wg klasyfikacji PKD 2007 w zakresie sekcji G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle oraz w sekcji C. Przetwórstwo przemysłowe. Zauważyć można znaczny wzrost w zakresie sekcji Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna, a także w sekcji F. Budownictwo, która stała się trzecią co do wielkości sekcją (Tabela 15).

Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w Powiecie Brzezińskim w latach 2015-2019⁵⁶.

Sekcja	Nazwa sekcji	2015	2016	2017	2018	2019
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	57	54	53	55	55
B	Górnictwo i wydobywanie	5	5	6	6	4
C	Przetwórstwo przemysłowe	451	450	450	441	437

⁵⁵ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

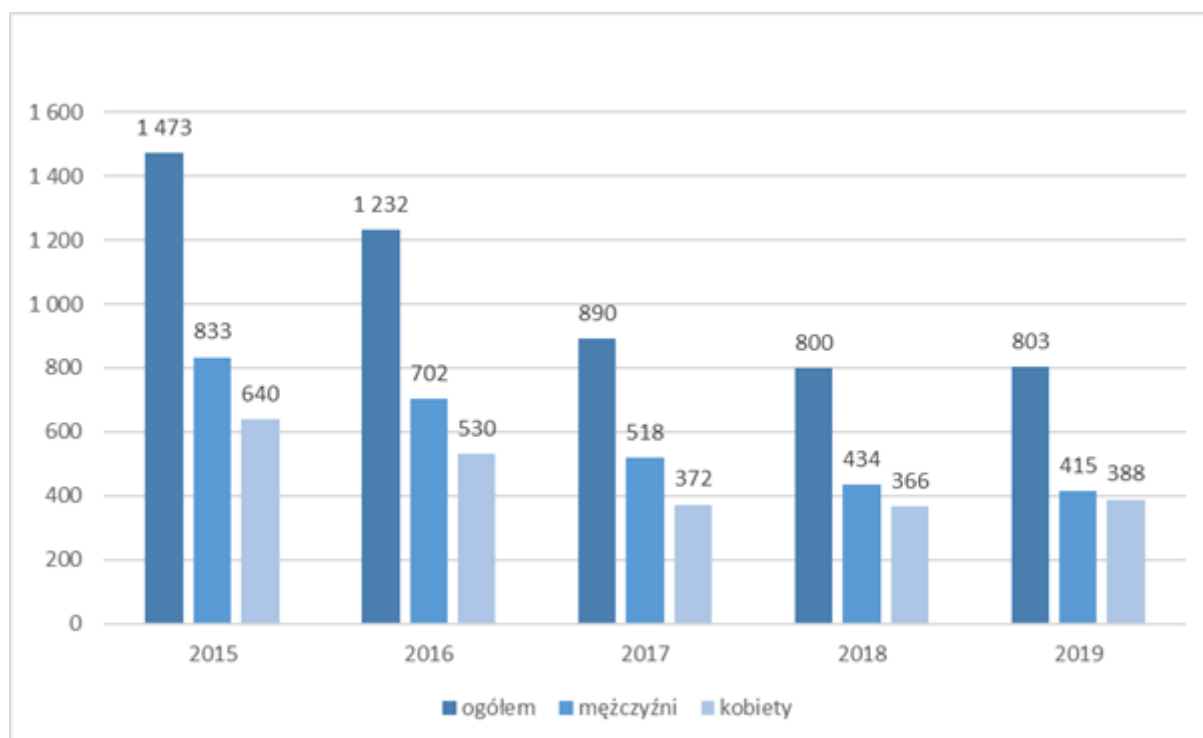
⁵⁶ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	8	10	10	10	10
E	Dostawa woda, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10	9	10	10	10
F	Budownictwo	262	269	282	322	377
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	865	848	834	818	816
H	Transport i gospodarka magazynowa	174	180	189	188	195
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	59	55	55	58	62
J	Informacja i komunikacja	48	53	59	62	69
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	57	51	55	60	57
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	79	81	88	89	93
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	134	139	141	158	186
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	45	51	53	62	70
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	44	44	44	45	44
P	Edukacja	91	92	98	95	95
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	119	124	137	142	144

R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	41	45	44	45	55
S I T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	208	219	225	249	277
Ogółem		2757	2779	2833	2915	3056

Przechodząc do analizy rynku pracy, należy zauważyć, że w Powiecie Brzezińskim liczba osób bezrobotnych maleje (Rys. 12). W roku 2015 w powiecie były 1473 osoby zarejestrowane jako bezrobotne, z kolei w roku 2019 jest ich już tylko 803. Daje to spadek na poziomie prawie 55%. Nie zmienia się jednak tendencja widoczna w podziale na płcie, wciąż większą ilość bezrobotnych w latach 2015-2019 stanowili mężczyźni. Mimo to można zauważyć, że w stosunku do roku 2018 w roku 2019 zwiększyła się ilość kobiet bezrobotnych.

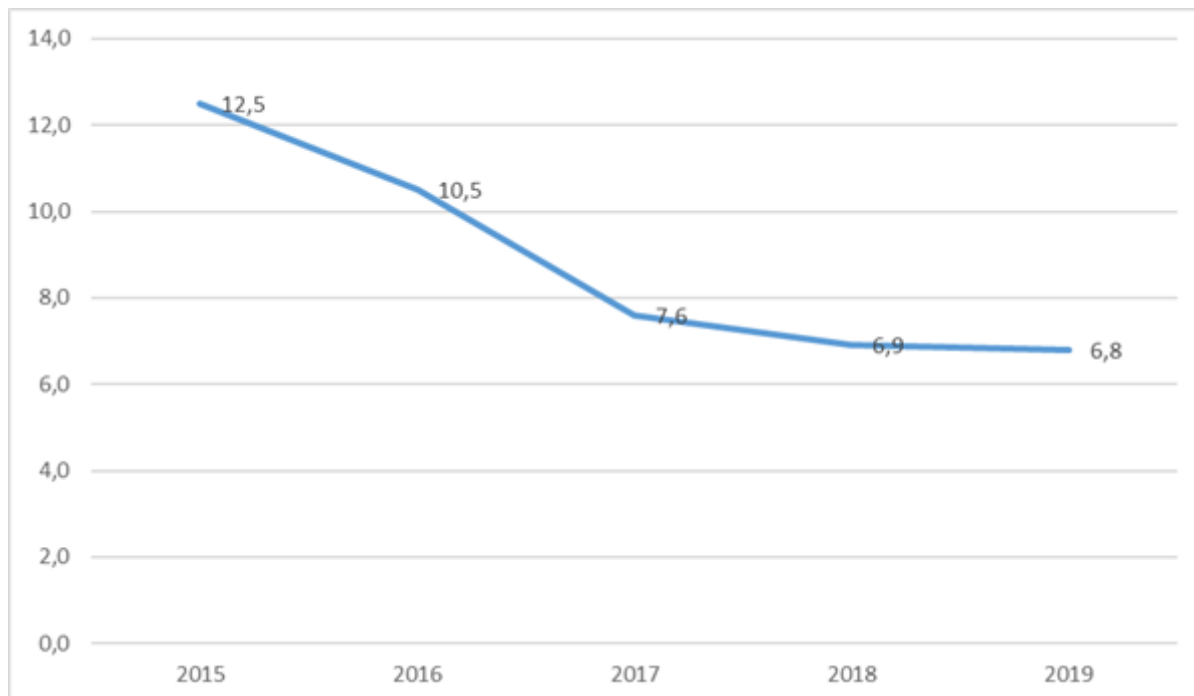
Rys. 12. Bezrobotni zarejestrowani wg płci i typu w Powiecie Brzezińskim (2015-2019)⁵⁷.

⁵⁷ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Analizując wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego, zauważyć można znaczący spadek z 12,5% w roku 2015 do 6,8% w roku 2019 (Rys. 13).

Rys. 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Brzezińskim w latach 2015-2019⁵⁸.

Przeciwdziałaniem bezrobociu oraz aktywizacją lokalnego rynku pracy w Powiecie Brzezińskim zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Brzezinach. Z danych PUP wynika, że w roku 2019 z rejestrów zarejestrowanych bezrobotnych 92 osoby miały prawo do zasiłku dla bezrobotnych (w 2018 roku – 118 osób). Spośród osób bezrobotnych 50 osób to osoby niepełnosprawne. Najmniejszą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym (66 osób – 8,2% ogółu bezrobotnych – wzrost w stosunku do roku 2018 – 56 osób)⁵⁹.

9. Edukacja

Na obszarze Powiatu Brzezińskiego funkcjonują szkoły podstawowe i ponadpodstawowe oraz Zespół Szkół Specjalnych, którego od 1 września 2020 r. uchwałą Rady Powiatu w Brzezinach dokonano zmiany nazwy na Powiatowy Zespół Szkół i Placówek Oświatowych.

Jednym z zadań każdego powiatu w zakresie edukacji jest zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych specjalnych oraz szkół ponadgimnazjalnych. W konsekwencji

⁵⁸ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

⁵⁹ Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

tego, Powiat Brzeziński był organem prowadzącym placówki oświatowe, które zostały wskazane w poniższej tabeli (Tabela 16) – stan na 31 sierpnia 2019 r.

Tabela 16. Struktura szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Brzeziński w latach 2017-2020⁶⁰.

Lp	Szkoła/placówka	Liczba oddziałów			Liczba uczniów		
		2017/18	2018/19	2019/20	2017/18	2018/19	2019/20
1	Liceum Ogólnokształcące im. J. Iwaszkiewicza, ul. Okrzei 1, Brzeziny	3	4 IA, IB, IIA, III*	6 IA, IB, IC, IIA, IIB, C**	64	78 IA -20 IB -19 IIA - 26 III - 13	127 IA - 13 IB - 21 IC - 29 IIA - 20 IIB - 18 III - 26
2	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, ul. Konstytucji 3-go Maja 5, Brzeziny	11	10	12	268	210	298
	Liceum Ogólnokształcące	bd.	1	2	bd.	12	52
	Technikum ogółem	bd.	9	10	bd.	198	246
	Technik ekonomista	bd.	-	-	bd.	26	28
	Technik logistyk	bd.	-	-	bd.	88	117
	Technik żywienia i usług gastronomicznych	bd.	-	-	bd.	76	93
	Kelner	bd.	-	-	bd.	8	8
3	Zespół Szkół Specjalnych, ul. Konstytucji 3-go Maja 3, Brzeziny	9	9	11	55	63	69
	Szkoła Podstawowa Specjalna	bd.	5	6	bd.	28	28
	Gimnazjum Specjalne	bd.	1	0	bd.	6	0
	Szkoła Specjalna Przystosowująca do	bd.	2	2	bd.	9	8

⁶⁰ Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

	Pracy						
	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	bd.	1	1	bd.	20	24
	Zespół rewalidacyjno-wychowawczy	bd.	0	1	bd.	0	4
	Oddział Przedszkolny	bd.	0	1	bd.	0	5
4	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Obejmuje opieką psychologiczno-pedagogiczną ok. 5 tys. dzieci z terenu działania placówki					
<p>* IA: biol-chem-mundurowa, IB: humanistyczna, IIA: mundurowo-humanistyczna, III: ogólna ** IA: politechni-biol-chem, IB: humanistyczna, IC: ogólna, IIA: biol-chem, IIB: humanistyczna, III: ogólna bd. - brak danych</p>							

Analizując powyższą tabelę, można zauważyć, że w szkołach i placówkach oświatowych, którymi włada Powiat Brzeziński, wzrosła liczba uczniów, jak i oddziałów. Związane jest to z reformą szkolnictwa, polegającą na likwidacji gimnazjalnego poziomu kształcenia. Oznacza to, że uczniowie będą kontynuowali naukę w 4-letnich liceach ogólnokształcących i 5-letnich technikach lub szkołach branżowych. Kluczowe jednak jest, iż liczba uczniów w Powiecie Brzezińskim w dalszym ciągu odbiega od średniej wojewódzkiej⁶¹.

Od 2017 roku najwięcej uczniów uczęszcza do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, znajdującego się w Brzezinach przy ul. Konstytucji 3-go Maja 5. Największym zainteresowaniem cieszy się technik logistyk, a także technik żywienia i usług gastronomicznych. Nieco mniej uczniów kształci się w liceach.

Warto też zwrócić uwagę, że sukcesywnie wzrasta liczba uczniów w Zespole Szkół Specjalnych, dlatego od 1 września 2015 roku w Szkole Podstawowej Specjalnej w Brzezinach realizowane jest Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka. Obecnie z tego typu zajęć korzysta 20 dzieci. Ponadto, w ramach niniejszego wsparcia możliwe są także porady telefoniczne, których udziela szerokie grono wykwalifikowanych specjalistów. Warto zaznaczyć, iż jest to jedyna placówka na terenie Powiatu Brzezińskiego, która udziela tego typu wsparcia i dzięki środkom z budżetu państwa (otrzymanym w 2017 roku w wyniku realizacji zadania wynikającego z rządowego programu „Za życiem” w ramach Wiodącego Ośrodka Koordynacyjnego-Rehabilitacyjnego-Opiekuńczego) doposażono pomieszczenia (sale, gabinety) w specjalistyczny sprzęt i niezbędne pomoce dydaktyczne⁶².

⁶¹ Kapitał ludzki w Polsce w latach 2014-2018, 31.12.2019 r. <https://stat.gov.pl>

⁶² Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

Co więcej, od 1 września 2019 r. w Zespole Szkół Specjalnych w Brzezinach funkcjonuje - jedyny w Powiecie - oddział przedszkola specjalnego dla niepełnosprawnych dzieci, które zmagają się z różnego rodzaju i różnego stopnia schorzeniami. W jego strukturze utworzono IPET, czyli indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dostosowany do potrzeb i możliwości każdego dziecka⁶³.

W Powiecie Brzezińskim, oprócz szkół publicznych, działają także trzy szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych (Tabela 17). Z poniższej tabeli wynika, że coraz mniej osób kształci się w Zaocznym Liceum Ogólnokształcącym dla dorosłych. Spadła także liczba słuchaczy w Policealnej Szkole Zawodowej, jednak w roku 2019/20 dużą popularność zyskały zawody medyczne. W ostatniej z wymienionych szkół liczba uczniów utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 17. Struktura szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych na terenie Powiatu Brzezińskiego⁶⁴.

Lp	Organ prowadzący	Typ szkoły	Rok szkolny Liczba słuchaczy		
			2017/18	2018/19	2019/20
1	EDUKATOR w Brzezinach	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	82	77	84
2	EDUKATOR w Brzezinach	Policealna Szkoła Zawodowa kształcąca w zawodach technik: - BHP i administracji, - zawody medyczne, - inne zawody	97 -50 - 0 - 47	89 - 40 - 0 - 49	73 -33 - 30 - 10
3	Magdalena Gralec	Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	31	9	0

Uzupełnieniem oferty edukacyjnej w Powiecie Brzezińskim jest Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która swym działaniem obejmuje wszystkie jednostki administracyjne wchodzące w skład Powiatu. Niniejsza placówka udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wsparcia przy wyborze dalszego kierunku kształcenia. Z usług poradni mogą także skorzystać rodzice czy nauczyciele, np. chcąc uzyskać pomoc w wychowywaniu dzieci, jak również przedszkola bądź szkoły w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych. Dodatkowo, w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej prowadzone są warsztaty i badania diagnostyczne z zakresu logopedii, psychologii, pedagogiki, czy też wczesnego wspomaganie rozwoju⁶⁵.

⁶³ Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

⁶⁴ Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

⁶⁵ Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

Dodatkowo, na terenie Powiatu Brzezińskiego funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku, który organizuje liczne wykłady, konferencje, wycieczki oraz spotkania dla osób w wieku 60+⁶⁶. Uniwersytet Trzeciego Wieku prowadzony jest przez Stowarzyszenie Rozwoju Powiatu Brzezińskiego „Nasz Powiat”.

Na terenie Powiatu Brzezińskiego poziom zdawalności egzaminu maturalnego jest niższy od średniej wojewódzkiej. W latach 2014-2018 najwyższy poziom zdawalności egzaminu dojrzałości w Powiecie odnotowano w 2017 roku (zarówno w szkołach zawodowych, jak i w liceach) i co zaskakujące, był on wyższy od średniej wartości dla województwa łódzkiego. Rok później, czyli w 2018 poziom zdawalności egzaminu maturalnego obniżył się⁶⁷.

10. Pomoc społeczna

Podstawowymi instytucjami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, znajdującymi się na terenie gmin wchodzących w skład Powiatu Brzezińskiego, są ośrodki pomocy społecznej. Na terenie Powiatu funkcjonuje 5 takich obiektów:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dmosinie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeżowie,

W ramach swoich kompetencji wyżej wskazane placówki opracowują i realizują gminne strategie rozwiązywania problemów społecznych, a w szczególności: programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których zadaniem jest integracja osób oraz rodzin z grup szczególnego ryzyka. Do zadań ośrodków pomocy społecznej zalicza się także przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych, organizacja prac socjalnych, udzielanie pomocy rzeczowej, dożywianie dzieci, czy też organizacja i świadczenie usług opiekuńczych. Niniejsze instytucje odpowiedzialne są również za prowadzenie placówek wsparcia rodzinnego i mieszkań chronionych oraz za kierowanie osób do domów pomocy społecznej. Ponadto, współpracują one z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, usług poradnictwa zawodowego, jak i szkoleń.

Na poziomie powiatu, zadania z zakresu pomocy społecznej (odmienne od zakresu działań i możliwości gmin oraz zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), które zlokalizowane jest w Brzezinach przy ul. Konstytucji 3-go Maja 5. Do jego podstawowych zadań należy:

⁶⁶ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

⁶⁷ GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

- realizacja działań, a także współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz fundacjami, na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, w tym podejmowanie kroków w celu ograniczenia skutków niepełnosprawności, jak i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
- wsparcie finansowe uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, kultury, sportu, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, rehabilitacji dzieci i młodzieży, a także dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- przedstawianie planów i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa⁶⁸.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzezinach jest także odpowiedzialne za wsparcie rodzin, dlatego jest realizatorem systemu rodzinnej pieczy zastępczej. Dodatkowo, Powiat przy pomocy PCPR podejmuje działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu, a także realizuje zadania określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do których należy tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, jak też ośrodków interwencji kryzysowej. W ramach wymienionych kompetencji, wdrażane są różnego rodzaju projekty i programy. W 2019 roku Powiat Brzeziński zrealizował:

- program **„Aktywny samorząd”**, finansowany ze środków PFRON, którego zasadniczym celem jest likwidacja barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych poprzez udzielenie pomocy merytorycznej, praktycznej, jak i wsparcia finansowego. Powiat Brzeziński bierze udział w tym programie od roku 2011, a w 2019 roku był on skierowany przede wszystkim do dzieci i osób w wieku aktywności zawodowej;
- projekt **„Podaruj mi skrzydła”**, który był współfinansowany przez UE ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Jego głównym celem jest zwiększenie dostępności do usług, dostosowanych do zindywidualizowanych potrzeb, dlatego w jego obrębie można wyróżnić działania edukacyjne (liczne kursy i warsztaty), terapeutyczne, wspierające funkcjonowanie rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka, a także szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- projekt **„Przyjazny świat”**, którego adresatami są osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej oraz osoby uczące się w wieku 18-26 lat, w tym pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej. Niniejszy projekt obejmował kursy (edukacyjne, zawodowe), korepetycje, warsztaty, a także indywidualne porady;
- program **„przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w powiecie brzezińskim”**, który został opracowany na lata 2017-2019. W jego zakresie zorganizowano szkolenia, prowadzono kampanie edukacyjne, podnoszono

⁶⁸ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

kompetencje kadr z ośrodków pomocy społecznej oraz wsparcia kadr z innych instytucji prowadzących działalność na rzecz dziecka i rodziny.

W granicach administracyjnych Powiatu Brzezińskiego znajdują się także dwa Domy Pomocy Społecznej, będące powiatowymi jednostkami organizacyjnymi. Świadczą one usługi bytowe, opiekuńcze oraz wspomagające na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Niniejsze placówki oferują także usługi opiekuńcze i specjalistyczne dla osób, które w nim nie zamieszkują⁶⁹.

Pierwszy Dom Pomocy Społecznej w Powiecie zlokalizowany jest w mieście Brzeziny. Jest to placówka koedukacyjna dla 100 osób przewlekle somatycznie chorych. W 2019 roku DPS w Brzezinach realizował projekt pt. „Opieka wytchnieniowa”, który był współfinansowany ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Jego kluczowym celem było udzielenie wsparcia dla członków rodzin bądź opiekunów sprawujących opiekę nad niepełnosprawnymi dziećmi oraz osobami z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności - skorzystało z niego 18 osób (14 dorosłych oraz 4 dzieci).

Drugi Dom Pomocy Społecznej znajduje się w Dąbrowie (gmina Jeżów) i jest on przeznaczony dla 90 osób niepełnosprawnych intelektualnie. Istotnym wydarzeniem dla tej jednostki było uzyskanie w dniu 21 listopada 2019 roku od Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zespołowego wyróżnienia „za podejmowanie niekonwencjonalnych, nowatorskich i wykraczających poza wymagane standardy działań na rzecz mieszkanki Domu Pomocy Społecznej w Dąbrowie - kobiet chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie oraz integrowanie różnorodnych podmiotów lokalnych i społeczności lokalnej wokół działań aktywizujących osoby z zaburzeniami psychicznymi”⁷⁰.

W dniu 26 lutego 2020 r. Powiat Brzeziński otrzymał nagrodę w konkursie „Innowacyjny Samorząd Serwisu Samorządowego PAP” za projekt: Nowatorskie narzędzia i technologie wspierające pracę terapeutyczną w DPS w Dąbrowie w Powiecie Brzezińskim.

Poniższa tabela (Tabela 19) obrazuje jak na przestrzeni ostatnich kilku lat kształtowała się pomoc społeczna realizowana w postaci świadczeń udzielanych mieszkańcom Powiatu Brzezińskiego. W 2014 roku ze wsparcia korzystało 1 089 gospodarstw domowych, a w ich ramach pomoc uzyskały 2 772 osoby, co stanowiło niecałe 9% wszystkich mieszkańców Powiatu. Z przedstawionych danych wynika, że z roku na rok maleje liczba gospodarstw domowych, jak i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2018 roku liczba rodzin objętych pomocą społeczną wyniosła 858, a liczba osób objętych wsparciem spadła do 1 898, co stanowiło nieco ponad 6% ogólnej liczby ludności Powiatu. Zgodnie z danymi GUS, w Powiecie Brzezińskim środowiskowej pomocy społecznej potrzebują przede wszystkim osoby w wieku produkcyjnym, jednak zauważalna jest systematyczna tendencja

⁶⁹ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

⁷⁰ Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

spadkowa. Mimo to, z tego typu świadczeń korzysta coraz więcej osób starszych (w wieku poprodukcyjnym).

Tabela 19. Świadczenia pomocy społecznej w Powiecie Brzezińskim w latach 2015-2018⁷¹.

		2014	2015	2016	2017	2018
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej		1 089	1 080	996	954	858
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Ogółem	2 772	2 630	2 370	2 150	1 898
	Wiek przedprodukcyjny	934	857	768	683	606
	Wiek produkcyjny	1 632	1 519	1 352	1 189	1 032
	Wiek poprodukcyjny	207	254	250	278	260
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [w %]		8,96	8,50	7,67	6,96	6,14

11. Bezpieczeństwo publiczne

Głównym organem zajmującym się bezpieczeństwem i porządkiem publicznym na terenie Powiatu Brzezińskiego jest Komenda Powiatowa Policji w Brzezinach. Z danych statystycznych GUS wynika, że w 2019 roku w granicach Powiatu stwierdzono 582 przestępstw, co oznacza, że na każde 1000 mieszkańców odnotowano 18,89 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości województwa łódzkiego, ale mniejsza od średniej dla całej Polski. Istotne jednak, że w latach 2015-2019 wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw przez policję w Brzezinach była znacznie wyższa niż dla województwa łódzkiego, jak i całego kraju (Tabela 20).

⁷¹ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Tabela 20. Przestępstwa stwierdzone przez policję i wskaźnik ich wykrywalności w Powiecie Brzezińskim w latach 2015-2019⁷².

		2015	2016	2017	2018	2019
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	Powiat Brzeziński	809	510	454	409	582
Przestępstwa stwierdzone przez policję ogółem na 1000 mieszkańców	Powiat Brzeziński	26,16	16,49	14,70	13,26	18,89
	Województwo Łódzkie	19,34	18,50	17,76	17,49	18,61
	Polska	20,80	19,48	19,62	19,99	20,75
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję [w %]	Powiat Brzeziński	80,8	79,5	80,2	81,9	83,2
	Województwo Łódzkie	58,8	61,8	65,9	67,9	69,3
	Polska	64,7	66,5	71,7	73,4	73,1

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Powiatu Brzezińskiego, w 2019 roku zarejestrowano najwięcej przestępstw o charakterze kryminalnym - 12,56 (wykrywalność 80%) oraz przeciwko mieniu - 6,88 (60%). Kolejno były to przestępstwa o charakterze gospodarczym - 3,15 (wykrywalność 80%) i drogowym - 2,04 (100%). Na ostatnim miejscu znalazły się przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu - 0,16 (wykrywalność 100%).

Ochroną przeciwpożarową w granicach Powiatu zajmuje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Brzezinach oraz 26 lokalnych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (1 w Mieście Brzeziny, 10 w Gminie Brzeziny, 8 w Gminie Dmosin, 3 w Gminie Rogów i 4 w Gminie Jeźów).

Porównując statystyki interwencji jednostek straży pożarnej z terenu Powiatu Brzezińskiego (Tabela 21), widać wzrost liczby pożarów - zarówno małych, średnich, jak i dużych. Ich ogólna liczba zwiększyła się o 50 w ciągu jednego roku, z czego 42 stanowią małe pożary. W 2019 roku odnotowano 546 miejscowych zagrożeń, co wskazuje na spadek ich ogólnej ilości w stosunku do roku poprzedzającego. Można jednak zauważyć, że w znacznym stopniu zmniejszyła się wyłącznie liczba lokalnych miejscowych zagrożeń, natomiast zarejestrowano więcej małych i średnich miejscowych zagrożeń. W 2019 roku Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Brzezinach nie otrzymała złośliwego, fałszywego

⁷² Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

alarmu. Nie zmieniła się natomiast liczba fałszywych alarmów w dobrej wierze oraz z instalacji wykrywania.

Tabela 21. Statystyki interwencji Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Brzezinach w latach 2018-2019⁷³.

		2018	2019
Zdarzenia	Ogółem	735	743
	Wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1000 ludności	24	24
Požary	Razem	104	154
	Przypadające na 1000 ludności	3	5
	Małe	102	144
	Średnie	2	8
	Duże	0	2
Miejscowe zagrożenia	Razem	587	546
	Przypadające na 1000 ludności	19	18
	Małe	32	35
	Lokalne	538	485
	Średnie	17	26
Alarmy fałszywe	Razem	44	43
	Złośliwe	1	0
	W dobrej wierze	30	30
	Z instalacji wykrywania	13	13

Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego na terenie Powiatu Brzezińskiego realizowane są też przez Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Brzezinach. Do jego zadań należy m.in. opracowywanie i aktualizacja Planów Zarządzania Kryzysowego. Ponadto, Komisja Bezpieczeństwa i Porządku, która funkcjonuje w Powiecie Brzezińskim, realizowała Program Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli na lata 2016-2020 - „Bezpieczny Powiat - Razem Bezpieczniej”.

⁷³ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

12. Opieka zdrowotna

Najbardziej kompleksową ofertę leczniczą w granicach Powiatu Brzezińskiego oferuje miasto Brzeziny, w którym najważniejszą instytucją jest Powiatowe Centrum Zdrowia w Brzezinach Sp. z o.o. W jego strukturze funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ) Przychodnia Rejonowa w Brzezinach oraz NZOZ Szpital Powiatowy w Brzezinach.

NZOZ Przychodnia Rejonowa w Brzezinach zlokalizowana jest przy ulicy Bohaterów Warszawy 2 i realizuje świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, które udzielane są w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz odpłatnie. Zakres świadczonych usług przez tą jednostkę obejmuje m.in.: usługi lekarskie, usługi pielęgniarstwa, badania diagnostyczne i laboratoryjne, orzeczenia i opiniowanie o stanie zdrowia, leczenie dzieci, młodzieży i osób dorosłych, szczepienia ochronne i dodatkowe⁷⁴.

NZOZ Szpital Powiatowy w Brzezinach mieści się przy ul. Marii Curie – Skłodowskiej 6 i udziela specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w ramach 9 oddziałów szpitalnych. Na szczególne wyróżnienie zasługuje Centrum Leczenia Chorób Jelita Grubego. Oferuje ono całonocny system leczenia pacjentów ze schorzeniami jelit i do 2018 roku była to jedyna taka placówka w województwie łódzkim⁷⁵.

Przy szpitalu specjalistycznym Brzeziny działa także Wielospecjalistyczna Przychodnia Lekarska, w skład której wchodzi:

- poradnia ginekologiczna,
- poradnia urazowo-ortopedyczna,
- poradnia dermatologiczna,
- poradnia neurologiczna,
- poradnia gruźlicy i choroby płuc,
- poradnia chirurgii ogólnej,
- poradnia onkologiczna,
- poradnia chirurgiczno-onkologiczna,
- poradnia zdrowia psychicznego,
- poradnia leczenia uzależnień,
- poradnia leczenia osteoporozy,
- poradnia rehabilitacyjna.

Poszczególne poradnie pracują w Brzezinach w trzech budynkach: przy ul. M. Skłodowskiej - Curie 6, przy ul. Bohaterów Warszawy 2 i przy ul. Wojska Polskiego 9⁷⁶. Częścią Wielospecjalistycznej Przychodni Lekarskiej jest też poradnia stomatologiczna, której komórki organizacyjne znajdują się w:

⁷⁴ <http://www.szpital-brzeziny.pl/podstawowa-opieka-zdrowotna-poz/>

⁷⁵ <http://www.szpital-brzeziny.pl/centrum-leczenia-chorob-jelita-grubego/>

⁷⁶ <http://www.szpital-brzeziny.pl/wielospecialistyczna-przychodnia-lekarska-w-brzezinach/>

- a) Brzezinach, ul. Bohaterów Warszawy 2,
- b) Jeżowie, ul. Sobieskiego 9,
- c) Kołacinie, Wiejski Ośrodek Zdrowia - Kołacin 15c
- d) SP nr 1, 2 oraz 3 w Brzezinach (świadczenia stomatologiczne dla młodzieży szkolnej)⁷⁷.

Co więcej, w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, prowadzona jest nocna i świąteczna opieka zdrowotna. W 2019 roku świadczenie to było udzielane od poniedziałku do piątku w godzinach 18:00 - 8:00 oraz całodobowo w soboty, niedziele i inne dni ustawowo wolne od pracy⁷⁸.

Ponadto, na terenie miasta Brzeziny funkcjonuje sześć NZOZ świadczących podstawową opiekę lekarską oraz siedem aptek (dane z 2019 roku), z których korzystali również mieszkańcy gminy Brzeziny.

W pozostałych jednostkach terytorialnych wchodzących w skład Powiatu Brzezińskiego, z wyjątkiem gminy Brzeziny, opieka zdrowotna dla mieszkańców była zapewniona przez działające na ich terenie Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej. Na terenie gminy Dmosin był to jeden NZOZ w Nagawkach oraz jeden NZOZ w Kołacinie. Dodatkowo w gminie Dmosin funkcjonują trzy apteki: w Kołacinie, Nagawkach, a także w Dmosinie.

Mieszkańcy gminy Rogów mogą korzystać z usług dwóch placówek zdrowotnych. Pierwsza z nich to Ośrodek Zdrowia w Rogowie, usytuowany przy ul. Dworcowej 1, natomiast drugi to Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, znajdujący się przy ul. Wojska Polskiego 13. Ich uzupełnieniem są dwa punkty apteczne.

W gminie Jeżów zlokalizowany jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarzy Rodzinnych, a także trzy punkty farmaceutyczne.

Ratownictwo medyczne na terenie Powiatu Brzezińskiego realizowane jest przez Zespół Ratownictwa Medycznego Tomaszowskiego Centrum Zdrowia, którego jedna z karetek typu „P” stacjonuje przy Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w Brzezinach.

13. Kultura

Powiat Brzeziński, jako jednostka samorządu terytorialnego, nie posiada własnych instytucji kultury, jednak wspiera (także finansowo) i promuje działalność oraz twórczość kulturalną, jak i artystyczną realizowaną przez placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, a także inne podmioty prowadzące działalność w tym zakresie.

Instytucje promujące kulturę na obszarze Powiatu Brzezińskiego znajdują się przede wszystkim w mieście Brzeziny. Zalicza się do nich:

⁷⁷ <http://www.szpital-brzeziny.pl/poradnia-stomatologiczna/>

⁷⁸ Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

- Miejski Dom Kultury w Brzezinach (do końca 2019 roku Centrum Promocji i Kultury), który jest odpowiedzialny za animowanie życia kulturalnego w mieście i jego promocję oraz redakcję samorządowego tygodnika pt. „Brzeziński Informator Samorządowy”⁷⁹;
- Muzeum Regionalne z siedzibą w neogotyckim pałacu Kleibera - rozpoczęło swoją działalność w 1972 roku. W jego zbiorach znajdują się eksponaty muzealne, które są ściśle związane z tradycyjnym rzemiosłem regionu brzezińskiego, czyli krawiectwem. Cennymi zasobami muzeum są bogate kolekcje ikonografii, dające świadectwo wielonarodowości ówczesnych mieszkańców Brzezin, którzy w większości związani byli z działalnością krawiecką. Oprócz wystaw stałych, muzeum prezentuje wystawy czasowe oraz organizuje warsztaty artystyczne czy imprezy okolicznościowe⁸⁰;
- Miejską Bibliotekę Publiczną im. Juliana Tuwima w Brzezinach - niniejsza placówka organizuje, jak również zapewnia dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej. Co więcej, pełni ona zadania biblioteki powiatowej, koordynując m.in. pracę gminnych bibliotek działających na terenie Powiatu - np. Gminnej Biblioteki Publicznej w Rogowie, Dmosinie czy Dąbrówce Dużej - z siedzibą w Przecławiu (gmina Brzeziny). W niniejszych placówkach odbywają się liczne lekcje biblioteczne, wycieczki i wystawy, w szczególności edukacyjne oraz promujące działalność artystyczną osób niepełnosprawnych, upamiętniające najważniejsze wydarzenia kulturalne i literackie, rocznice narodzin i śmierci pisarzy. Organizowane są różne akcje typu: „Cała Polska czyta dzieciom”, konkursy plastyczne, poetyckie i okolicznościowe, czy też spotkania z aktorami i pisarzami⁸¹.

Na terenie gminy Jeżów funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, którego działalność ukierunkowana jest na rozpowszechnianie i edukowanie w zakresie kultury mieszkańców gminy. Do najważniejszych zadań placówki zaliczono krzewienie folkloru i rękodzieła ludowego⁸².

14. Sport i rekreacja

Według danych GUS, na terenie Powiatu Brzezińskiego funkcjonuje coraz więcej klubów sportowych - w 2014 roku było ich 13, natomiast w 2018 roku o 6 więcej. Dodatkowo, w latach 2014-2018 odnotowano wzrost liczby sekcji sportowych, a w szczególności w 2016 r., w porównaniu do roku poprzedzającego. Ponadto, z roku na rok wzrasta liczba osób ćwiczących. W 2018 roku liczba aktywnych sportowo osób zwiększyła się (w stosunku do roku bazowego, tj. 2014) o ok. 35%. Zmiana ta dotyczy zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Co więcej,

⁷⁹ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

⁸⁰ https://brzeziny.pl/muzeum_regionalne_w_brzezinach.php

⁸¹ https://brzeziny.pl/miejska_biblioteka_publiczna_im_juliana_tuwima.php

⁸² Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

można dostrzec, iż w Powiecie ćwiczy więcej mężczyzn niż kobiet, stanowiąc ponad 70% wszystkich ćwiczących (Tabela 22).

Tabela 22. Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS w Powiecie Brzezińskim w latach 2014-2018⁸³.

Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS	Jednostka miary	2014	2016	2018
Kluby	szt.	13	17	19
Ćwiczący ogółem	osoba	575	802	887
Ćwiczący mężczyźni	osoba	398	554	622
Ćwiczący kobiety	osoba	177	248	265
Sekcje sportowe	szt.	15	22	24
Trenerzy	osoba	5	17	19

Najbardziej rozpoznawalnym klubem sportowym z Powiatu Brzezińskiego jest „KS Hokej Start Brzeziny”. Jest to kobieca drużyna, która od lat należy do czołówki polskiego hokeja na trawie. W strukturze klubu funkcjonują cztery kategorie wiekowe: młodziczki, juniorki młodsze, juniorki starsze oraz seniorki⁸⁴. Na wyróżnienie zasługuje także MLUKS – Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy, który w sezonie 2019/2020 zajął trzecią pozycję w rozgrywkach II ligi Polskiego Związku Tenisa Stołowego⁸⁵.

Zupełnie inaczej prezentuje się sytuacja związana z obiektami sportowymi, znajdującymi się na terenie Powiatu Brzezińskiego (Tabela 23). W analizowanym okresie czasowym, tj. 2014-2018, liczba obiektów sportowych w Powiecie nie uległa znacznej zmianie. W granicach administracyjnych Powiatu Brzezińskiego znajdują się: stadion miejski oraz kryta pływalnia (funkcjonujące w strukturach Centrum Kultury Fizycznej w Brzezinach przy ul. Sportowej 1), 8 boisk piłkarskich, 3 boiska do koszykówki (2 w mieście Brzeziny, 1 w Gminie Dmosin), 4 boiska uniwersalne-wielozadaniowe, 2 korty tenisowe, jedna kryta pływalnia oraz cztery inne obiekty (siłownie zewnętrzne).

⁸³ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

⁸⁴ <http://hokejbrzeziny.prv.pl/>

⁸⁵ Dane ze Starostwa Powiatowego w Brzezinach

Tabela 23. Obiekty sportowe w Powiecie Brzezińskim w latach 2014-2018⁸⁶.

Obiekty sportowe	2014	2018
Stadiony	1	1
Boiska piłkarskie	8	8
Boiska do koszykówki	0	3
Boiska do piłki siatkowej	0	0
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	4	4
Korty tenisowe	0	2
Pływalnie kryte	1	1
Inne obiekty; siłownie zewnętrzne	3	4

Podsumowując zebrane przez GUS dane, można zauważyć, że w Powiecie Brzezińskim brakowało obiektów sportowych. W porównaniu z analizowanymi latami należy zauważyć, że na terenie Powiatu znacznie zwiększyła się liczba funkcjonujących kortów tenisowych (4 obiekty) oraz siłowni zewnętrznych (15 obiektów) – stan na rok 2020⁸⁷.

Do najważniejszych imprez sportowych organizowanych na terenie Powiatu Brzezińskiego zaliczyć można **Górski Maraton w Centrum Polski „Maraton Syberia” o Puchar Powiatu Brzezińskiego**. Jest to impreza rowerowa organizowana od 2011 roku, odbywająca się na przełomie maja i czerwca. Trasa maratonu została podzielona na trzy dystanse (najdłuższy liczy ponad 66 km) i obejmuje różnorodne tereny Powiatu, gdzie różnica wysokości wynosi 1170 m, stąd nazwa wydarzenia. Kolejną, cykliczną imprezą jest listopadowy **Bieg Niepodległości o Puchar Starosty Brzezińskiego**, który organizowany jest przez Powiat Brzeziński, UKS „LIDER” Brzeziny oraz LKS Kolutzki. Bieg przeprowadzany jest w czterech kategoriach wiekowych: dla dzieci do 9 lat, dla dzieci w wieku 10-12 lat, dla młodzieży w kategorii 13-15 lat oraz dla dorosłych. Dla młodzieży, od 2008 roku, organizowany jest także **Międzyszkolny Turniej Integryjny w Piłce Siatkowej o Puchar Starosty**. Od 2006 roku organizowany jest również **Turniej Halowej Piłki Nożnej Strażaków Powiatu Brzezińskiego**. Współorganizatorami turnieju są Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Brzezinach oraz Oddział Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Brzezinach⁸⁸.

⁸⁶ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/> oraz danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Brzezinach.

⁸⁷ Dane ze Starostwa Powiatowego w Brzezinach.

⁸⁸ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

W 2019 roku w Powiecie Brzezińskim odbył się również:

- **Majowy turniej piłki nożnej „Planeta Mody Cup” o Puchar Starosty**, który adresowany był do chłopców i dziewczynek z rocznika 2006,
- **Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Komendanta Powiatowego Policji** w Brzezinach,
- **Spartakiada „7” Powiatów**, w której uczestnicy z zaprzyjaźnionych powiatów konkurują w trzech dyscyplinach: piłce siatkowej, tenisie stołowym oraz biegach przełajowych,
- **Turniej Strzelecki „Wspólnie do celu” o Puchar Komendanta Powiatowego Policji** w Brzezinach⁸⁹,
- **XII Powiatowy Bieg Niepodległościowy pod patronem starosty**, organizowany dla różnych kategorii wiekowych (do 9 lat, 10-12 lat, 13-15 lat oraz dla dorosłych) i na kilku dystansach (300m, 600m, 1000m, 10km)⁹⁰.

15. Turystyka

Powiat Brzeziński charakteryzuje się dużym potencjałem turystycznym. Jak już wspomniano w rozdziale 3 (środowisko przyrodnicze), w jego obrębie znajdują się liczne tereny o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, wśród których wyróżnia się Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, Obszary Chronionego Krajobrazu, Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe, Rezerваты Przyrody czy też Obszary Natura 2000. Najczęściej występują one w dolinach rzecznych oraz rozległych kompleksach leśnych. Pod względem turystycznym do najbardziej atrakcyjnych miejsc na terenie Powiatu zaliczyć można:

- **Zespół Przyrodniczo–Krajobrazowy Górnej Mroźnicy**, obejmujący uroczyska leśne Szymaniczki–Tadzin. Znajduje on się na obszarze Gminy Brzeziny,
- **Rezerwat Przyrody Parowy Janinowskie**, chroniący labirynt polodowcowych, głębokich parowów, na których dnie występują ogromne głązy narzutowe. Całość pokryta jest cennymi kompleksami leśnymi.
- **Rezerwat Przyrody Rawka** (Gmina Jeźów), utworzony wokół rzeki Rawki, która bierze swój początek na terenie gminy Jeźów. Rezerwat obejmuje swym zasięgiem całą rzekę (od jej źródeł aż do ujścia)⁹¹.
- **Leśny Zakład Doświadczalny** (Gmina Rogów), który powstał w 1922 roku. Obecnie składa się on z pięciu jednostek organizacyjnych: Arboretum (skupiające w swych zasobach rośliny niemal z całego świata), Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, Nadleśnictwo z gospodarstwem szkółkarskim, Ośrodek Hodowli Zwierzęcy oraz Gospodarstwo Rolnicze w Puczniewie⁹². Na uwagę zasługuje także Alpinarium,

⁸⁹ Raport o stanie Powiatu Brzezińskiego za 2019 rok.

⁹⁰ <http://www.powiat-brzeziny.pl/content/xii-powiatowy-bieg-niepodleg%C5%82o%C5%9Bciowy-10-listopada-2019-r>

⁹¹ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

⁹² <http://lzdrogow.sggw.pl/o-nas/struktura/>

czyli ogród, będący pozostałością leśną, w którym dominuje roślinność skalna.

Powiat Brzeziński może pochwalić się również licznymi obiektami zabytkowymi, głównie sakralnymi oraz miejscami pamięci narodowej z czasów I i II wojny światowej. Najważniejszym, a w dodatku najstarszym zabytkiem o charakterze sakralnym jest kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Brzezinach, wybudowany pod koniec XIII wieku⁹³. Na wyróżnienie zasługuje także kościół filialny Św. Anny i Zespół Klasztorny Reformatów, mieszczący się w Brzezinach przy ul. Reformackiej 1. W jego skład wchodzi barokowy kościół pw. św. Franciszka, zabudowania klasztorne, przyklasztorny cmentarz, dzwonnica oraz zabytkowe ogrodzenie. Kolejnymi, unikalnymi zabytkami sakralnymi znajdującymi się w Powiecie są: drewniany kościół cmentarny pw. Św. Leonarda w Jeżowie, powstały w 2 poł. XVII w., zespół klasztorny benedyktynów z XVI-XX wieku (tj. kościół Św. Andrzeja, kościół Św. Józefa oraz cmentarz kościelny) w Jeżowie, barokowy kościół Sióstr Bernardynek pw. Św. Ducha w Brzezinach, jak i kościół parafialny pw. św. Andrzeja Apostoła i św. Małgorzaty (Gmina Dmosin)⁹⁴.

Do najważniejszych zabytków świeckich Powiatu Brzezińskiego z pewnością należy zaliczyć:

- a) dwór szlachecki rodziny Sulikowskich wraz z czworakami w miejscowości Popień (Gmina Jeżów),
- b) dwór szlachecki rodziny Sulikowskich w Dąbrowie (Gmina Jeżów) - obecnie służący jako Dom Pomocy Społecznej,
- c) murowany XIX-wieczny zespół dworski rodziny Potockich wraz z rozległym parkiem, znajdujący się w Jankowicach (Gmina Jeżów),
- d) młyny wodne (m.in. drewniany młyn z kołem w Zamłynie, drewniany młyn w Górze pochodzący z 1930 roku, murowany młyn z 1924 roku zlokalizowany w Jankowicach)⁹⁵.

Dość bogatą ofertę turystyczną oferuje Gmina Dmosin, w której, oprócz obiektów sakralnych, znajduje się m.in. skansen w Nagawkach, będący pozostałością zespołu dworsko-parkowego, zespół dworski z XIX/XX wieku w miejscowości Osiny, czy cmentarz mariawitów w Woli Cyrusowej⁹⁶. W ostatnim czasie największym zainteresowaniem cieszy Park Jurajsko-Botaniczny „Dino Park” w Kołacinku. W jego ofercie można znaleźć zwiedzanie muzeum skamieniałości, centrum edukacyjne, naturalnej wielkości figury dinozaurów oraz liczne place zabaw. Jest to doskonałe miejsce do spędzania wolnego czasu dla rodzin, gdzie w formie rozrywki można poznać ciekawe informacje na temat ery lodowcowej⁹⁷.

Mówiąc o turystyce w Powiecie Brzezińskim nie można zapomnieć o Gminie Rogów, w której, poza Leśnym Zakładem Doświadczalnym, dużą popularność zyskała kolej wąskotorowa. Jest to pierwsza i jedyna muzealna tego typu linia kolejowa w województwie łódzkim.

⁹³ <http://www.fara-brzeziny.pl/pw-podwyzszenia-sw-krzyza/>

⁹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

⁹⁵ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

⁹⁶ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2017-2020.

⁹⁷ Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020.

Powstała ona w 1915 roku, łącząc Rogów z Rawą Mazowiecką i Białą Rawską. Aktualnie kolej wąskotorowa służy przede wszystkim turystom chcącym poznać historię Kolei Rogowskiej wraz z otaczającym ją krajobrazem⁹⁸. W Rogowie znajdziemy także zespół pałacowy i folwarczny, założony prawdopodobnie w XIX/XX wieku. W jego skład wchodzi secesyjny pałac, zabudowania gospodarcze (gorzelnia, spichrz, 2 stodoły, obora) oraz park⁹⁹.

Co więcej, na terenie Powiatu znajdują się 8 szlaków turystycznych oraz 1 ścieżka edukacyjna:

- szlak rowerowy po Parku Krajobrazowym Wzniesień Łódzkich,
- szlak pieszy po Parku Krajobrazowym Wzniesień Łódzkich,
- szlak wytchnienia "Muzeum w przestrzeni - wielokulturowe korzenie regionu łódzkiego" (Stare Koluszki–Rochna–Tworzyjanki–Brzeziny),
- szlak rowerowy śladami wojennymi 1914 r. (Brzeziny – Szymaniszki – Stary Rozworyn – Michałów – Bronowice – Tworzyjanki – Kędziorki),
- szlak pieszy Doliny Mrogi (od miejscowości Gałkówek Kolonia, wzdłuż rz. Mrogi aż do miejscowości Dmosin Drugi),
- szlak rowerowy o łącznej długości ok. 69 km prowadzący przez: Brzeziny – Paprotnia – Las Wiączyński – Byszewy – Skoszewy – Las Janinowski – Polik – Brzeziny,
- szlak Brzeziny–Tworzyjanki–Brzeziny,
- szlak Szymianiczki – „Górka Tadzińska” – Brzeziny,
- ścieżka edukacyjna: Dmosin – Lubowidza – Wola Cyrusowa – Wola Cyrusowa-Kolonia – Kołacinek.

Bogata oferta turystyczna Powiatu Brzezińskiego powinna być kluczowym elementem służącym rozwojowi bazy turystycznej, w tym agroturystyki. Według danych GUS, na terenie Powiatu znajduje się wyłącznie 5 obiektów turystycznych, które oferują 347 miejsc noclegowych. Najbogatszą ofertę dostarczają ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (79,8% wszystkich miejsc noclegowych). Warto zwrócić uwagę na niewielką ilość domów wycieczkowych i kwater prywatnych. Co istotne, stopień wykorzystania istniejących miejsc noclegowych jest niewielki - średnia wartość tego wskaźnika z lat 2016-2019 ukształtowała się na poziomie 14,7% (Tabela 24).

⁹⁸ <https://kolejrogowska.pl/>

⁹⁹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Brzezińskiego na lata 2017-2020.

Tabela 24. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe w Powiecie Brzezińskim w latach 2016-2019¹⁰⁰.

Turystyczne obiekty noclegowe	2016	2017	2018	2019
Ogółem	6	6	6	5
Hotele	1	1	1	1
Domy wycieczkowe	1	1	1	1
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3	3	4	3
Pokoje gościnne/ kwatery prywatne	1	1	0	0
Miejsca noclegowe	2016	2017	2018	2019
Ogółem	294	291	329	347
W hotelach	51	51	46	46
W domach wycieczkowych	25	25	25	24
W ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych	198	198	258	277
W pokojach gościnnych/ kwaterach prywatnych	20	17	0	0
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych [w %]	14,3	13,0	16,3	15,3

16. Wizerunek i promocja

Kierunki budowania wizerunku Powiatu Brzezińskiego, jak i działań promocyjnych należy rozpatrywać dwojako:

- wizerunek jednostki na szczeblu ponadregionalnym i krajowym;
- wizerunek powiatu wśród jego mieszkańców.

Budowanie wizerunku jednostki samorządu terytorialnego jakim jest powiat powinno opierać się na analizie szans i mocnych stron jednostek takich jak potencjał gmin, czy miasta Brzeziny. Potencjał endogeniczny regionu, jak i walory infrastrukturalne w postaci węzłów komunikacyjnych zlokalizowanych w bliskiej odległości stanowią niezwykłą szansę na budowanie lokalnej atrakcyjności powiatu w zakresie rozwoju turystyki, jak i budowania

¹⁰⁰ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

potencjału inwestycyjnego. Spójność wizerunkowa jednostki oparta na indywidualnych potencjałach buduje wizerunek obszaru charakterystycznego o określonych możliwościach i szansach. Realizacja takiej polityki wizerunkowej umożliwi prowadzenie działań mających na celu budowanie współpracy ponadregionalnej i tworzenia partnerstw, co z pewnością pozytywnie wpłynie na ogólny odbiór Powiatu Brzezińskiego jako partnera o szerokiej ofercie i niezwykłym potencjale dla podmiotów publicznych i prywatnych, jak np. powiaty, ich związki i stowarzyszenia, uczelnie wyższe, klastry naukowe i technologiczne czy inwestorzy krajowi i zagraniczni.

W Powiecie Brzezińskim należy tworzyć szanse na budowanie postaw współodpowiedzialności mieszkańców za losy jednostki, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego i stworzenie ścieżki umożliwiającej zaangażowanie mieszkańców w bieżące inicjatywy podejmowane przez Powiat. Takie działania wzmocni wizerunek jednostki wśród mieszkańców jako przystępnej, obserwującej potrzeby mieszkańców i działającej w kierunku zaspokajania tych potrzeb.

W chwili obecnej Powiat Brzeziński realizuje działania promocyjne za pomocą następujących kanałów:

- Internet – Biuletyn Informacji Publiczne;
- Internet – strona internetowa Powiatu;
- Internet – oficjalny profil Powiatu na portalu Facebook;
- Lokalna prasa – dwutygodnik Brzeziński Informator Samorządowy;
- Portal Internetowy EBR24;
- Audycje radiowe w radiu RCS.

Ponadto podejmowane są działania promocyjne na szczeblu lokalnym, w postaci realizacji wachlarza wydarzeń skierowanych głównie do mieszkańców. Do głównym wydarzeń realizowanych w roku 2019 można zaliczyć:

- VI Regionalny Konkurs Kolęd – wydarzenie organizowane przy współpracy Szkoły Muzycznej w Brzezinach.
- XII Powiatowe Spotkanie Noworoczne – jest to jedno z największych i najważniejszych uroczystości Powiatu Brzezińskiego, powiązane bezpośrednio z inicjatywą „Człowiek dla Powiatu”, doceniającą osoby promujące Powiat Brzeziński;
- Spotkanie Podregionu Centralnego – cykl spotkań samorządowców z terenu Podregionu Centralnego, w skład którego wchodzi: powiat zgierski, pabianicki, łódzki-wschodni, brzeziński oraz miasto Łódź. Współpraca ma na celu podejmowanie działań w celu wspólnego tworzenia i realizacji projektów.
- Jarmark Wielkanocny – była to pierwsza edycja tego wydarzenia.
- Święto Powiatu Brzezińskiego – kolejna edycja jednego z najważniejszych wydarzeń w powiecie.
- Dożynki Gminno-Powiatowe w Dmosinie – cykliczne wydarzenie skierowane do mieszkańców;

- XII Powiatowy Bieg Niepodległości oraz Obchody Święta Niepodległości – coroczne święto podkreślające działanie powiatu nakierowane na zachowanie wartości państwowych i dziedzictwa kulturowego.
- Posiedzenie Konwentu Powiatów Województwa Łódzkiego – posiedzenie organizowane było przez Powiat Brzeziński.

Szeroki wachlarz imprez regionalnych oraz działań mających na celu podejmowanie współpracy ponadregionalnej wskazuje na zaangażowanie władz powiatu w budowanie pozytywnego wizerunku w województwie. Rekomenduje się jednak zintensyfikować te inicjatywy, szczególnie nakierowane na nawiązywanie nowych kontaktów między podmiotami, a także poprzez angażowanie mieszkańców w bieżącą działalność jednostki.

17. Usługi administracyjne

Usługi administracyjne na poziomie powiatowym świadczone są przez **Starostwo Powiatowe**. Siedziba Starostwa Powiatowego w Brzezinach znajduje się przy ul. Sienkiewicza 16.

Za sprawną organizację pracy i efektywne funkcjonowanie starostwa odpowiedzialny jest przede wszystkim **Starosta Powiatu**. Do jego kompetencji należy również m.in. zwoływanie posiedzeń Zarządu Powiatu i przewodniczenie im, prowadzenie rejestru uchwał Rady i zbioru aktów prawa miejscowego, składanie oświadczeń dotyczących bieżącej działalności starostwa, wydawanie indywidualnych decyzji w sprawach z zakresu administracji publicznej, wydawanie upoważnień osobom podległym, nadzorowanie działalności właściwego Powiatowego Urzędu Pracy oraz niektórych wydziałów starostwa, przestrzeganie prawa określonego w przepisach. Jeżeli Starosta nie może pełnić obowiązków służbowych, wszystkie jego zadania i kompetencje (z zastrzeżeniem art. 38 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym) obejmuje **Wicestarosta**. Ponadto, Wicestarosta posiada kompetencje i wykonuje inne zadania w zakresie wyznaczonym przez Starostę. Co więcej, Wicestarosta nadzoruje działalność niektórych wydziałów starostwa, a także jednostek organizacyjnych, takich jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzezinach, Domy Pomocy Społecznej, czy też placówek edukacyjno-oświatowych podlegającym powiatowi, tj. Powiatowego Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych w Brzezinach, Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Brzezinach, Liceum Ogólnokształcącego w Brzezinach, szkół podstawowych specjalnych jak też Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Brzezinach.

Kolejno, Starosta może również upoważnić **Sekretarza** do wykonywania w jego imieniu zadań, w szczególności z zakresu zapewnienia właściwej organizacji pracy urzędu oraz realizowania polityki zarządzania zasobami ludzkimi, dlatego też jednocześnie pełni on funkcję naczelnika Wydziału Organizacji i Kadr. Co więcej, Sekretarz jest odpowiedzialny za nadzorowanie wykonywania zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie wspierania rodziny, sprawowania pieczy zastępczej, jak też pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków.

Ważną osobą w strukturze administracyjnej Starostwa Powiatowego jest **Skarbnik**, będący głównym księgowym budżetu Powiatu. W konsekwencji tego do zadań Skarbnika należy przede wszystkim: nadzór nad całokształtem spraw z zakresu rachunkowości w Starostwie i jednostkach organizacyjnych Powiatu, prowadzenie księgowości i ewidencji mienia, opracowywanie projektu budżetu i analiza jego realizacji, jak też sporządzanie prawidłowej sprawozdawczości budżetowej. Dodatkowo, Skarbnik pełni funkcję naczelnika Wydziału Finansowego.

W celu usprawnienia i zapewnienia właściwego oraz terminowego wykonywania zadań powiatowych, w strukturze Starostwa Powiatowego wyodrębniono:

1. Wydział Organizacji i Kadr,
2. Wydział Finansowy,
3. Wydział Komunikacji i Transportu,
4. Wydział Rozwoju Powiatu, Dróg, Rolnictwa i Ochrony Środowiska,
5. Wydział Budownictwa, Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami,
6. Wydział Edukacji, Spraw Społecznych, Obywatelskich i Promocji,
7. Powiatowego Rzecznika Konsumentów,
8. Stanowisko ds. Kontroli Finansowej,
9. Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego,
10. Zespół Radców Prawnych,
11. Pełnomocnika Starosty ds. Ochrony Informacji Niejawnych,
12. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
13. Inspektora Danych Osobowych,
14. Administratora Systemów Informatycznych.

Do wspólnych kompetencji wydziałów można zaliczyć m.in.: prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie określonych decyzji, sporządzanie projektów uchwał i innych aktów wnoszących, opracowywanie planów, prognoz, sprawozdań z wykonywanych zadań, przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych, czy przyjmowanie interesantów¹⁰¹.

18. Współpraca samorządowa

W dokumencie "Strategia Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2014-2020" wskazano jako cel strategiczny II Rozwój komunikacji, współpracy, partnerstwa. W ramach tego celu założono osiągnięcie opisanych poniżej celów operacyjnych. W ramach tego komponentu realizacji wizji i misji strategii Powiatu Brzezińskiego w poprzednim okresie wskazywano na konieczność polepszenia komunikacji i współpracy wewnątrz i zewnątrz Powiatu, a także nawiązywanie partnerstw na poziomie lokalnym, regionalnym

¹⁰¹ <https://www.powiat-brzeziny.4bip.pl/>

i ponadregionalnym pomiędzy podmiotami publicznymi i prywatnymi a władzami Powiatu Brzezińskiego.

Prowadzenie działań mających na celu poprawę komunikacji i nawiązywanie partnerstw i współpracy wymaga od Jednostki Samorządu Terytorialnego dobrych warunków do tworzenia tej współpracy na poziomie lokalnym, czyli na poziomie samego powiatu, a także jednostek mu podległych. Sprawnie przebiegające procesy i wymiany informacji i komunikacji w JST pozwalają na wytworzenie potencjału umożliwiającego jednostkom rozwój pozycji i wzmocnienie wizerunku na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Biorąc pod uwagę dotychczasowe relacje zewnętrzne i wewnętrzne powiatu należy zintensyfikować działania mające na celu pogłębienie, ugruntowanie i ożywienie relacji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Brzezińskiego.

Działania zakładane w ramach celu operacyjnego II.1 Partnerstwo lokalne Powiat – Gminy, Miasto zakładały podjęcie działań na rzecz podnoszenia atrakcyjności obszaru Powiatu, opracowanie strategii promocji oraz stworzenie wspólnej i spójnej dla całego terenu oferty turystycznej. Działania te wciąż wymagają wdrożenia w powiecie, jak i jego relacje wewnętrzne, których poprawa umożliwi wzrost jakości komunikacji i podejmowanych na poziomie lokalnym działań. Realizacja lokalnych zamierzeń i potrzeb pozwoli jednostce na wzrost współpracy samorządowej na poziomie regionalnym.

W ramach celu operacyjnego II.2 Partnerstwo regionalne i ponadregionalne – Powiaty – Kraj poprzedni dokument strategiczny zakładał podejmowanie współpracy poprzez tworzenie partnerstw na poziomie ponadregionalnym, co przede wszystkim pozwoliłoby Powiatowi Brzezińskiemu zdobywanie nowej wiedzy, doświadczeń i przejmowanie know-how działania jednostek z regionu czy kraju. Cel ten zakładał także współpracę, wymianę informacji czy doświadczeń z organizacjami pozarządowymi i uczelniami wyższymi. Realizacja tego celu mogłaby przynieść Powiatowi korzyści w postaci popularyzacji nauki, realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych i społecznych, ale także podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych. Rekomenduje się utrzymywanie realizacji tych działań przez Powiat Brzeziński, które wpłyną pozytywnie na wzrost jakości działań podejmowanych przez jednostkę i jego rozwój. Realizacja tych inicjatyw musi być jednak zapoczątkowana przez wykonanie zamierzeń celu operacyjnego II.1, które to wzmocnią działanie na szczeblu lokalnym, a w efekcie intensyfikację działań na poziomie ponadregionalnym i krajowym.

Realizację celu strategicznego planowano także poprzez wykonanie zaplanowanych działań w ramach celu operacyjnego II.3 Partnerstwo społeczne Powiat – Mieszkańcy Powiatu. Cel ten zakładał inicjatywy mające na celu aktywizację mieszkańców, sprawną komunikację z obywatelami oraz promowanie postaw współodpowiedzialności za losy powiatu i budowanie właściwej współpracy na poziomie lokalnym i ponadregionalnym i krajowym z uwzględnieniem głosu opinii publicznej. Aktywny udział społeczności lokalnych w pracach samorządu ma ogromne przełożenie na diagnozowanie właściwych potrzeb oraz ich realizację w codziennej działalności jednostki, a także przyczyni się do kształtowania postaw społeczeństwa obywatelskiego.

W niniejszym dokumencie strategicznym rekomenduje się kontynuację zakładanych w poprzedniej Strategii celów strategicznego i operacyjnych, których realizacja wymaga dalszej pracy i zaangażowania. Budowanie mocnego fundamentu działalności powiatu na bazie mocnej współpracy samorządowej opartej o oddolne inicjatywy pozwoli na znaczny wzrost rozwoju jednostki i wzmocnienie pozycji na szczeblu lokalnym, ponadregionalnym i krajowym.

19. Organizacje pozarządowe

Zgodnie z informacjami opublikowanymi na stronie internetowej Powiatu Brzezińskiego, na terenie niniejszej jednostki administracyjnej funkcjonuje 98 organizacji pozarządowych. Swoją działalnością obejmują one poszczególne gminy tworzące Powiat, miasto Brzeziny, terytorium całego Powiatu Brzezińskiego, a nawet wykraczają poza jego granice, tym samym funkcjonując na obszarze całego województwa łódzkiego, Rzeczypospolitej Polskiej a nawet Unii Europejskiej. Wśród organizacji pozarządowych Powiatu Brzezińskiego można wyróżnić:

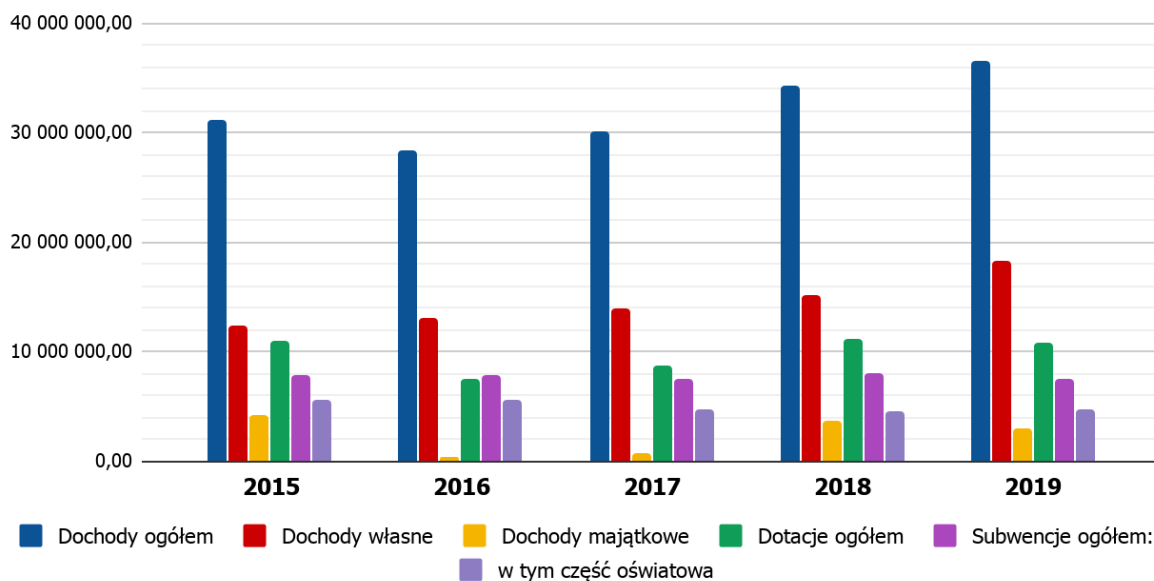
- 7 uczniowskich klubów sportowych,
- 9 fundacji,
- 82 stowarzyszenia (w tym 3 stowarzyszenia zwykłe i 14 stowarzyszeń kultury fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej).

Organizacje te działają w 49 dziedzinach, wśród których dominuje działalność OSP (26 stowarzyszeń), a także sport i rekreacja - 25 organizacji. Można także wyróżnić organizacje funkcjonujące na rzecz społeczeństwa (np. integracji mieszkańców, poprawy ich warunków życia i zapobieganie wykluczeniu), oświaty, kultury, zdrowia, środowiska, czy też rozwoju i promocji¹⁰².

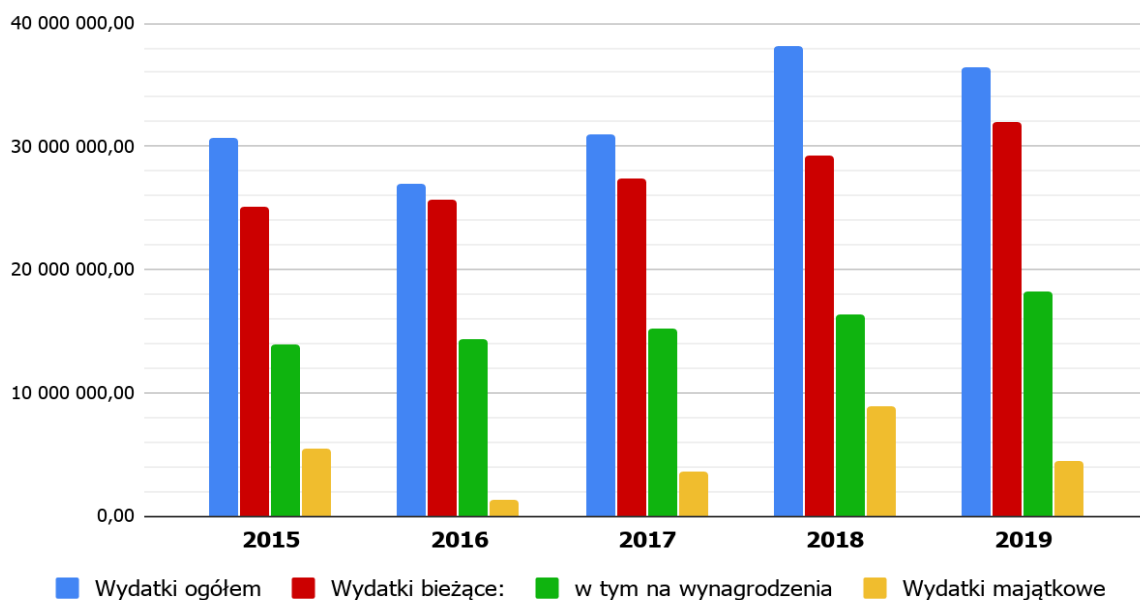
20. Sytuacja finansowa Powiatu

Analizując dochody budżetu Powiatu Brzezińskiego w latach 2015-2019, można zaobserwować, iż Powiat osiągnął najniższe dochody w 2016 (nieco ponad 28 mln złotych) oraz w 2017 roku (ok. 30 mln złotych). W kolejnych latach widoczny jest coroczny wzrost dochodów ogółem i w porównaniu do roku bazowego (2015), w roku 2019 wzrosły one o ponad 5 mln złotych - głównie ze względu na wzrost dochodów własnych. Zauważalny również jest spadek dochodów majątkowych - w latach 2016-2017 wynosiły one poniżej tysiąca złotych na jednego mieszkańca (Rys. 14).

¹⁰² <http://www.powiat-brzeziny.pl/page/baza-organizacji-pozarz%C4%85dowych>

Rys. 14. Dochody budżetu Powiatu Brzezińskiego w latach 2015-2019¹⁰³.

Poniższy wykres obrazuje natomiast strukturę głównych wydatków Powiatu Brzezińskiego na przestrzeni lat 2015-2019.

Rys. 15. Wydatki budżetu Powiatu Brzezińskiego w latach 2015-2019¹⁰⁴.

Wydatki Powiatu na przestrzeni 5 lat również wzrosły o ponad 5 mln złotych. Można zauważyć, że największe wydatki Powiat poniósł w 2018 roku - ponad 38 mln złotych. Największą część

¹⁰³ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁰⁴ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

ogólnych wydatków stanowią wydatki bieżące - średnio ok. 80%. W 2019 roku, w stosunku do roku poprzedzającego, znacznie wzrosły wydatki bieżące, natomiast spadły wydatki majątkowe.

Podsumowując sytuację finansową Powiatu Brzezińskiego na przestrzeni lat 2015-2019 (Rys. 16), można zaobserwować, iż w 2015, 2016 i 2019 roku dochody Powiatu były niewiele większe od wydatków. W pozostałych latach, tj. 2017 i 2018 wydatki z budżetu przekroczyły dochody jednostki. Najgorszą sytuację odnotowano w 2018 roku, kiedy to dochody Powiatu były niższe od dochodów o prawie 4 mln złotych.

Rys. 16. Porównanie dochodów i wydatków Powiatu Brzezińskiego w latach 2015-2019¹⁰⁵.

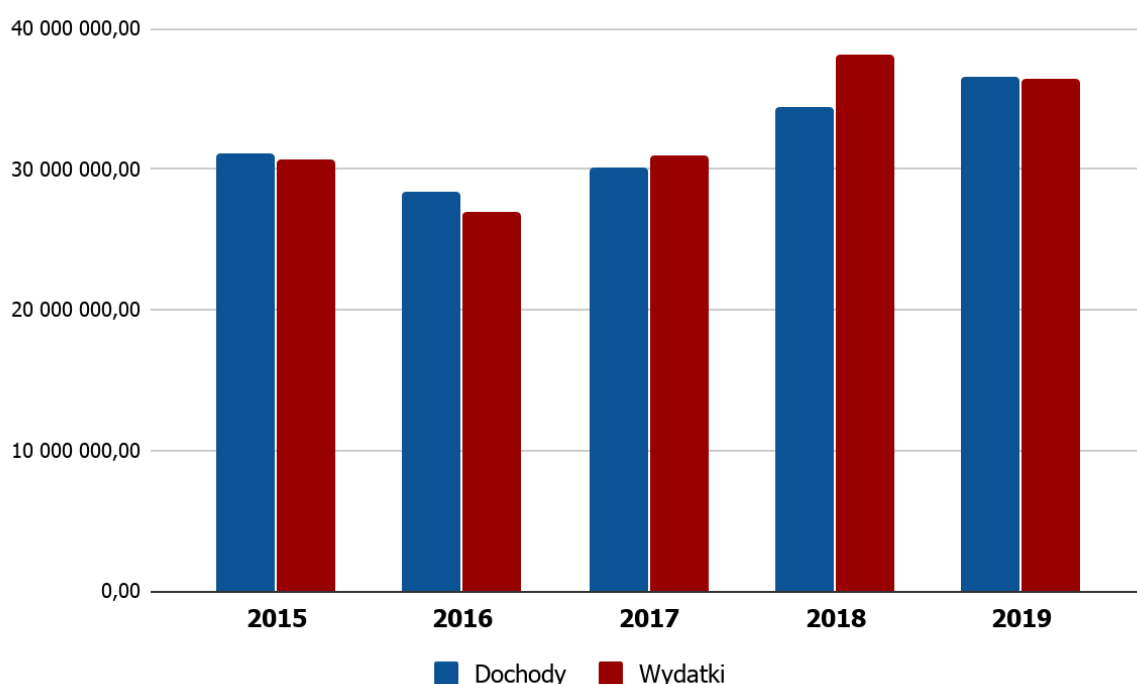

Tabela poniżej (Tabela 25) przedstawia natomiast dochody według działów klasyfikacji budżetowej Powiatu Brzezińskiego od 2015 do 2019 roku. Największy udział w dochodach Powiatu Brzezińskiego w 2015 roku stanowiły kategorie: rozliczenia różne (25% wszystkich dochodów), pomoc społeczna (20%) oraz bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - niecałe 20% ogółu dochodów. W ciągu 4 lata sytuacja ta trochę się zmieniła - w 2019 roku Powiat uzyskał największe dochody z działu: pomoc społeczna (ponad 25% dochodów), dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (ok. 23%) oraz różne rozliczenia (w przybliżeniu 20% wszystkich dochodów). Na przestrzeni analizowanego okresu największy wzrost dochodów odnotowano w kategoriach: obrona narodowa, transport i łączność, dochody od osób

¹⁰⁵ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz pomoc społeczna. Warto jednak zauważyć, iż w kategorii „obrona narodowa” Powiat nie uzyskał żadnych dochodów w 2016 roku. Kategorie, w których zanotowano największy spadek dochodów w porównaniu do roku bazowego (2015) to: gospodarka komunalna i ochrona środowiska, ochrona zdrowia, a także bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.

Tabela 25. Dochody ogółem według działów Klasyfikacji Budżetowej w latach 2015-2019¹⁰⁶.

	2015	2016	2017	2018	2019
Dochody ogółem	31 148 851,11	28 383 164,33	30 170 343,5	34 376 152,49	36 541 920,46
Leśnictwo	79 793,28	79 075,46	98 470,82	80 172,30	81 454,58
Transport i łączność	1 025 746,75	269 380,50	558 340,00	1 261 695,54	3 044 847,89
Gospodarka mieszkaniowa	1 107 559,44	1 397 458,53	1 36 1605,76	1 365 343,27	1 202 795,35
Działalność usługowa	758 757,29	760 845,26	861 925,23	573 077,83	659 491,85
Administracja publiczna	175 905,01	363 845,28	143 772,51	137 823,46	168 042,06
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0	0	0	33 565,80	0
Obrona narodowa	500	0	3 427,35	27 671,00	28 247,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6 156 831,91	3 260 837,02	3 571 393,56	3 646 317,56	4 038 011,03
Wymiar sprawiedliwości	0	123 486,52	125 198,84	125 207,96	132 000,00
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	5 547 116,00	6 044 801,45	6 803 129,24	7 552 587,49	8 531 516,87
Różne rozliczenia	7 792 559,00	7 900 342,00	7 485 848,00	8 092 343,00	7 487 140,00
Oświata i wychowanie	222 337,92	186 088,87	447 947,80	568 490,12	244 650,39
Ochrona zdrowia	1 577 991,22	837 261,77	667 348,99	516 171,39	506 371,94

¹⁰⁶ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Pomoc społeczna	6 334 433,52	6 831 232,1	7 083 957,01	9 362 113,14	9 409 962,24
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	325 330,32	287 657,27	342 273,44	363 784,41	278 983,56
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 199,75	1 408,00	0	0	1 680,00
Rodzina	-	-	573 548,31	630 785,13	714 788,43
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	42 789,70	39 444,30	42 156,64	39 003,09	11 937,27

Kolejna tabela (Tabela 26) przedstawia, jak kształtowały się wydatki w Powiecie Brzezińskim w latach 2015-2019 według działów klasyfikacji budżetowej. Największy udział w wydatkach Powiatu Brzezińskiego w 2015 roku stanowiły kategorie: pomoc społeczna (ok. 26% wszystkich wydatków), bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (20%), a także oświata i wychowanie (w przybliżeniu 19% ogółu wydatków). W 2019 roku Powiat poniósł największe wydatki w dziale: pomoc społeczna (29% wszystkich wydatków), oświata i wychowanie (17%) oraz transport i łączność (14%). Wzrost wydatków w analizowanym okresie odnotowano w większości działach, a największy w kategoriach: obrona narodowa (co oznacza, że Powiat wydawał wszystkie zgromadzone w tej kategorii pieniądze), transport i łączność (84%), jak też obsługa długu publicznego (54% wszystkich wydatków). W 2019 roku wydatki Powiatu Brzezińskiego zmniejszyły się najbardziej (w stosunku do roku bazowego) w kategorii: gospodarka komunalna i ochrona środowiska (o 65%), ochrona zdrowia (o 44%), bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (o 33%).

Tabela 26. Wydatki ogółem według działów Klasyfikacji Budżetowej w latach 2015-2019¹⁰⁷.

	2015	2016	2017	2018	2019
Wydatki ogółem	30 683 982,56	26 912 691,49	31 021 792,73	38 151 562,31	36 358 207,62
Leśnictwo	99 301,98	99 319,20	161 741,85	101 180,80	88 639,45
Transport i łączność	2 810 280,00	1 679 207,34	3 930 573,62	6 619 391,52	5 183 069,35
Gospodarka mieszkaniowa	313 359,99	189 921,25	268 796,03	347 423,96	267 670,79
Działalność usługowa	489 545,99	509 224,46	586 755,15	341 730,45	449 095,06
Administracja publiczna	3 840 686,48	3 737 807,60	3 974 193,93	4 485 234,80	5 007 673,52
Urzędy naczelnych organów władzy	0,00	0,00	0,00	33 565,80	0,00

¹⁰⁷ Opracowanie własne na podstawie GUS: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/>

państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa					
Obrona narodowa	500,00	0,00	3 427,35	27 774,68	28 367,33
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6 156 774,75	3 266 056,78	3 644 509,69	3 691 801,17	4 115 467,03
Wymiar sprawiedliwości	0,00	123 486,52	125 198,84	125 207,96	132 000,00
Obsługa długu publicznego	285 944,81	269 551,48	282 860,32	302 305,42	440 042,36
Różne rozliczenia	0,00	0,00	28 296,00	0,00	0,00
Oświata i wychowanie	5 880 873,81	5 771 506,27	5 943 697,64	6 034 697,01	6 230 314,56
Ochrona zdrowia	927 855,12	840 261,77	690 848,99	703 676,86	523 637,00
Pomoc społeczna	8 058 934,51	8 679 293,17	7 838 492,57	11 698 156,59	10 419 595,59
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 158 979,56	1 076 162,43	1 194 704,14	1 278 870,59	1 311 898,37
Edukacyjna opieka wychowawcza	627 021,54	630 961,01	614 651,19 zł	611 169,16	644 662,17
Rodzina	-	-	1 690 063,27	1 721 050,15	1 481 192,74
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6 295,20	3 015,98	8 986,77	2 325,39	2 182,30
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	16 000,00	22 000,00	18 995,38	6 000,00	19 000,00
Kultura fizyczna	11 628,82	14 916,23	15 000,00	20 000,00	13 700,00

21. Sondaż opinii publicznej

Sondaż opinii publicznej został przeprowadzony w listopadzie 2020 roku przez firmę Pheno Horizon OLP Sp. z o.o. na zlecenie władz Powiatu Brzezińskiego w ramach opracowywania Strategii Rozwoju Powiatu Brzezińskiego na lata 2021-2027. Celem badania było poznanie opinii społeczeństwa (pozostającego w relacji z Powiatem) na tematy związane z obecnym stanem Powiatu, jego mocnymi i słabymi stronami, jak również zapoznanie się ze zdaniem respondentów w odniesieniu do możliwych szans oraz zagrożeń dla rozwoju Powiatu. Społeczność miała możliwość wyrażenia swojej opinii na temat obszarów, które powinny być najważniejsze w perspektywie najbliższych lat dla rozwoju Powiatu, jak również zaproponować konkretne działania, które powinny być podejmowane przez władze w celu eliminacji kluczowych problemów i poprawy funkcjonowania Powiatu oraz ogólnej jakości życia na jego terenie. Odpowiedzi ankietowanych zostały wykorzystane do prac nad wypracowaniem wizji, misji oraz niezbędnych celów strategicznych i operacyjnych dla Powiatu Brzezińskiego.

Respondenci zostali dobrani drogą losową. W badaniu wzięły udział 83 osoby, w tym 43 kobiety i 40 mężczyzn.

Wśród ankietowych najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy Powiatu (86,7%, czyli 72 osoby) – 3 osoby zamieszkujące Gminę Brzeziny, 4 osoby Gminę Jeżów, 7 osób Gminę Dmosin, 9 osób Gminę Rogów i 18 osób Miasto Brzeziny. 31 osób wpisało odpowiedź „Brzeziny”, jednak odpowiedź ta nie do końca jest sprecyzowana, ponieważ może się odnosić zarówno do gminy miejskiej jak i wiejskiej. Kolejno były to osoby pracujące na terenie Powiatu (9,6%) i prowadzące w jej obrębie działalność gospodarczą (3,6%).

Najliczniejszą grupę wiekową biorącą udział w badaniu były osoby w wieku 41-59 lat (32 osoby, czyli 38,6%), następnie osoby w wieku 30-40 lat (26 osób, czyli 31,3%). Nieco mniej liczne grupy stanowili ankietowani w wieku 19-29 lat oraz 60 i więcej (kolejno 15 i 10 osób, czyli stanowiący analogicznie 18,1% i 12% wszystkich respondentów).

Jeśli chodzi o wykształcenie to największy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (54 osoby – 65,1%) oraz średnim (22 osoby – 26,5%). Wśród badanych 6 osób posiada wykształcenie zawodowe (7,2%) oraz jedna wykształcenie podstawowe (1,2%).

W odniesieniu do statusu zawodowego, najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące (76,8%), następnie przedsiębiorcy (12,2%) oraz emeryci/renciści (9,8%). Jedna kobieta określiła, że jest na urlopie macierzyńskim, natomiast jedna osoba nie odpowiedziała na to pytanie.

W pierwszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o dokonanie oceny obecnego stanu Powiatu Brzezińskiego w podziale na poszczególne obszary tematyczne. Odpowiedzi badanych osób pozwoliły na zdefiniowanie mocnych i słabych stron, jak i szans oraz zagrożeń dla rozwoju Powiatu.

Pierwsze pytanie dotyczyło oceny (w skali 1-5) stanu środowiska naturalnego i zagospodarowania przestrzeni publicznej z uwzględnieniem: walorów krajobrazowych

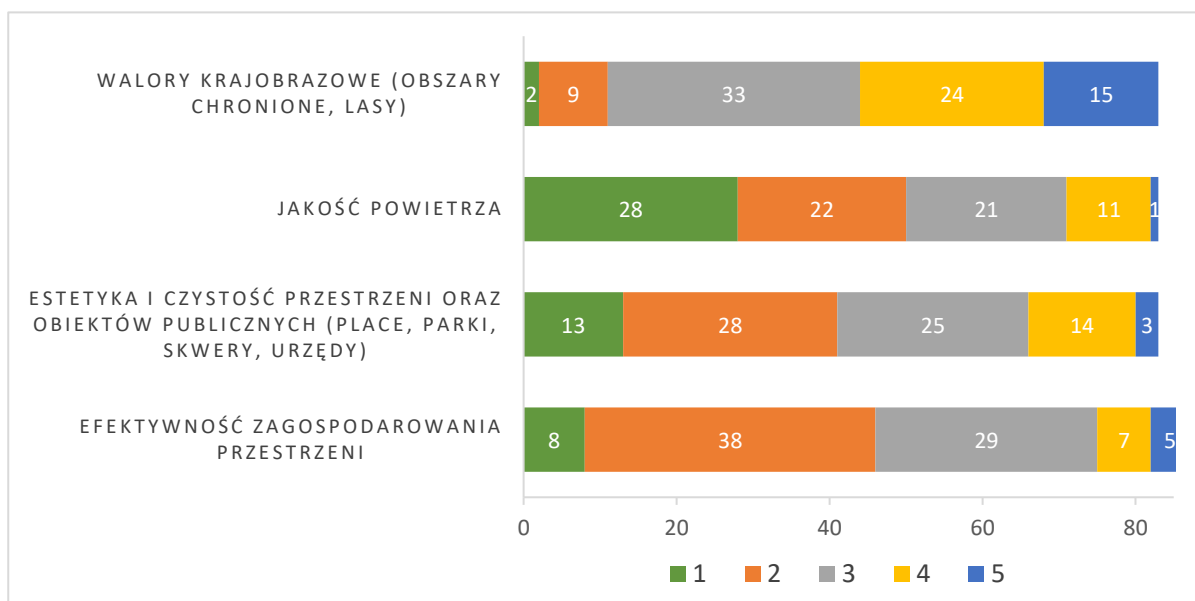
(obszary chronione, lasy), jakości powietrza, estetyki i czystości przestrzeni oraz obiektów użyteczności publicznych (place, parki, skwery, urzędy) oraz efektywności zagospodarowania przestrzeni (Rys. 17).

Walory krajobrazowe (obszary chronione, lasy) zostały określone przez większość ankietowanych jako przeciętne – ocena 3 (33 głosy, czyli 39,8% badanych osób). Pozostali respondenci ocenili je jako dobre (4), bardzo dobre (5), złe (2) oraz bardzo złe (1) – analogicznie 28,9%, 18,1%, 10,9% i 2,4% badanych osób.

Jakość powietrza na terenie Powiatu Brzezińskiego została oceniona negatywnie. 28 osób oceniła ją jako bardzo złą (ocena 1), 22 osoby jako złą (ocena 2), 21 osób jako przeciętną (ocena 3), 11 osób jako dobrą (ocena 4). Tylko jedna osoba (1,2%) stwierdziła, że jakość powietrza w Powiecie jest bardzo dobra.

Następnie ocenie została poddana estetyka i czystość przestrzeni oraz obiektów publicznych (place, parki, skwery, urzędy). Najliczniejszą grupę stanowiły osoby, które przyznały ocenę 2 (33,7%) oraz ocenę 3 (30,1%). W efekcie tego niniejszy aspekt został oceniony jako zły, w kierunku przeciętnego.

Ostatnim elementem poddanym ocenie w tym obszarze tematycznym była efektywność zagospodarowania przestrzeni. Najwięcej respondentów oceniło ją jako złą – ocena 2 (45,8%), kolejno jako przeciętną – ocena 3 (34,9%), bardzo złą – ocena 1 (9,6%), dobrą – ocena 4 (8,4%) oraz bardzo dobrą – ocena 5 (1,2%).

Rys. 17. Ocena (w skali 1-5) stanu środowiska naturalnego i zagospodarowania przestrzeni publicznej w Powiecie Brzezińskim¹⁰⁸.

Podsumowując ten obszar tematyczny należy zauważyć, że władze Powiatu Brzezińskiego powinny wspierać działania jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu w celu poprawy sytuacji.

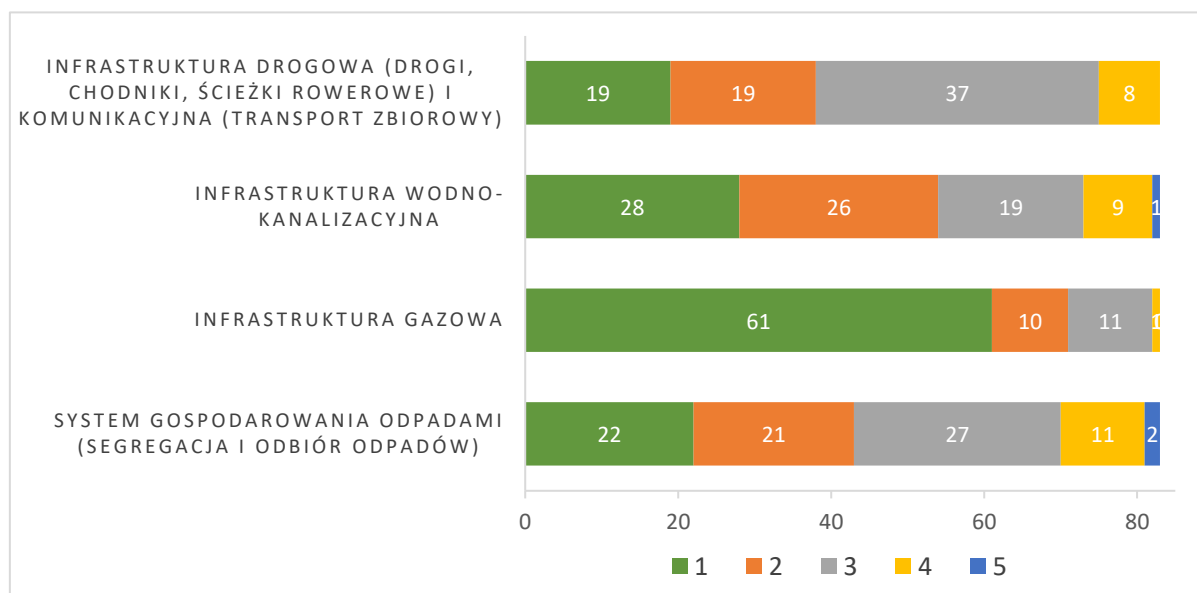
¹⁰⁸ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

Następnym obszarem tematycznym poddanym ocenie (również w skali 1-5) była infrastruktura techniczna (Rys. 18).

W pierwszym pytaniu ankietowani poproszeni byli o wyrażenie swojej opinii na temat stanu i dostępu infrastruktury drogowej (dróg, chodników, ścieżek rowerowych) i komunikacyjnej (transportu zbiorowego). Ogólnie rzecz biorąc respondenci dość negatywnie ocenili ten rodzaj infrastruktury. 37 osób przyznało ocenę 3, 19 osób ocenę 2 i 1, natomiast cztery osoby ocenę 4. Analogicznie stanowią oni: 44,6%, 22,9%, 22,9% oraz 9,6% wszystkich ankietowanych.

O wiele gorzej została oceniona infrastruktura wodno-kanalizacyjna, ponieważ według większości respondentów jej stan/dostępność jest bardzo zły (33,7%) i zły (31,3%). 19 osób, czyli 22,9% respondentów uznało, że stan/dostępność infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest przeciętny, natomiast kolejne 9 osób, a więc 10,8% uczestników badania przyznało ocenę 4. Tylko jedna osoba (1,2%) uważają, że infrastruktura wodno-kanalizacyjna charakteryzuje się bardzo dobrym stanem/dostępnością.

W niniejszym obszarze tematycznym najgorszej została oceniona infrastruktura gazowa. Aż 61 osób (73,5%) uważa, że jej stan/dostępność jest bardzo zła. Kolejno ankietowali przyznawali następujące oceny: 3 (11 osób; 13,3%), 2 (10 osób; 12%), 4 (1 osoba; 1,2%). Ostatnim elementem poddanym ocenie w zakresie infrastruktury technicznej był system gospodarowania odpadami, obejmujący segregację i odbiór odpadów. Spośród 83 ankietowanych, 27 osób (32,5%) przyznało ocenę 3. 26,5% respondentów uznało, że system gospodarowania odpadami w Powiecie Brzezińskim jest bardzo zły, 25,3% badanych oceniło go jako zły, 13,3% jako dobry, natomiast tylko dwie osoby (2,4%) jako bardzo dobry.

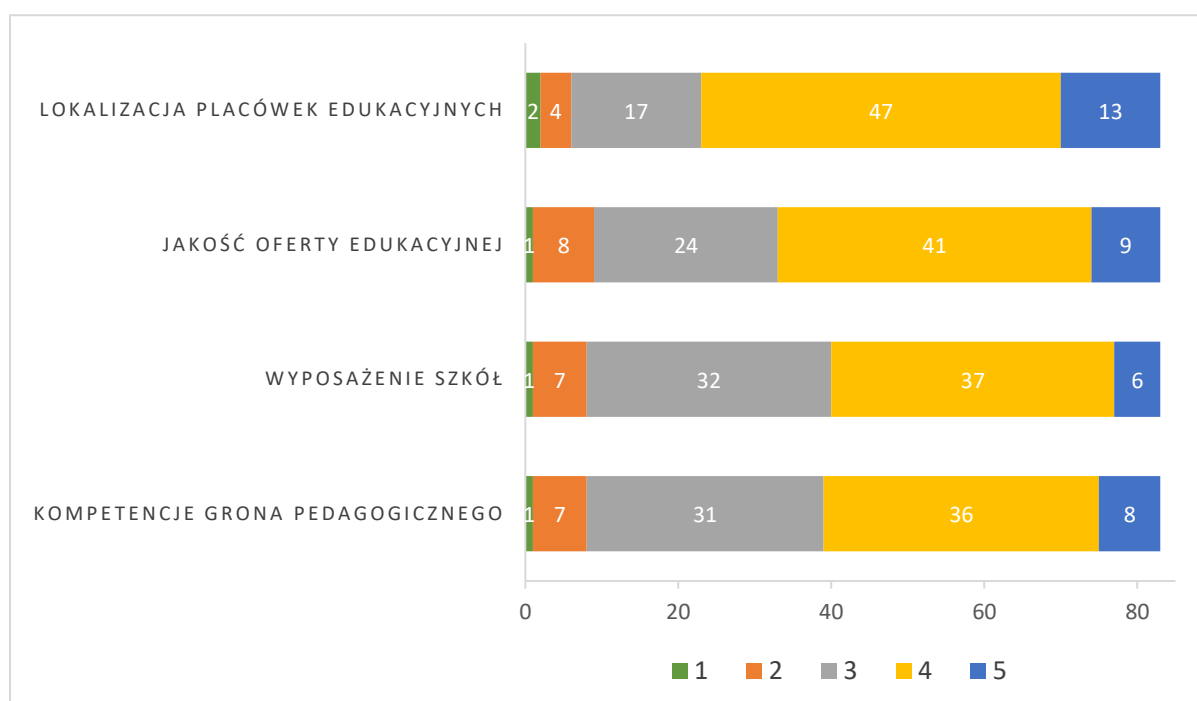

Rys. 18. Ocena (w skali 1-5) stanu i dostępności infrastruktury technicznej w Powiecie Brzezińskim¹⁰⁹.

¹⁰⁹ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

Podsumowując kolejny obszar tematyczny należy zauważyć, że władze Powiatu Brzezińskiego powinny wspierać działania jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu w celu poprawy sytuacji wodno-kanalizacyjnej, gazowej i gospodarowania odpadami w gminach.

Trzecim obszarem poddanym ocenie był dostęp i jakość edukacji na terenie Powiatu. Respondenci poproszeni byli o wyrażenie swojej opinii na temat lokalizacji placówek edukacyjnych, jakości oferty edukacyjnej, wyposażenia szkół i kompetencji grona pedagogicznego. Zasadniczo system edukacji został oceniony jako dobry, przeciętny (przeważały oceny 4 i 3). Osoby biorące udział w ankiecie najlepiej oceniły lokalizację placówek edukacyjnych, natomiast na podobnym poziomie oceniono wyposażenie szkół i kompetencje grona pedagogicznego. Nadmienić należy, że osoby biorące udział w badaniu poddały ocenie placówki oświatowe prowadzone przez Powiat i Gminy. Strukturę oceny poszczególnych elementów z tego zakresu obrazuje poniższy wykres (Rys. 19).

Rys. 19. Ocena (w skali 1-5) dostępu i jakości edukacji na terenie Powiatu Brzezińskiego¹¹⁰.

Następnym pytaniem skierowanym do uczestników sondażu była ocena dostępności i jakości opieki społecznej oraz zdrowotnej w Powiecie (Rys. 20).

Większość respondentów (39,8%) uznała, że dostępność i jakość placówek medycznych jest przeciętna – ocena 3. 20 osób (24,1%) przyznało ocenę 2, 18 osób (21,7%) ocenę 4, 10 osób (12%) ocenę 1. Wyłącznie 2 osoby (2,4%) stwierdziły, że jakość/dostępność placówek medycznych w Powiecie jest bardzo dobra – ocena 5.

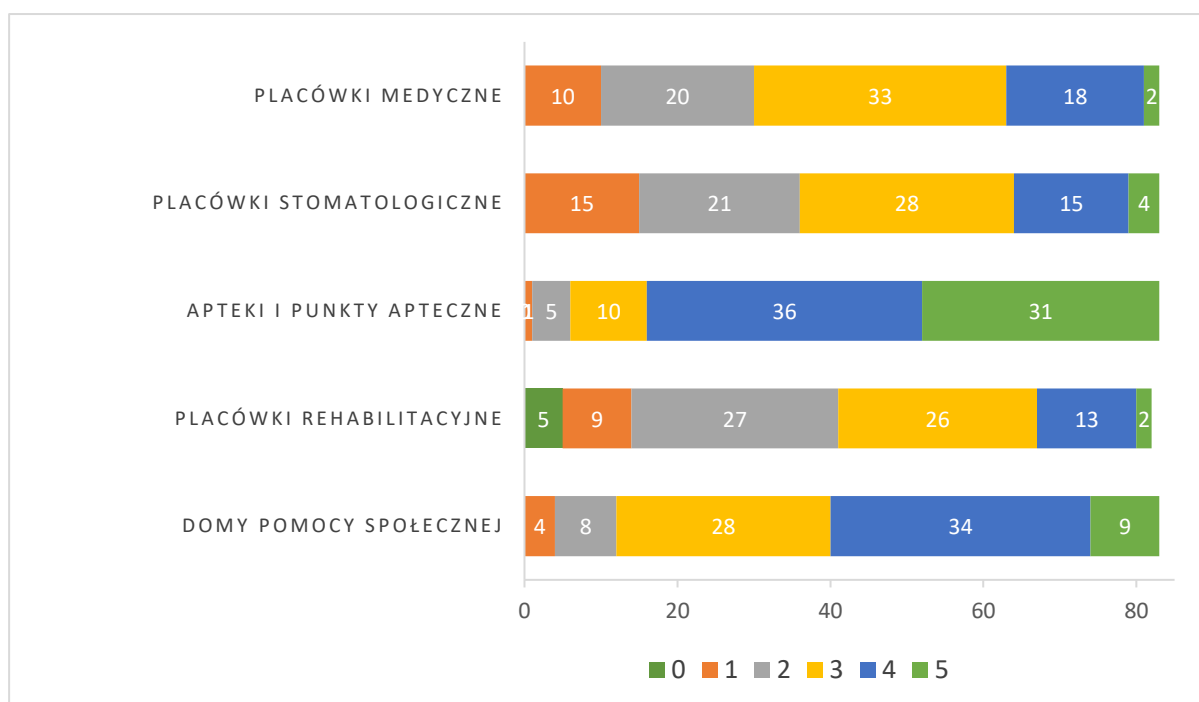
O wiele gorzej została oceniona jakość, dostępność placówek stomatologicznych. 33,7% ankietowanych przyznało ocenę 3, jednak kolejne 43,4% przyznało ocenę poniżej 3. Jedynie 22,9% oceniło dostępność i jakość placówek stomatologicznych powyżej przeciętnej.

¹¹⁰ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

Zdecydowanie lepiej postrzegana jest dostępność i jakość aptek i punktów aptecznych – przeważały oceny 4 (43,4%) i 5 (37,3%).

Dość rozbieżnie zostały ocenione placówki rehabilitacyjne i domy pomocy społecznej. Dostępność i jakość placówek rehabilitacyjnych została oceniona przez większość uczestników badania jako zła (ocena 2) w kierunku do przeciętnej (ocena 3). Takiej odpowiedzi udzieliło kolejno 32,9% i 31,7% osób. Warto zaznaczyć, iż 5 osób (6,1%) przyznało ocenę 0, co zgodnie z sondażem oznacza, że w Powiecie nie funkcjonują placówki rehabilitacyjne.

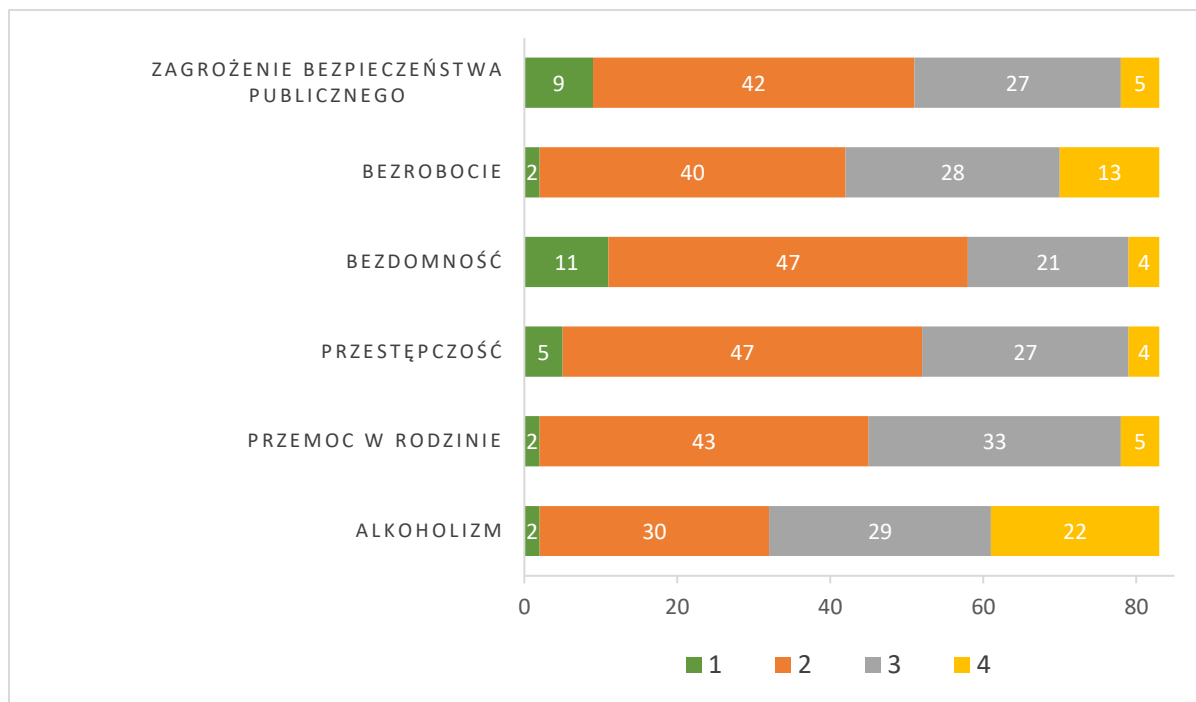
W odniesieniu do jakości i dostępności domów pomocy społecznej, 41% respondentów przyznało ocenę 4. Następne 33,7% ankietowanych twierdzi, że jakość i dostępność placówek DPS jest przeciętna – ocena 3. Pozostałe osoby przyznały ocenę: 5 (10,8%), 2 (9,6%) i 1 (4,8%).

Rys. 20. Ocena dostępności i jakości opieki społecznej oraz zdrowotnej w Powiecie Brzezińskim¹¹¹.

W kolejnej części ankiety poproszono respondentów o zdefiniowanie skali występowania na terenie Powiatu kluczowych problemów społecznych, czyli zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, bezrobocia, zjawiska bezdomności, przestępczości, przemocy w rodzinie oraz alkoholizmu. Osoby biorące udział w sondażu publicznym wskazały, że największym problemem społecznym na terenie Powiatu jest bezdomność i zagrożenie bezpieczeństwa publicznego, natomiast najmniejszym alkoholizm. Wszystkie odpowiedzi ankietowanych przedstawiono na poniższym wykresie (Rys. 21).

¹¹¹ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

Rys. 21. Ocena (w skali 1-4) występowania na terenie Powiatu Brzezińskiego problemów społecznych¹¹².

Następnie ocenie poddano dostępność do usług oraz wsparcie w obszarze aktywności gospodarczej w Powiecie Brzezińskim (Rys. 22).

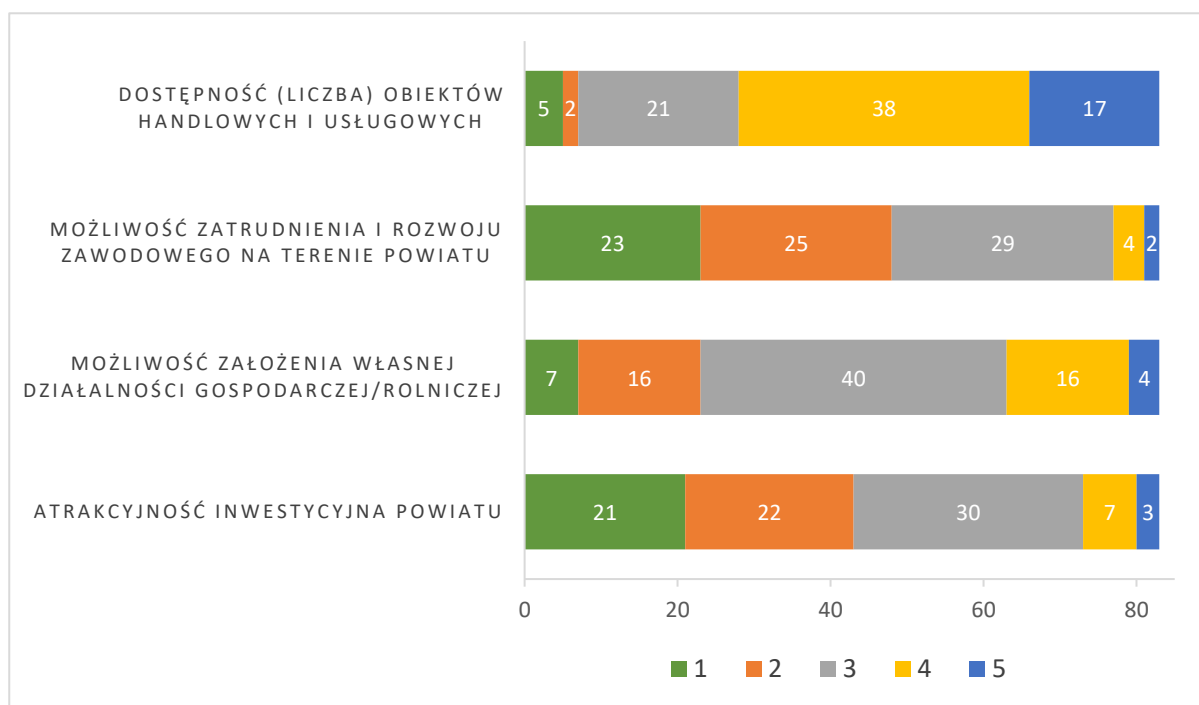
Wyniki badania wskazują, iż respondenci w zróżnicowany sposób oceniają dostępność (liczbę) obiektów handlowych i usługowych na terenie Powiatu. Mimo to, 45,8% badanych uznało ich dostępność jako dobrą, 25,3% jako przeciętną, 20,5% jako przeciętną, 6% jako bardzo złą i 2,4% jako złą.

Z niniejszego obszaru tematycznego jednym z najgorzej ocenionych elementów jest możliwość zatrudnienia i rozwoju zawodowego na terenie Powiatu. 34,9% ankietowanych uważa, że możliwość zatrudnienia i rozwoju zawodowego na terenie Powiatu jest przeciętna (ocena 3), jednak aż 57,8% ankietowanych przyznało niższą ocenę. Wyłącznie 7,2% przyznało wyższą ocenę niż 3 – cztery osoby oceń 4 i dwie osoby ocenę 5.

Stosunkowo rozbieżnie oceniono możliwość założenia własnej działalności gospodarczej/rolniczej. Większość badanych osób (40 osób, czyli 48,2%) przyznało ocenę 3, jednak kolejne 16 osób (19,3%) przyznało ocenę 2 i 4. Siedem osób (8,4%) uznało, że możliwość założenia własnej działalności gospodarczej/rolniczej na terenie Powiatu jest bardzo niewielka (ocena 1), natomiast cztery osoby stwierdziły, iż w Powiecie są bardzo dobre możliwości założenia swojej działalności (ocena 5).

Negatywnie została oceniona atrakcyjność inwestycyjna Powiatu. 36,1% ankietowanych uważa, że jest ona przeciętna (ocena 3), jednak kolejne 51,7% osób stwierdziło, iż atrakcyjność inwestycyjna Powiatu jest zła i bardzo zła. Jedynie 12% uczestników badania przyznało ocenę 4 i 5.

¹¹² Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

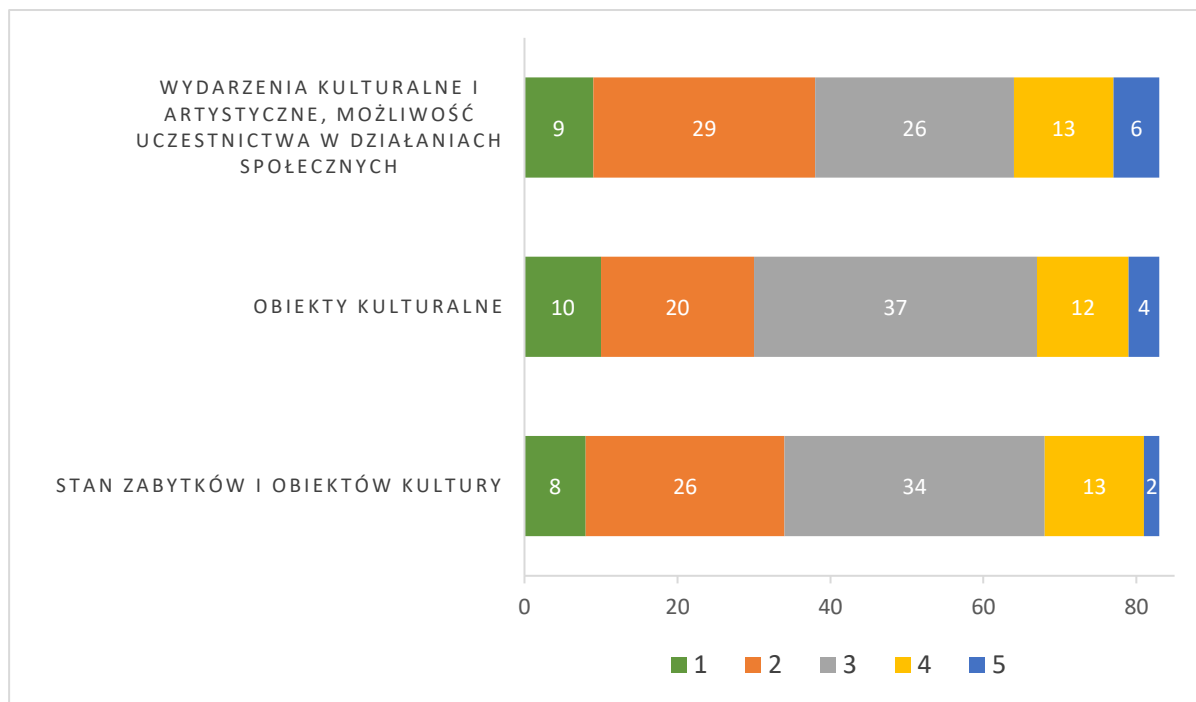
Rys. 22. Ocena dostępności do usług oraz wsparcia w obszarze aktywności gospodarczej w Powiecie Brzezińskim¹¹³.

W szóstym obszarze tematycznym poproszono społeczność o ocenę dostępności i atrakcyjności oferty kulturalnej Powiatu (Rys. 23). Ogólnie rzecz ujmując niniejszy aspekt został dość negatywnie oceniony.

Pierwsze pytanie dotyczyło wydarzeń kulturalnych i artystycznych, z uwzględnieniem możliwości uczestnictwa w działaniach społecznych. Najwięcej respondentów przyznało ocenę 2 (34,9%, czyli 29 osób) i ocenę 3 (31,3%, czyli 26 osób).

Drugie pytanie odnosiło się do dostępności i atrakcyjności obiektów kulturalnych, natomiast trzecie do stanu zabytków i obiektów kultury. W obu pytaniach odpowiedzi były podobne – ponad 40% respondentów przyznało ocenę 3. W odniesieniu do stanu zabytków i obiektów kultury nieco więcej osób przyznało ocenę 2. Rozkład procentowy pozostałych ocen w obu pytaniach jest do siebie zbliżony.

¹¹³ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

Rys. 23. Ocena dostępności i atrakcyjności oferty kulturalnej Powiatu Brzezińskiego¹¹⁴.

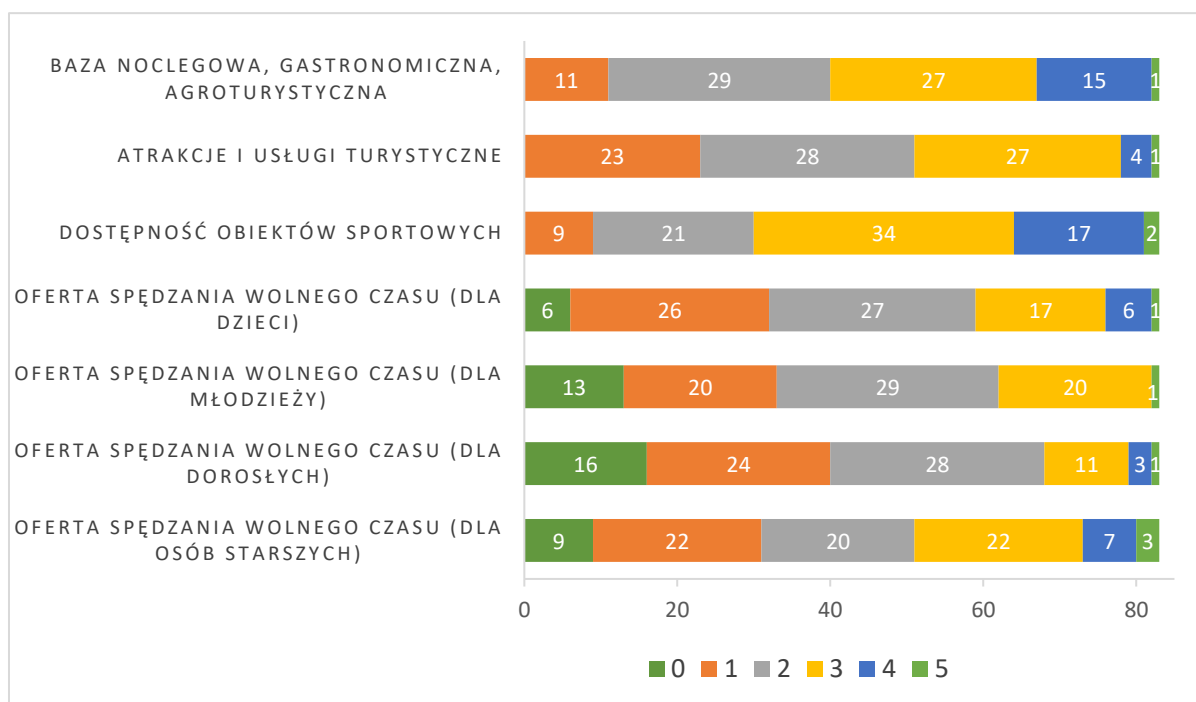
Następny obszar tematyczny dotyczył oceny oferty turystycznej i rekreacyjnej Powiatu oraz możliwości i jakości atrakcyjnego wypoczynku na jego terenie. W jego obrębie wyróżniono siedem pytań odnoszących się do: bazy noclegowej, gastronomicznej i agroturystycznej, atrakcji i usług turystycznych, dostępności obiektów sportowych, oferty spędzania wolnego czasu (z podziałem na dzieci, młodzież, dorosłych oraz osoby starsze) (Rys. 24).

Z wymienionych komponentów respondenci najgorzej ocenili atrakcje i usługi turystyczne – 33,7% przyznało ocenę 2, 32,5% ocenę 3 i 27,7% ocenę 1. Wyłącznie 6% ankietowanych przyznało ocenę wyższą niż 3. Co zaskakujące uczestnicy badania nieco lepiej ocenili bazę noclegową, gastronomiczną, agroturystyczną oraz atrakcje i usługi turystyczne. W niniejszym pytaniu 14,5% mniej osób przyznało ocenę 1, natomiast zwiększył się udział procentowy osób, które przyznały ocenę 4 – wzrost o 13,3% w stosunku do poprzedniego pytania.

Wyniki sondażu wskazują, że uczestnicy badania w zróżnicowany sposób ocenili dostępność obiektów sportowych. 34 osoby (41%) uznały, że jest ona przeciętna, 21 osób (25,3%), że ich dostępność jest słaba, natomiast 20,5% wskazało, iż dostępność obiektów sportowych jest dobra. Kolejne 9 osób (10,8%) oceniło dostępność obiektów sportowych na 1, natomiast tylko dwie osoby (2,4%) na 5.

Przechodząc do wyników oceny oferty spędzania wolnego czasu, zauważalne jest, że respondenci przyznawali różne oceny, jednak ogólnie rzecz biorąc niniejszy aspekt został oceniony negatywnie. Ankietowani uznali, że oferta spędzania wolnego czasu na terenie Powiatu jest najlepsza dla dzieci i osób starszych, natomiast najgorsza dla dorosłych.

¹¹⁴ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

Rys. 24. Ocena oferty turystycznej i rekreacyjnej Powiatu Brzezińskiego oraz możliwości i jakość atrakcyjnego wypoczynku na jego terenie¹¹⁵.

W kolejnej części ankiety ocenie poddano funkcjonowanie Starostwa Powiatowego i jednostek podległych (Rys. 25).

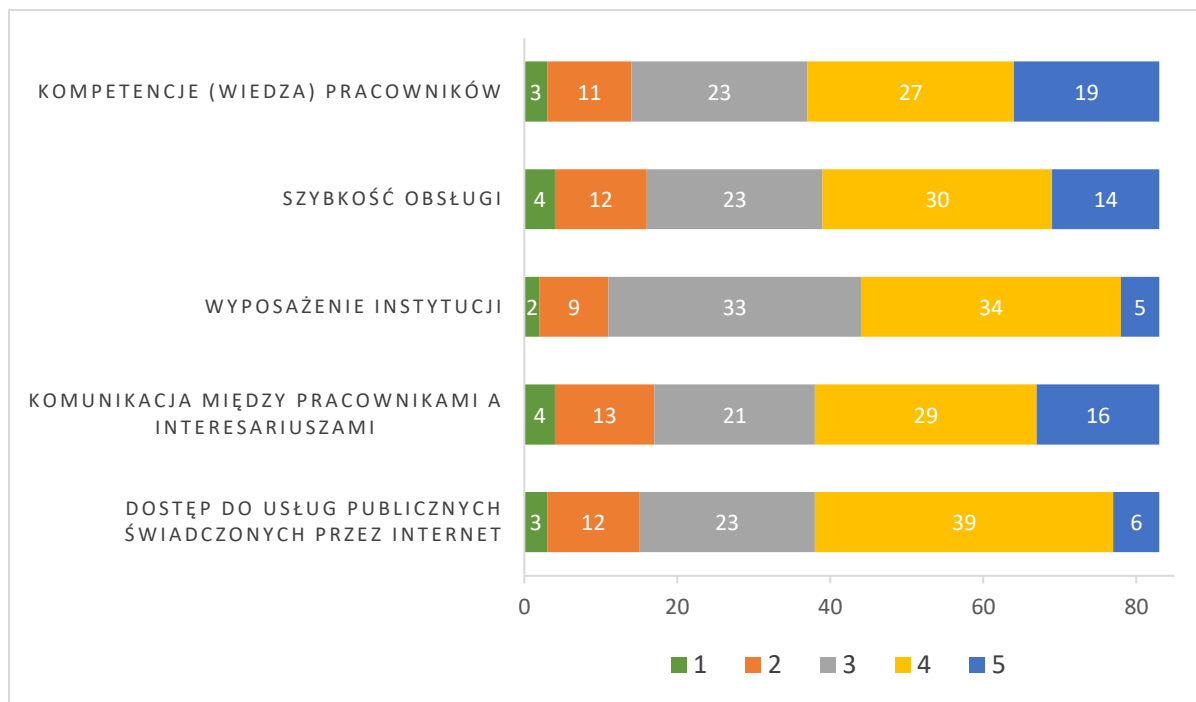
Pierwsze pytanie dotyczyło oceny kompetencji pracowników. Większość badanych osób stwierdziło, iż wiedza pracowników jest dobra (32,5%). 27,7% ankietowanych uznało, że kompetencje pracowników są przeciętne, a kolejne 22,9% oceniło je jako bardzo dobre. Respondenci uznali też, że szybkość obsługi jest dobra (30 osób) w kierunku przeciętnej (23 osoby).

W omawianym obszarze tematycznym nieco lepiej oceniono wyposażenie instytucji – ok. 41% przyznało ocenę 4, natomiast ocenę 4 zaznaczyło 39,8% ankietowanych.

Dość rozbieżnie oceniono komunikację między pracownikami a interesariuszami. 34,9% respondentów uznało, że jest ona dobra, 25,3% oceniło ją jako przeciętną, 19,3% jako bardzo dobrą, 15,7% jako słabą i nie całe 5% jako bardzo złą.

Większość ankietowanych (39 osób, czyli 47%) twierdzi, że dostępu do usług publicznych świadczonych przez Internet jest dobry. Następnie respondenci przyznawali ocenę: 3 (27,7%), 2 (14,5%), 5 (7,2%) oraz 1 (3,6%).

¹¹⁵ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

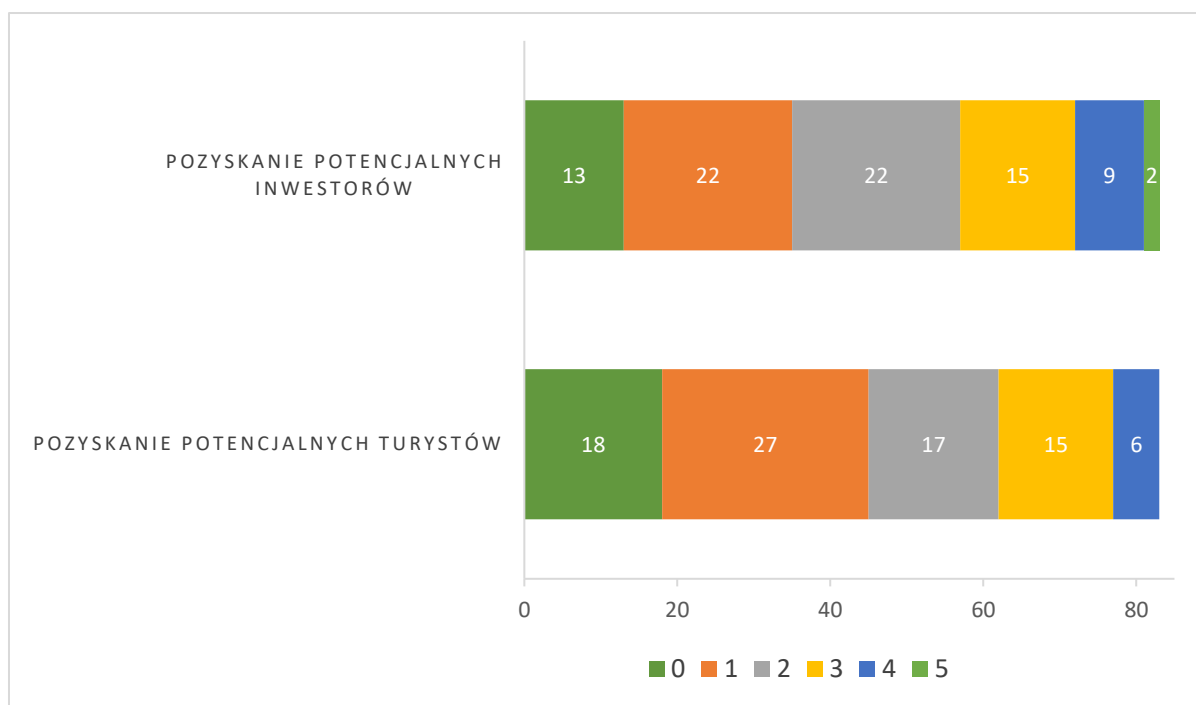
Rys. 25. Ocena funkcjonowania Starostwa Powiatowego w Brzezinach i jednostek podległych¹¹⁶.

W dziewiątym obszarze tematycznym poproszono respondentów o opinię działań promocyjnych Powiat mających na celu: pozyskanie potencjalnych inwestorów oraz pozyskanie potencjalnych turystów (Rys. 26). Niniejsze aspekty zostały ocenione w dość zróżnicowany sposób.

W odniesieniu do działań promocyjnych Powiatu mających na celu pozyskanie potencjalnych inwestorów 26,5% ankietowanych stwierdziło, iż są one znikome (ocena 2) i bardzo znikome (ocena 1). Kolejno respondenci przyznawali następujące oceny: 3 (18,1%), 0 (15,7%), 4 (10,8%) i 5 (2,4%).

W kolejnym pytaniu najwięcej uczestników uczestnicy badania stwierdziło, iż działania promocyjne Powiatu mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów są bardzo znikome (ocena 1). Następnie ankietowani wskazywali następujące oceny: 0 (21,7%), 2 (20,5%), 3 (18,1%), 4 (7,2%). Żadna osoba nie oceniła tego aspektu na 5.

¹¹⁶ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

Rys. 26. Ocena działań promocyjnych Powiatu Brzezińskiego¹¹⁷.

Ostatnie pytanie omawianego badania ankietowego dotyczyło poznania opinii respondentów na temat najpilniejszych przedsięwzięć/dziedzin do zrealizowania lub wspierania na terenie Powiatu Brzezińskiego w perspektywie do 2027 roku. Wśród odpowiedzi zaproponowano:

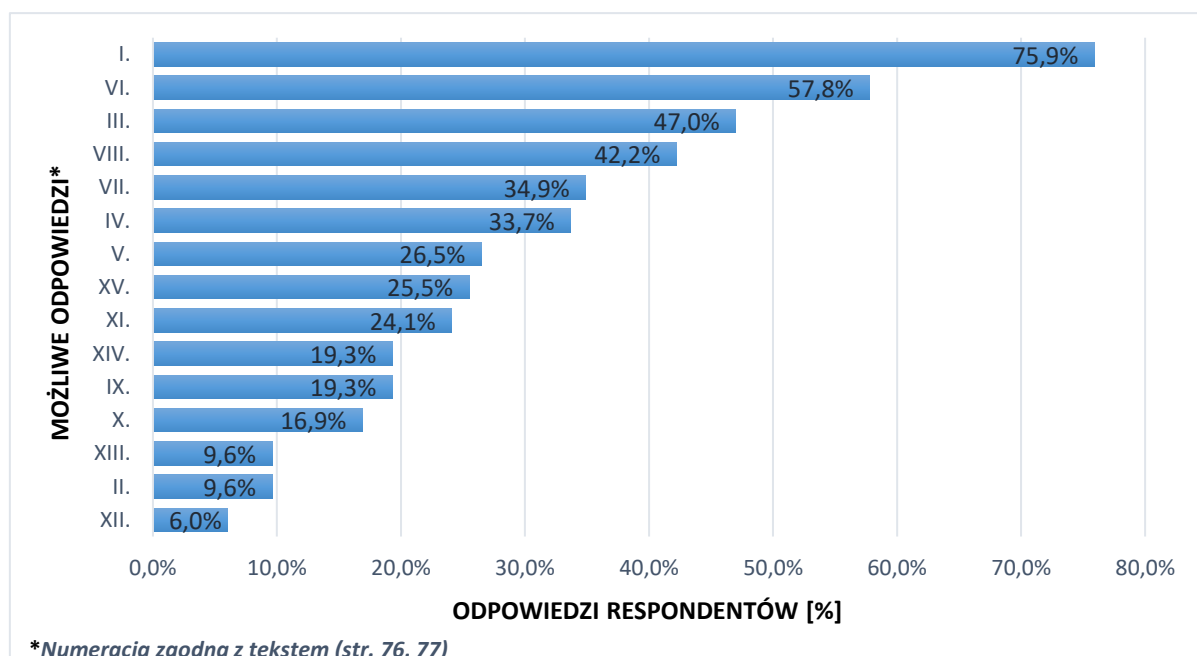
- I. rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej (w tym chodników),
- II. rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej,
- III. rozbudowę i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej,
- IV. rozbudowę i modernizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- V. rozbudowę i modernizację obiektów użyteczności publicznej (m.in. infrastruktury spędzania wolnego czasu),
- VI. ochronę środowiska naturalnego (poprawę jakości powietrza, uregulowanie gospodarki odpadami),
- VII. uporządkowanie przestrzeni publicznej Powiatu (w tym miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) i zwiększenie jej atrakcyjności (czystość, estetyka otoczenia),
- VIII. poprawę dostępności i jakości opieki zdrowotnej (w tym rozbudowę i modernizację szpitala i zakładów opieki zdrowotnej) oraz zwiększenie pomocy społecznej dla najuboższych,
- IX. rozwój edukacji,
- X. rozwój i promocja przedsiębiorczości - ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- XI. rozwój turystyki, w tym bazy noclegowo-gastronomicznej,

¹¹⁷ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

- XII. działalność instytucji kultury,
- XIII. wsparcie działań pozarządowych,
- XIV. poprawę bezpieczeństwa publicznego (monitoring),
- XV. poprawę współpracy jednostek tworzących Powiat (Gmina-Gmina, Gminy-Powiat).

Spośród wyżej wymienionych odpowiedzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie pięciu odpowiedzi. Dodatkowo osoby biorące udział w badaniu mogły wpisać swój własny pomysł, odpowiedź.

Aż 75,9% ankietowanych, czyli 63 osoby stwierdziły, że konieczna jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej (w tym chodników). 48 osób (57,8%) uznało, że niezbędnym działaniem jest ochrona środowiska naturalnego, w tym poprawa jakości powietrza i uregulowanie gospodarki odpadami. Według respondentów, trzecim najpilniejszym przedsięwzięciem, które powinno być wspierane przez władze Powiatu jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej. Kolejnym, ważnym kierunkiem jest poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej (w tym rozbudowa i modernizacja szpitala i zakładów opieki zdrowotnej) oraz zwiększenie pomocy społecznej dla najuboższych (42,2% głosów). Ostatnim, piątym najważniejszym działaniem, które powinny wspierać władze Powiatu jest uporządkowanie przestrzeni publicznej gmin (w tym miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) i zwiększenie jej atrakcyjności (czystość, estetyka otoczenia). Szczegółowy rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawiono na poniższym wykresie (Rys. 27).

Rys. 27. Najpilniejsze przedsięwzięcia/dziedziny do zrealizowania lub wspierania na terenie Powiatu Brzezińskiego w perspektywie do 2027 roku¹¹⁸.

¹¹⁸ Opracowanie własne na podstawie wyników sondażu opinii publicznej.

Dodatkowo respondenci wskazali trzy przedsięwzięcia, które nie zostały uwzględnione w ankiecie, ale powinny być realizowane lub wspierane na terenie Powiatu Brzezińskiego w perspektywie do 2027 roku. Pierwsze z nich to rozbudowa infrastruktury gazowej (głos 3 osób). Dwie osoby wskazały na konieczność budowy ścieżek rowerowych, natomiast jedna na utworzenie strefy inwestycyjnej.

Na sam koniec badania sondażowego ankietowani mogli wskazać swoje uwagi lub problemy, które postrzegane są przez nich jako istotne, ale nie zostały uwzględnione w ankiecie. W ten sposób swoje zdanie wyraziło 10 osób. Wypowiedzi respondentów (nie uwzględnione wprost w ankiecie) dotyczyły głównie konieczności utworzenia chodników i ścieżek rowerowych, z uwzględnieniem walorów rekreacyjno-turystycznych Powiatu, w celu poprawy bezpieczeństwa, jak również ukierunkowanie działań Powiatu na poprawę jakości powietrza, m.in. poprzez budowę obwodnicy czy rozbudowę infrastruktury gazowej.